

75425

MODERN VE GELENEKSEL YERLEŞİMLERDE KONUT VE YAKIN
ÇEVRESİNDEKİ KULLANICI MEMNUNİYETİNİN ATAŞEHİR VE
KUZGUNCUK ÖRNEKLEMİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Şehir Plancısı Ramazan ÖZBEK

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih: 25 Mayıs 1998

Tezin Savunulduğu Tarih : 24 Haziran 1998

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Vedia DÖKMECİ

Diğer Jüri Üyeleri : Prof. Dr. Hale ÇIRACI

Doç. Dr. Lale BERKÖZ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
ŞEHİR PLANCISI RAMAZAN ÖZBEK

23.7.98

HAZİRAN, 1998

21.7.98

22.7.1998

Vedia Dökmeçi

Hale Çiraci

Lale Berköz

Ramazan Özбек

ÖNSÖZ

Çalışmalarımı yönlendiren başta danışmanım Prof. Dr. Vedia DÖKMECİ olmak üzere tüm hocalarıma, tercümelerde yardımlarından dolayı Şebnem YÜZER'e ve desteğini esirgemeyen Philip FRANKLIN'e teşekkürlerimi sunarım.

Mayıs, 1998

Ramazan ÖZBEK

İÇİNDEKİLER

ŞEKİL LİSTESİ.....	v
TABLO LİSTESİ.....	vii
ÖZET.....	viii
SUMMARY.....	ix
 BÖLÜM 1: GİRİŞ	1
 BÖLÜM 2: ÇEVRESEL DEĞERLER VE KULLANICI MEMNUNİYETİ.....	4
2.1. Çevre Kavramı	4
2.1.1. Algılanan ve Davranışsal Çevrenin Kullanıcı Memnuniyetindeki Rolü	5
2.1.2. Yer Kavramı ve Yer Bağımlılığı.....	6
2.2. Çevre ve Kültür Etkileşimi	7
 BÖLÜM 3: MODERN VE GELENEKSEL YERLEŞİMLERDE KULLANICILARIN ÇEVRESEL MEMNUNİYETİ.....	10
3.1. Modernizm ve Yerleşme Sistemlerinin Yeniden Yapılanması	10
3.2. Yeni Yerleşmeler ve Çevresel Değerler	12
3.3. Modern Yerleşimlerin Sorunları ve Çevresel Memnuniyet	13
3.4. Geleneksel Yerleşmelerde Değişen Anlamlar ve Çevresel Memnuniyet	16
 BÖLÜM 4: MODERN VE GELENEKSEL YERLEŞİMLERDE KONUT VE YAKIN ÇEVRESİNDEKİ KULLANICI MEMNUNİYETİ	18
 BÖLÜM 5: İSTANBUL'UN KENTSEL GELİŞİMİ İÇİNDE ATAŞEHİR VE KUZGUNGUK'UN YERİ	23
5.1. İstanbul'da Tarihsel Gelişim ve Mekan Organizasyonu	23
5.2. Kuzguncuk'ta Tarihsel Veriler ve Etkileri	27
5.2.1. Kuzguncuk'ta Sosyal Yapının Mekana Yansıması ve Çevresel Algı Değerleri	30
5.3. Ataşehir'de Yapılaşma ve Sosyal Yapının Mekana Yansıması.....	31

BÖLÜM 6: KUZGUNCUK VE ATAŞEHİR’DE KONUT VE ÇEVRESİNDEKİ KULLANICI MEMNUNİYETİ	33
6.1. Anketin Amacı ve Yöntemi	33
6.2. Anket Sorularının Değerlendirilmesi	34
6.2.1. Soru Bazında Memnuniyet.....	34
6.2.2. Faktörel Bazda Memnuniyet.....	49
6.2.2.1. Algılanan Komşuluk Kavramı ve Buna Bağlı Gelişen Memnuniyet.....	49
6.2.2.2. Fiziksel Çevreden Memnuniyet.....	51
6.2.2.3. Donatılardan Memnuniyet.....	51
6.2.2.4. Ekonomik Etmenlerin Yansıması.....	52
6.2.2.5. Konut Memnuniyeti.....	53
6.2.3. Karşılaştırmalı Memnuniyet Sorgulamaları.....	54
6.2.3.1. Ataşehir’deki Memnuniyet Sorgulamaları.....	55
6.2.3.2. Kuzguncuk’taki Memnuniyet Sorgulamaları.....	58
6.2.3.3. Karşılaştırmalı Toplam Memnuniyet Sorgulamaları.....	61
6.3. Genel Değerlendirme ve Sonuçların İrdelenmesi.....	64
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	68
KAYNAKLAR.....	72
EKLER.....	75
ÖZGEÇMİŞ.....	81

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 2.1. Çevre Sistemi	4
Şekil 5.1. Yüksek Gelir Grubunun Mekan Hareketliliği.....	26
Şekil 5.2. Toplu Konut ve Konut Kooperatiflerinin İstanbul Bütününde Gelir Durumuna Göre Yer Seçimi.....	28
Şekil 6.1. Mahallelerdeki Dostluktan Memnuniyet.....	34
Şekil 6.2. Başkalarının Kendileri Hakkındaki Görüşlerinden Memnuniyet.....	35
Şekil 6.3. Özel Hayatın Mahremiyetinden Memnuniyet.....	35
Şekil 6.4. Mahallenin Yeterliliğinden Memnuniyet.....	36
Şekil 6.5. Mahallede Yaşamaktan Memnuniyet.....	36
Şekil 6.6. Kendini O Mahalleli Hissetmek.....	37
Şekil 6.7. Komşuluktan Memnuniyet	37
Şekil 6.8. Mahalleden Fiziksel Memnuniyet	38
Şekil 6.9. Çevresel Değerlerle İlgilenme.....	38
Şekil 6.10. Yaşamak İçin Fiziksel Yeterlilik.....	39
Şekil 6.11. Evlerin Bakımından Memnuniyet	39
Şekil 6.12. Bahçelerin Bakımından Memnuniyet	40
Şekil 6.13. Adreslerin Kolay Bulunabilmesi	40
Şekil 6.14. Yapılanma Durumundan Memnuniyet	41
Şekil 6.15. Eğitim Kurumlarından Memnuniyet.....	41
Şekil 6.16. Yeşil Alanlardan Memnuniyet	42
Şekil 6.17. Alış-Veriş Tesislerinden Memnuniyet	42
Şekil 6.18. Sosyal Hizmetlerden Memnuniyet	43
Şekil 6.19. Sağlık Tesislerinden Memnuniyet	43
Şekil 6.20. Asayişten Memnuniyet	44

Şekil 6.21. Belediye Hizmetlerinden Memnuniyet	44
Şekil 6.22. Gelir Durumundan Memnuniyet	45
Şekil 6.23. Mahallede Yaşamının Ekonomik Bedeli	45
Şekil 6.24. Ulusal Ekonomik Problemlerin Etkileri	46
Şekil 6.25. Mahallenin Ekonomik Gelişiminden Memnuniyet	46
Şekil 6.26. Oturulan Evin Niteliğinden Memnuniyet	47
Şekil 6.27. Oda Sayısı ve Büyüklüğünden Memnuniyet	47
Şekil 6.28. Evdeki Mevcut Kullanışlardan Memnuniyet	48
Şekil 6.29. Yönelişten Memnuniyet	48
Şekil 6.30. Faktörel Bazda Memnuniyet.....	49
Şekil 6.31. Ataşehir’de Yaş Gruplarına Göre Memnuniyet.....	55
Şekil 6.32. Ataşehir’de Cinsiyet Göre Memnuniyet.....	56
Şekil 6.33. Ataşehir’de Eğitim Durumuna Göre Memnuniyet.....	56
Şekil 6.34. Ataşehir’de Meslek Durumuna Göre Memnuniyet.....	57
Şekil 6.35. Kuzguncuk’ta Yaş Gruplarına Göre Memnuniyet.....	59
Şekil 6.36. Kuzguncuk’ta Cinsiyet Göre Memnuniyet.....	59
Şekil 6.37. Kuzguncuk’ta Eğitim Durumuna Göre Memnuniyet.....	60
Şekil 6.38. Kuzguncuk’ta Meslek Durumuna Göre Memnuniyet.....	61
Şekil 6.39. Yaş Gruplarına Göre Toplam Memnuniyet.....	62
Şekil 6.40. Cinsiyet Göre Toplam Memnuniyet.....	62
Şekil 6.41. Eğitim Durumuna Göre Toplam Memnuniyet.....	63
Şekil 6.42. Meslek Gruplarına Göre Toplam Memnuniyet.....	64

TABLO LİSTESİ

Tablo 6.1. Faktörel Bazda Memnuniyet.....	49
Tablo 6.2. Ataşehir’de Yaş Gruplarına Göre Faktörel Bazda Memnuniyet	55
Tablo 6.3. Ataşehir’de Cinsiyete Göre Faktörel Bazda Memnuniyet.....	56
Tablo 6.4. Ataşehir’de Eğitim Durumuna Göre Faktörel Bazda Memnuniyet.....	56
Tablo 6.5. Ataşehir’de Meslek Gruplarına Göre Faktörel Bazda Memnuniyet.....	57
Tablo 6.6. Kuzguncuk’ta Yaş Gruplarına Göre Faktörel Bazda Memnuniyet	58
Tablo 6.7. Kuzguncuk’ta Cinsiyete Göre Faktörel Bazda Memnuniyet.....	59
Tablo 6.8. Kuzguncuk’ta Eğitim Durumuna Göre Faktörel Bazda Memnuniyet.....	60
Tablo 6.9. Kuzguncuk’ta Meslek Gruplarına Göre Faktörel Bazda Memnuniyet.....	60
Tablo 6.10. Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırmalı Toplam Memnuniyet Değerleri....	62
Tablo 6.11. Cinsiyete Göre Karşılaştırmalı Toplam Memnuniyet Değerleri.....	62
Tablo 6.12. Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırmalı Toplam Memnuniyet Değerleri.....	63
Tablo 6.13. Meslek Gruplarına Göre Karşılaştırmalı Toplam Memnuniyet Değerleri.....	63

ÖZET

Şehirsel tasarım kavramı ile kullanım memnuniyetinin birleştiriciliğini sağlamayı hedefleyen çalışmalar, kişi ve toplumların ihtiyaç, eğilim ve katılımlarına uyan çevreler yaratmaya yönelik eylemlerin geliştirilmesini gerekli kılmaktadır.

Bu çalışmanın amacı; modern ve geleneksel yapım sistemiyle oluşmuş yerleşimlerde yaşayan bireylerin, sosyal, fiziksel ve ekonomik ihtiyaçları, tercihleri, inançları ve duygusal yapılarıyla yaşadıkları yerleşmeden tatmin olup olamama durumlarını; yaşam şekilleri, statüleri ve beklentileriyle ilişkilendirmek ve ortaya çıkan sorunların çözümüne ışık tutacak yöntemler geliştirmektir.

Çalışmada kullanıcıların memnuniyetine etki eden konut ve çevresindeki değişkenler modern ve geleneksel yapım sistemiyle oluşmuş olan Ataşehir ve Kuzguncuk yerleşmelerinde test edilerek, sonuçlar, oluşturulan faktörler bazında değerlendirilmiştir.

Yedi bölümden oluşan çalışmanın giriş bölümünde problemin tanımı yapıp ana tema belirlenmektedir.

İkinci bölümde, çevre kavramına açıklık getirilmekte ve çevresel memnuniyet değerlerini etkileyen değişkenler ortaya konulmaktadır.

Üçüncü bölümde modernizmle gelişen yeni yapılanmalar ve bu yapılanmaların oluşturduğu sorunlar ele alınarak geleneksel yerleşimlerdeki değişen anlamlara açıklık getirilmekte ve modern ve geleneksel yerleşimlerdeki çevresel memnuniyet tanımlanmaktadır.

Dördüncü bölümde, modern ve geleneksel yerleşimlerdeki konut ve çevresindeki kullanım memnuniyeti ele alınarak konut memnuniyetini etkileyen faktörlere değinilmektedir.

Beşinci bölüm, Ataşehir ve Kuzguncuk yerleşmelerinin İstanbul bütününde yeri ve önemini belirtip, bu yerleşmelerdeki çevresel algı değerlerini araştırır.

Altıncı bölümde, Ataşehir ve Kuzguncuk yerleşmelerindeki konut ve yakın çevresindeki kullanım memnuniyetinin geliştirilen yöntem dahilinde analizi yapılmaktadır.

Sonuç ve önerilerin yer aldığı yedinci bölümde, modern ve geleneksel yerleşimlerdeki konut ve yakın çevresindeki kullanım memnuniyetini geliştirmek için gerekli olan önerilere yer verilmektedir.

EVALUATION OF USER'S SATISFACTION FROM HOUSE AND IT'S CLOSE ENVIRONMENT IN MODERN AND TRADITIONAL SETTLEMENTS IN THE CASE OF ATAŞEHİR AND KUZGUNCUK

SUMMARY

While in general, designing process is the tendency of solving the problems between man and it's environment, the more definite meaning of this definition is the choosing and designing procedure of concrete components of the designer depend on his definite value systems, inside the environment where he has been. For this reason, the designing of the influence between man and his used environment in the developing and changing cities can be enabled by putting the value systems of the designer and user into one another.

First of all, the housing problem in the developing countries are tried to be solved in quantity dimension; with the increasing environmental problems and developing values in the user's preferences, we are obliged to examine man and, social and physiological qualities related with the user. In order to determine this quality changes, it's necessary to examine, understand, guess and interpret by designing the user's opinion, sense, perception and behaviour related with the house and his environment.

The aim of this study is to examine individual's life styles, statues, their expectations and their satisfaction or unsatisfaction from their living settlements, with their social, physical and economic needs, preferences, beliefs and feelings living in modern or traditional constructed settlements and develop procedures help to solve problems.

In general, user's satisfaction from his house and close environment can be defined as the sensitive and evaluative response, reaction and manner of man to any physical or socio-physical object. This reaction is sensitive, cognitive or manner. Man satisfy as a result of the perception occur from physical and other social environments, such as family, school and business. Thus, satisfaction from house and it's close environment can be enabled by obtaining all this needs and in general satisfaction from life.

Satisfaction or unsatisfaction feeling coming from the fitting user's expectations with the existent conditions in to one another shows itself in different ways of behaviours. These ways can be either doing structural changes in house and it's environment, different using arrangements or accepting the existent conditions by changing manners, or the user rejects the existent conditions and moves another place.

At the same time, if there is no place changing process in the unsatisfied house and it's close environment, to use an unsatisfied space occurs problems evaluated according to man's tolerance limits and his general sense of life satisfaction.

Reflection of the cultural deterioration and social variation beginning with Modernism, to space and physical environment have caused problems related to man especially in the house and close environment. With the individual's need, characteristic structures, life styles and statues, preferences, beliefs, feelings and expectations, changes in the transition from traditional structure to modern life are examined in this study as a new examination area.

In the 18th and 19th centuries industrial revolution was realised which would affect fundamentally both human history and settlement systems. New technologies in this process tried to change and force the environment to be in harmony with it.

In Western societies this new construction which cause the 19th century industrial cities brought many problems related to both cities and natural environments. These are :

- Rapid urbanisation and increase in population,
- Residential areas and industry are inside each other,
- The transfer of much product to the cities,
- Environmental contamination,
- Unhealthy residential areas,
- Transportation and infrastructure problems,
- High density and agglomerations,
- Textures without sun and green areas,
- The corruption of human relations.

All of these brought about the corruption of bio-physical and physico-social systems. In giving shape to the urbanised environment the basic pattern was speculation. The values over limited urban land increased by over demand and standard environment has been occurred. Blocks, streets and avenues similar to each other caused a mechanical urban texture; speculators, designers and engineers didn't take into account the topography, correct direction for dwellings, green lands and so on. In modern architecture and city plans, in general only functional anxieties have been paid attention.

In order to recover the corrupted an far of human structure of industrial city which developed by modernism, new settlement models have been determined. The most important of all are suburbs and garden cities.

Basically, new settlements created to get rid of the negativeness of modernism firstly aim to preserve the bio-physical equilibrium which is the basic needs of human. Therefore, both agglomerations in the existent cities will be prevented and development together with the natural structure will be realised.

Except this physical needs, physico-social needs also can be taken into account. It's necessary to get the perception of the environment of people living in new settlements, organizationability and changing specialities. Also it's necessary to design the culture, communication and interaction.

Both industrial cities began with the industrial revolution and new settlements developed by the hope to be an alternative, couldn't break the monotonous structure which the modernism brings. The hopes to make healthier the new settlements couldn't be realised because of value increases and false policies. On account of dense buildings pressure, these settlements equipped with unhealthy, monotonous and high storey buildings; inadequate green lands, physico-social designing and environmental needs of people living in settlements haven't been taken into account.

In general the factors affected negatively the user's environmental satisfaction in the settlements constructed in modern building systems are :

- Far away from ground and natural green areas
- Unfunctionally defined open space
- Difficulties in the children's control
- Uneasy perceptible designing in the entrance and outer space formalisation
- Mechanical, geometric repeats and linear formalisation
- Similar and monotonous appearances of buildings
- Mass concrete façades of buildings
- No originality in the buildings and no individual control and organisation
- Decrease in the neighbourhood relations

With the modernisation developed against the industrialisation, traditionally settlement textures, the user relations in this texture and needs are also differentiated. Life styles and constructions needed in modernism are carried in traditional settlement textures.

Today, environments formed by the traditional construction systems are squeezed among modern structures and traditional values; mostly served to migrants; inadequate infrastructure; different applications in house façades and materials used. Economic anxieties in user's satisfaction in these settlements are the main determinants. The second determinant is the closeness to the relatives and acquaintance.

In this thesis, with the procedure occurring from this main thema, perception of house and its environment by users, definition of user's close physiological factors and theoretically examination of sense of satisfaction are tried to be defined. This theoretical searches are tested in two distinct settlements of Istanbul - modern and traditionally constructed- and examined the values of the user's satisfaction. One of

these settlements is Kuzguncuk, which is traditionally constructed neighbourhoods in

Istanbul. The other one is Ataşehir, which is produced by the mass housing policies in modern style.

The satisfaction criteria of the users in the two settlements are examined in five main factors. These are:

- Satisfaction from neighbourhood relations,
- Satisfaction from the physical adequacy of the environment,
- Satisfaction from public facilities,
- Satisfaction from the adequacy of the economical facility,
- Satisfaction from dwellings.

These satisfaction values examined factorally are interrogated according to ages, sexes, business and education of people living in neighbourhoods.

The thesis consists of seven chapters.

In the first introductory chapter, subjects are examined generally and, the main thema, description of the problem and procedure are explained.

In the second chapter, the concept of environment and perceptive and behavioural environment in this concept are described. The concept of location and locational addiction are explained clearly. At the same time, the influence of culture over environment or the influence of environment over culture and by using this influence, developed opinions and ideas are argued.

In the third chapter, the user's environmental satisfaction values in modern and traditionally constructed settlements are searched. In this chapter, restructuring developed with modernism and problems occurred from this structuring is determined. By putting changing meanings in the traditional settlements, modern and traditional concepts in environmental satisfaction are explained.

In the fourth chapter, the using satisfaction from house and its close environment in the modern and traditional settlements are searched. In this chapter, a theoretical frame related to the subject is drawn. Studies in Turkey about the satisfaction and factors affect the house satisfactions are examined.

In the fifth chapter, modern and traditional construction and value qualities in Istanbul's history, cultural process and identity are determined. In this point of view Ataşehir and Kuzguncuk as an example to modern and traditional settlements in Istanbul are chosen. Environmental perception and visual structure values are argued.

In the sixth chapter, around the concepts in the previous chapters, using satisfaction from house and its environment in Ataşehir and Kuzguncuk settlements are searched by the developed procedure.

In the last seventh chapter, there is conclusion and proposals. Around the concepts in the previous chapters, for the increase in the satisfaction values in modern and traditional settlements, procedures needed to be developed are defined.

BÖLÜM 1. GİRİŞ

Genel olarak kentlerin ve kentlerde yaşayan insan sayısının artması olarak tanımlanan kentleşme, geniş anlamda toplumsal ve ekonomik yapıdaki değişimlere bağlı olan nüfus birikim sürecidir. Kentleşmeyle birlikte insanların yaşadıkları yerler ve çevreleriyle olan ilişkisi artan boyutlara ulaşmıştır. Bu, insanların çevreleriyle yabancılaşmasından başlayarak, yoğun ilişkiler kurmalarına kadar değişik ölçeklerde etkileşim doğurur. Var olan kentsel yapılanma düzeni yapıcı ve kullanıcı arasındaki ilişkiyi de değiştirmiştir.

Gelişmekte olan ülkelerdeki konut sorunu öncelikle niceliksel boyutta çözüme ulaştırılmaya çalışılmış; artan çevresel problemler ve kullanıcı tercihlerindeki gelişen değerlerin açığa çıkmasıyla, insan etkeninin araştırılmasını ve kullanıcıya ilişkin sosyal ve psikolojik niteliklerin ele alınmasını zorunlu kılmıştır. Bu niteliksel değişimin belirlenmesi için kullanıcıların konut ve çevresi ile ilgili düşünce, duygu ve davranış biçimlerini inceleme, anlama, tahmin edebilme ve tasarımda yorumlayabilme gerekliliği doğmuştur.

Genel anlamda konut ve yakın çevresindeki kullanıcı tatminini; bireyin herhangi bir fiziksel veya sosyo-fiziksel objeye karşı ürettiği duygusal ve değerlendirici bir cevabı, tepkisi ve tavrı olarak tanımlayabiliriz. Bu cevap duygusal, bilişsel veya davranışsaldır. Birey fiziksel ve iş, aile, okul gibi diğer sosyal çevrelerin yarattığı algılamaların sonucunda tatmin duygusuna ulaşır. Böylece konut ve yakın çevresinden memnun olabilme tüm bu gereksinmelerin ve genel anlamda yaşamsal tatminin oluşmasıyla sağlanabilir.

Aynı zamanda memnun olunamayan konut ve yakın çevresinde belli nedenlerden dolayı bir yer değiştirme süreci yaşanamıyorsa, tatmin olunamayacak bir mekânı kullanmak genel yaşamsal tatmin duygusuyla birlikte kişinin tolerans sınırlarına göre değerlendirilebilecek sorunlar ortaya çıkarır. Böylece çevre ile ilgili

memnuniyetsizlik ve buna bağlı olarak çevresel stres ve ruhsal sorunların doğabilmesi mümkündür.

Modernizmle birlikte başlayan kültürel kopuşların ve toplumsal eşitililiğin mekana ve fiziksel çevreye yansımaları özellikle konut ve yakın çevresinde insana ilişkin sorunların artmasını doğurmuştur. Bireylerin gereksinimleri, karakter yapıları, yaşam şekli ve statüleri, tercihleri, inançları, duygusal yapıları ve beklentileriyle geleneksel yapıdan modern yaşama geçişteki değişmeler yeni bir araştırma alanı olarak bu çalışmada ele alınmıştır. Bu ana temadan yola çıkarak oluşturulan yöntemle, konut ve çevresinin kullanıcılar tarafından algılanması, kullanıcıların psikolojik yakınlığındaki etmenlerin belirlenmesi ve kuramsal olarak tatmin duygusunun irdelenmesine çalışılmıştır. Bu kuramsal araştırmalar; İstanbul'da, modern ve geleneksel yapım sistemiyle oluşturulmuş iki farklı yerleşmede test edilerek kullanıcıların memnuniyetindeki değerler araştırılmıştır.

Yedi bölümden oluşan çalışmanın birinci bölümü olan giriş bölümünde, konu genel hatlarıyla incelenerek açınımı yapılmakta ve ana tema, problemin tanımı ve yöntemi açıklanmaktadır.

İkinci bölümde, evre kavramı ve bu kavram içinde yer alan algısal ve davranışsal evre ele alınmakta, yer kavramına ve yer bağımlılığına açıklık getirilmektedir. Aynı zamanda evre ile kültür etkileşimi ortaya konularak bu etkileşimden yararlanarak geliştirilen düşünceler ve ortaya atılan fikirler tartışılmaktadır.

nc bölüm modern ve geleneksel yapım sistemleriyle oluşmuş yerleşimlerdeki kullanıcıların çevresel memnuniyet değerlerini araştırmaktadır. Bu bölümde modernizmle birlikte gelişen yeni yapılanmalar ve bu yapılanmaların oluşturduğu sorunlara değinilmekte, geleneksel yerleşimlerdeki değişen anlamlar ortaya konularak çevresel memnuniyetteki modern ve geleneksel kavramlarına açıklık getirilmektedir.

Dördüncü bölümde, modern ve geleneksel yerleşimlerdeki konut ve yakın çevresindeki kullanım memnuniyeti araştırılmaktadır. Bu bölümde konu ile ilgili

kuramsal çerçeve çizilerek dünyadaki ve Türkiye'deki çalışmalara değinilmekte ve konut memnuniyetini etkileyen faktörler üzerinde durulmaktadır.

Beşinci bölümde, İstanbul'un tarihi ve kültürel süreci ve kimliğinde geleneksel ve modern yapılanma ve değerlerin niteliği ortaya konulmakta ve bu yaklaşımlar içinde Ataşehir ve Kuzguncuk yerleşmelerinin çevresel algı ve görsel doku değerleri tartışılmaktadır.

Altıncı bölümde, önceki bölümlerde ele alınan kavramlar ve yaklaşımlar çerçevesinde Ataşehir ve Kuzguncuk yerleşimlerdeki konut ve yakın çevresindeki kullanım memnuniyeti oluşturulan yöntem dahilinde analiz edilip araştırılmaktadır.

Sonuç ve önerilerin yer aldığı yedinci bölümde, diğer bölümlerde ele alınan kavramlar ve yapılan araştırmalar kapsamında, modern ve geleneksel yapım sistemiyle oluşmuş yerleşmelerdeki konut ve yakın çevresindeki kullanım memnuniyetinin geliştirilmesinde ele alınması gerekli faktörleri belirlenip, önerilere yer verilir.

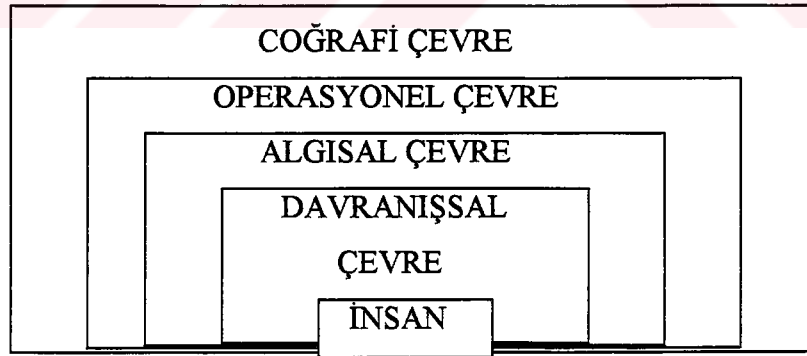
BÖLÜM 2. ÇEVRESEL DEĞERLER VE KULLANICI MEMNUNİYETİ

2.1. ÇEVRE KAVRAMI

Konut ve çevresindeki kullanıcı memnuniyetinin değerlendirilmesinde öncelikle çevre ve kullanıcı kavramlarına açıklık getirmek ve kullanıcıların çevresel algı ve bilinçlilik düzeylerini ortaya koymak gerekir.

Çevre, yaşamın olduğu ilişkiler ortamının tümüdür. Bu alan fiziksel ve mekansal tüm ilişkilerde olduğu gibi toplumsal ilişkiler ve üretim ilişkilerini de kapsar (KARABEY,1978).

Fiziksel Çevre; doğal ve yapay ortamlar, toplumsal çevre ise, neden-sonuç ilişkileriyle birbirine bağlı altyapı (üretim ilişkileri) ile üstyapıdan (kültür, ahlak, politika, örgütler) oluşur.

Şekil 2.1. Çevre Sistemi

Kaynak: PORTEOUS, D. 'Environment and Behaviour', Addison Wesley Pub. Co. 1977 U.S.A.

Bu bağlamda insanın dışındaki tüm evren coğrafi çevrenin konusudur. Bu çevrenin içinde bulunan operasyonel çevre, insan farkında olsa da olmasa da onu etkileyen eylemler dizisinden oluşmaktadır. Farkında olduğumuz eylemler ise algısal çevremizi yaratırlar. Algısal çevremiz bizi davranışsal olarak bir tepkiye itiyorsa bu da davranışsal çevremizi oluşturacaktır (PORTEOUS, 1977).

2.1.1. ALGILANAN VE DAVRANIŞSAL ÇEVRENİN KULLANICI MEMNUNİYETİNDEKİ ROLÜ

Şehirsel çevre yaşanılan mekan olarak insan psikolojisinin davranışsal etkilerini belirler. İnsan psikolojisini bilinçli ve bilinçdışı birçok katmanın oluşturduğunu kabul edersek, memnuniyetin, çevreleyen mekana gönderilen reaksiyonların bu katmanlarda oluşturduğu duyumlardaki hoşnutluğuyla doğru orantılı olduğu görülür. Duyumlar bilinçdışı katmanlarda ne kadar derine ulaşırsa, o çevrede yaşayan kendisini çevre öğeleriyle o derece bütünleşmiş ve bütünleştiği oranda da mutlu hisseder.

Çevresel imgeleme kişi ile çevresi arasında iki yönlü bir sürecin sonucudur. Kişi çevresini belirli bir süzgeçten geçirerek algılar, farklılıkları seçer, düzenler ve anlamlandırır (BOND, 1969).

Hemen hemen bütün davranışlarda davranış oluşurken ya da davranışı yaşarken hissettiğimiz zevk unsurudur. Zevk davranışın içinde saklı ya da onunla birlikte ortaya çıkan yaşanılan davranışın rengidir.

Algılama organizmadan ayrı düşünülemediği gibi, davranıştan ayrılamaz ve güvenilirlik sınırları içinde olmak koşuluyla zevk duygusuna bağımlıdır. Algılamanın boyutları ve derinliği doğuştan öğrenilen ve sonradan gelişen mekanizmalar çerçevesinde gelişir.

Şehirsel çevrenin algılanmasında tatmin duygusunun gelişmesi için o çevrede birtakım karakteristiklerin oluşması gerekir. Bunlar:

- Şehirsel çevrenin algılanması için algılayanın şehrin biçim kazanmış öğelerine katılımı gerekir. Bu katılım bilinçli zorlama olmaksızın oluşan ve sonuçta bir zevk alma hissinin oluşumuna neden olan, yapısal objelerde ve eylemlerdeki sezgisel davranışlara bağlıdır.
- Şehirsel çevrenin algılanmasında vücut kurgusuna bağımlılık söz konusudur. Vücudun fiziksel özelliklerini (bakış açısı, duruş, el-ayak hareketleri v.b.) aşan veya onlara ters gelen objeler algılamada hoşnutsuzluk yaratır. Aynı zamanda vücudun yalnızca belli noktalarının davranışına izin veren çevre de yaşayanlarını fiziksel ve psikolojik açıdan tatmin edemez.
- Şehirsel çevre davranış ve oyun mekanı olarak kullanılır. Algılayan dolaylı olarak gördüğü yüzeylerin arkasında nelerin gizli olduğunu, bunların neler getireceğini bilmek ister. Ayrıca bu çevresel objelerde ipuçları ve işaretler arayarak davranışlarını mekansal ve zihinsel olarak güvence altına almayı amaçlar. Bu algılayanın psikolojik ve fiziksel gücünün faaliyet altında olduğu bir yaratıcılığın doğmasına neden olur.

2.1.2. YER KAVRAMI VE YER BAĞIMLILIĞI

Yaşanan çevre birçok mekanın bir araya gelmesiyle oluşur. Bunların her birini küçük sistemler olarak adlandıırırsak bu sistemler, şehirsel mekan ve şehirsel mekan da fiziksel çevreyi oluşturur. Aslında fiziksel çevreyi oluşturan bu küçük sistemlerde kullandığımız bazı tanımlar (benim arsam, şehrim, ülkem v.b.) göz ardı edilirse sınırların olmadığını söyleyebiliriz. Son yirmi yılda modernist ‘mekan’ ve ‘çevre’ kavramlarının yerini postmodern bakış açısının bir parçası olan ‘yer’ kavramı almaya başlamıştır. Yer kavramına bu ilgi, tüm olayların ve etkinliklerin yerde içerildiğinin ve problemlerin yerde kapsandığının anlaşılmasında yatmaktadır. Aynı zamanda insan gereksinmelerinin en esas ve temel parçaları olarak yerlere olan empatisini ve belli yerlere saygısını tanımlar. O halde yer kavramının tanımını insanların çevresini görebildiği alan olarak tanımlayabiliriz.

Yer bağımlılığı değişkenlik ve heterojenliğin bir diğer anahtar terimidir ve planlama ve tasarıma esas oluşturmuş bulunan mahremiyet kavramının yerini almaktadır. Dovey yer bağımlılığını; kişiler ve çevrenin parçaları arasında duygusal bir bağ olarak tanımlamakta ve yer bağımlılığının yer sevgisi, yer duygusu, yer ruhu ve yuva ile ilintili olduğunu belirtmektedir (IŞIKPINAR, 1996, s.211).

Yaşanılan yerdeki memnuniyet o yerin kişinin ihtiyaçlarına cevap vermesi, duygusal açıdan o yeri diğer yerlerden üstün tutması ve o yerdeki değişimi kestirip bu değişime uyum sağlaması ile gerçekleşebilir.

2.2. ÇEVRE VE KÜLTÜR ETKİLEŞİMİ

İnsan sahip olduğu kültürel nitelikleri ve bunlara bağlı olarak geliştirdiği hayat tarzı ile daima fiziki çevre üzerinde yer almış ve onu biçimlendirmiştir. Karşılıklı olan bu ilişki içersinde çevre de kültürün oluşumunda etkili olmuştur. Çevre ile kültür etkileşimi ilk olarak 20. Yüzyılın başlarında coğrafyacılar tarafından yorumlanmış, bu yorumlardan 3 farklı akım doğmuştur:

Çevreci Determinizm:

20. yüzyılın ilk çeyreğinde ortaya konan bu yaklaşımda fiziki çevrenin, özellikle iklim ve yer şekillerinin kültürlerin biçimlenmesinde etkin bir güç ve insanlığın aslında fiziki çevrenin pasif bir ürünü olduğu belirtilmiştir. Deterministler dağ insanların basit, geri, tutucu ve hayal gücünden yoksun olmalarını engebeli arazi yapısına bağlamışlardır. Çöl insanların tek tanrıya inanmaları ve zalimlerin yönetimi altında yaşamaya mahkum olmaları da yine bu nedenledir.

Çevreci Posibilizm:

Çevreci determinizmin 1930'lerden itibaren etkinliğini kaybetmesinin ardından yerini posibilizme bırakmıştır. Bu akımda fiziki çevre etkisi göz ardı edilmemekle birlikte, kültürel mirasın da insan davranışını etkilemede en az fiziki çevre kadar önemli olduğu ifade edilmiştir. Posibilistlere göre insan, çevreden çok kültürün

mirasıdır. İnsanların bir alana nasıl yerleşeceği ve onu nasıl kullanacağını kültürel miras belirler.

Çevresel Algı:

Bu görüşe göre, her insanın fiziksel çevre hakkında zihinsel imajları vardır ve bir kültür grubu içinde bu imajlar geniş ölçüde paylaşılmaktadır. Bu düşüncüyü destekleyenler çevrenin gerçek karakterlerinden çok çevrenin algılanmasındaki kriterlerin insan psikolojisi ve kültürü etkilediğini savunurlar (TÜMERTEKİN, 1994).

Coğrafyacıların yaklaşımları 1960'lerden itibaren Kevin Lynch'le birlikte birçok değişikliğe uğramıştır (LYNCH, 1960). Lynch paylaşılmış öğrenilen davranışların özellikleri ile ilgili çalışmalarını bir takım zihinsel haritalama teknikleri kullanarak açıklamaktadır. Lynch'in şehirlerin imajı ile ilgili çalışmaları, önemli ve müşterek algılamaların tanımlanması, grafik ve eylemsel ifadelerin anlaşılması üzerine temellendirilmiştir. Haritalama teknikleri bir takım zihinsel özelliklerin ortaya çıkmasını ve anlam kavramına sistematik yaklaşılmasını sağlamıştır.

1970'ler boyunca, çevre-davranış konusundaki araştırmalar davranış üzerine yoğunlaşmış, değerler ve anlam konusuna daha az ilgi gösterilmiştir.

Kültür-çevre konusu üzerine durmuş en önemli iki kişi Amos Rapoport ve Irwin Altman'dır. Her ikisindeki ortak yaklaşım, çapraz kültürel karşılaştırmaların kullanımı ve ikincil derecedeki etnografik malzemelere olan gereksinimdir. Her ikisi de inançsal bir yaklaşım tanımlar ve niteliklerde ve biçimlerde çeşitliliğe yol açan faktörlerin artışı gerektiğini bulur. Rapoport daha ziyade yapısal çevre biçimleri üzerinde dururken, Altman insan davranışlarının mekansal boyutlarını ele almıştır.

Rapoport kültür kavramını, çevre davranış literatürü içinde ele alır (RAPOPORT, 1969, s.13-17). Dünya üzerindeki konut biçimleri ile ilgili ekstrem farklılıkları ortaya koyar fakat tek nedenli açıklamaları da eleştirir. Ona göre konut biçimleri iklim,

malzeme, yapım tekniği teknolojisine bağlı olan geniş çaplı sosyo kültürel faktörlerin sonucu olarak oluşmuştur.

Altman ilk karşılaştırmalı araştırmalarında mahremiyetin evrensel bir kültürel süreç olduğunu ve temel insan gereksinmesi oluşturduğunu belirtmiştir. Mahremiyetin tanımlanmasında, davranışlarda bireysel sınırların diyalektik, optimal ve çok yönlü etkilerini incelemiş ve mahremiyetin fiziksel evre üzerindeki etkilerinden ziyade fiili ve fiili olmayan davranışlarla ifade edildiğini bulmuştur (ALTMAN, 1975, s.32-43).

BÖLÜM 3. MODERN VE GELENEKSEL YERLEŞİMLERDE KULLANICILARIN ÇEVRESEL MEMNUNİYETİ

3.1. MODERNİZM VE YERLEŞME SİSTEMLERİNİN YENİDEN YAPILANMASI

Yerleşme sistemleri teknolojik gelişmeye paralel olarak farklı evrelerden geçmiştir. İnsan gıda üretimine bağlı olarak yerleşik düzene geçmiş, daha sonra tarımsal artı ürünün kontrol ve dağıtım süreçlerinde kentler ortaya çıkmıştır. 18. ve 19. yüzyıllarda hem insanlık tarihini hem de yerleşme sistemlerini temelden etkileyecek olan sanayi devrimi gerçekleşmiş, bu süreçteki yeni teknolojiler çevreye uyum sağlamayı değil onu değiştirmeye çalışan ve zorlayan bir niteliğe bürünmüştür.

Sanayi kenti kömür, buhar, elektrik gibi organik olmayan enerji kaynaklarını kullanır. Bu yeni güç kaynakları insanın doğaya karşı olan tavrını değiştirmiş, gerek biyofizik gerekse psikososyal sistemler yeniden yapılanmaya başlamıştır.

Modernizasyon ekonomik gelişmenin teşvik ettiği teknolojinin kurumsallaşmasıdır (BERGER ve diğ.,1973, s.9). Berliner (1977) modernite ile daha yüksek marjinal üretim ve toplam gelirdeki büyümenin yarattığı göçe bağlı olarak emeğin hareketliliğini kıyaslar.

Moore (1963) modernizmi 'geleneksellik ya da önmodernliğin teknoloji ve ekonomik gelişmeyle karakterize edilen sosyal organizasyona ve batı dünyasının sağlam ulusal politikalara tamamen dönüşümü' olarak tanımlar. Inkeles, Smith (1974) ve Hoselitz (1962) modern düşüncenin gelişimini ekonomik düşüncenin ön şartı olarak görürler. Onlar endüstrileşmeyi üretimin organizasyon formu olarak kabul ederler ve normlar, değerler, inançlar ve dünya görüşünden oluşan psikolojik moderniteden ayırırlar.

Inkeles ve Smith (1974) modern bireysellikte 7 temel karakter ararlar. Bunlar: Yeni deneyimlere açıklık, geleneksel hükümet anlayışına olan sadakatin yerini özgürlüğün alış, bilim ve tıptaki gelişmelere inanç, eğitimdeki fırsat eşitliği, başarıdaki hırs, politik ve sivil örgütlere artan ilgi ve ulusal ve uluslararası haber alma özgürlüğü'dür.

Modernizm genel anlamda ; Ulus devletlerdeki sosyal organizasyon, endüstrinin organizasyonu ve yayılımı, dünyevi ve bilimsel düşünce ve umutların mantıklı açıklaması, nüfusun büyük bir kısmının eğitimi, şehirleşme, tarımda makineleşme, üretimin teknolojisi, bürokrasi ve kişisel ilişkilerin karmaşıklığı olarak tanımlanır (BARDO ve DÖKMECİ, 1992).

Batı toplumlarında 19. y.y. sanayi kentini doğuran bu yeni yapılaşma hem kentsel hem de doğal çevreye ilişkin bir çok sorunu gündeme getirmiştir. Bunlar:

- Hızlı kentleşme ve nüfus artışı
- Konut ve sanayi içiçeliği
- Artı ürünün kentlere aktarılması
- Çevre kirlenmesi
- Sağlıksız konut çevreleri
- Ulaşım ve altyapı sorunları
- Yüksek yoğunluk ve yığılmalar
- Güneşsiz ve yeşil alansız dokular
- İnsan ilişkilerindeki çözümler'dir.

Bütün bunlar biyofizik ve psikososyal sistemlerin bozulmasına neden olmuştur. Kentsel çevrenin biçimlenmesinde temel motif spekülasyon olmuş, aşırı talep ile kısıtlı kent toprağı üzerindeki rantlar yükselmiş ve standart bir çevre yaratılmıştır. Bu çevrenin temel birimi dikdörtgen yapı adasıdır. Birbirine eş bloklar, sokaklar ve caddeler mekanik bir kent dokusunu ortaya çıkarmış; spekülâtör, tasarımcı ve mühendis topografya, yönlenme, yeşil gibi öğeleri göz ardı eden yaklaşımlar sunmuştur. Modern mimari ve şehir planlarında çoğunlukla sadece fonksiyonel kaygı göz önüne alınmıştır.

Modernizm kır yaşamının çağrıştırdığı tüm değerlerin tam tersini savunur. Ona göre kent uygarlığın beşiği, insan aklının en yetkin ürünüdür. İnsanın doğa üzerindeki zaferinin bir simgesidir kent. Aynı zamanda modernizm kenti, insanın çevresini ve toplumsal ilişkilerini düzenleyebilme, örgütleyebilme gücünün ifadesidir. Bundan dolayı modernistlerin kente bakışları hep işlevsel olmuş ve kenti Le Corbusier'in dediği gibi 'bina üreten fabrikalar' olarak görmüşlerdir.

Modernist bilimler kente hava fotoğrafı çekilmiş kent gözüyle bakarlar. Amaç; kenti, kentin gelişimindeki etmenleri anlamak, denetlemek ve yeni bir gelecek yaratmak uğruna bunları yönlendirmektir. Bu yönlendirmeyi kapsamlı ve akılcı bir planlama anlayışıyla yaparlar. Kent planları kentteki kullanımları birbirinden kesin çizgilerle ayırır, kentin geleceğini denetim altında tutmaya çalışır (IŞIK, 1993).

Modernizmle gelişen sanayi kentinin bozuk ve insandan uzak sağlıklı yapısını biraz olsun düzeltmek için yeni yerleşme modelleri ortaya atılmıştır. Bunlardan en önemlileri bahçekentler ve banliyölerdir. Banliyöler şehrin çeperlerinden dışa doğru uzanan organik gelişimi olan yerleşmelerden oluşmakla birlikte bahçeşehirler kadar planlı ve bilinçli kamu politikalarıyla oluşmamıştır. Banliyö melez bir oluşumdur. Hem kırın hem de kentin özelliklerini bünyesinde taşır. Yaşayanlar aynı sosyal sınıftandır (EDWARS, 1981, s.18).

Buna karşılık E. Howard'ın bahçeşehiri bir banliyö değil aksine onun karşıtıdır. Bahçeşehirde yalnızca kıra kaçış değil aynı zamanda daha etkin bir kentsel çevre de oluşturmak temel çabadır (HOWARD, 1965).

3.2. YENİ YERLEŞMELER VE ÇEVRESEL DEĞERLER

Temelde modernizmin olumsuzluklarını gidermek için ortaya çıkan yeni yerleşmeler öncelikle insanların temel ihtiyacı olan biyofizik dengesini korumayı amaçlar. Böylelikle hem mevcut kentlerdeki yığılmalar engellenecek hem de doğal yapı ile bütünleşecek bir gelişme izlenecektir. Yeni yerleşmelerin yaşaması, mevcut konut bölgelerine alternatif oluşturması ve kent içindeki yüksek rantların törpülenmesi için yaygın bir altyapı, ulaşım ve arsa politikasını gerekli kılar. Aynı zamanda yeni

yerleşmelerdeki nüfus ve yoğunlukların denetim altına alınmasıyla daha sağlıklı bir çevre yaratmak hedeflenmektedir.

Sonuçta yeni yerleşmelerin insanın fiziksel ihtiyacı olan her türlü donanımlara mevcut, sağlıklı ve düzenli kentleri oluşturması gerekmektedir. Ancak bu fiziksel ihtiyaçlar haricinde psikososyal gereksinimler de göz ardı edilemez. Yeni yerleşmelerde yaşayanların çevresini algılama, örgütleyebilme ve değiştirme özelliklerinin sağlanması ve aralarındaki kültür, iletişim ve etkileşimin düzenlenmesi gerekmektedir.

3.3. MODERN YERLEŞİMLERİN SORUNLARI VE ÇEVRESEL MEMNUNİYET

Modernizmle birlikte insan tasarlanmış bir çevrenin içinde doğmaktadır. Büyük ölçüde sınırları belirlenmiş ve katılmış bir yapay çevredir bu. Tasarımda karşı karşıya gelinen sorunlar gerçekte aktif çevre yaratmak sürecinden uzaklaşmış olunmasından kaynaklanmaktadır. İnsanların çoğu çevreleriyle kısmen ya da tümüyle farkında olmadıkları bir ilişkidir. Ayrıca yapılanmış çevrenin var oluş nedenlerini bilmemeleri onların doğrudan bu çevrenin formuyla ilişkilerini kesmektedir (JAMESON ve diğ., 1990, s.31).

İnsanlar ihtiyaçlarının ve taleplerinin giderilip giderilmemesine göre kendilerini ve dış dünyayı tanırlar. Bir maddeyi iyi veya kötü diye yargılarken ihtiyacımızı karşılayıp karşılamamasına bakarız. Aynı zamanda ihtiyaçlarımızın giderilmesinde insanlığımızı yansıtan bir takım değerler de ararız. Kısaca estetik dediğimiz; objeleri hissetme, güzellik ve değer kavramları bunlardandır.

Bugünün toplumu devingen bir toplumdur. Bunlara eşmekanlar ya da birbirinin aynı üniteler vermek onlarla birlikte oluşan sosyal gücün baskı altında kalmasına dolayısıyla patlamasına neden olacaktır.

Bilinen bir diğer gerçek ise artık tüm evrensel iletişim ve eşdeğer sorunların temelde değişikliklerine rağmen, modernist yapılanmalarla birlikte insanları ve yaşadıkları

kalıpları tekdüze yapmaya yönelim oluşudur. Bunlar insancıl faktörleri dışlayan mekanik amaçlı dizaynlar olup, onların kullanımları uzaklaşma hissini yaratır. Yani insancıl bilinci içermeyen bu tip tasarım ürünleri onlarla ilgilendikten sonra geriye hiçbir etki bırakmazlar, insanlarla diyalog halinde değildirler.

Modernizm insanların ihtiyaçlarını ne derece karşılayabilir?

Bir masanın bir evin veya şehrin estetik açıdan ihtiyaçlarımızı ne derece karşıladığına yönelik kriterler yoktur. Eğer bunları kendimiz tasarlıyorsak; kendimizi ve dünyamızı yansıttığından estetik ihtiyaçlarımızı giderebilir. Fakat başkaları tarafından tasarlanıyorsa ihtiyaçlarımızı giderip gidermediklerini nasıl anlayabileceğiz.

Asırlar boyunca bu soruyu cevaplamaya yönelik birçok felsefik fikir oluşmuştur. Platon'a göre bir madde orijinalinin aynısı ise estetik olarak güzeldir. Aristoteles bir maddeyi anlam taşıyorsa güzel sayar. Romalıları göre güzel olan onun altında yatan kanuni prensiplerdir. Benzer şekilde Hristiyan mimarisi ve Gotik döneminde de Tanrıya ve İsa'ya duyulan sevgi ve arzuyu dile getiren anlayışa güzel denilir.

Modern mimaride bu tür bakış açıları bulunmaz. Doğal olarak maddenin özünü ilişkimiz yoktur. Pek çok kimse yediği yiyeceğin, giydiği kıyafetin veya oturduğu evin kaynağı ile ilgilenmez. Kısacası modern çağdaki birçok insan estetik değerleri yargılamaya yönelik objektif standartlara sahip değildir. Bir evin diğerinden yaşamak için daha tatmin edici olduğuna biz değil, tasarımcılar karar verir. Bu da yasalarla belirlenmiş standartlarla sağlanır. Fakat bu standartlar bizim estetik ihtiyacımızı ne derece tatmin edebilir?

Bizi sıkan bir yapının dizaynında veya yapısında yetersiz hareket bulunur. Bu durum küçük boyutlu resimlerde ve modern evlerde açıkça görülür. Bir kullanışlı evin garip kenarları olmaz ve kesin mekanik ilkelere göre dizayn edilir. Bu kullanışlı evin köşeleri karedir, tavanı en uzun insanın kafasının değmeyeceği yüksekliktedir, kapılar ve pencereler simetrikler. Doğal olarak mekanik prensiplere göre dizayn edilmiş bu kullanışlı evde hiçbir yaratıcılık söz konusu olamaz. Herhangi bir

sürprizin olmaması gözümüzün hiçbir şeyi yakalamamasını doğurur. Her görüntü homojendir. Oysa yaşayan sistemler ve bilinç sistemleri homojen değildir.

Modern yerleşimlerde kent içindeki komşuluk birimleri tek tek incelendiğinde, sıkışık ve sıkıcı bir yapılanma sergiledikleri, toplu olarak incelendiklerinde ise dağınık ve kaotik bir görünüme sahip oldukları anlaşılır. Bu kaotiklik kentin nedensiz bir şekilde gelişmesini ve insan doğasına ters bir yapılanma sergilemesini gerektirir. Kent geliştikçe bu bayağılık ve kötülük gittikçe derinleşir. İnsanlar kendi doğallıklarındaki estetiği kentte bulamadıklarından onu tahrip etmeye başlarlar (ZOHAR, 1990, s.185-196).

Gerek sanayi devrimiyle başlayan endüstri kenti gerekse buna alternatif olma umuduyla gelişen yeni yerleşimler modernizmin getirmiş olduğu tekdüze yapılanmayı yok edememiştir. Yeni yerleşmeleri sağlıklı yapma umutları spekülasyonlar, rantlar ve yanlış politikalarla gerçekleştirilememiştir. Bu yerleşmeler yoğun yapılaşma baskıları yüzünden sağlıklı, gabarileri yüksek ve tekdüze yapılarla donanmış, yeşil alanlar yetersizleşip psikososyal düzenleme ve yaşayanların çevresel ihtiyaçları göz ardı edilmiştir.

Genel olarak modern yapıım sistemleriyle oluşmuş yerleşmelerde kullanıcıların çevresel memnuniyetini olumsuz etkileyen faktörler şunlardır.

- Doğal yeşil ve topraktan kopukluk,
- İşlevsel olarak tanımlanmamış, bölünmemiş açık alanlar,
- Çocukların gözlemindeki zorluklar,
- Dış mekan biçimlenişinde ve girişlerde rahat algılanamayan okunaksız düzenlemeler,
- Mekanik, geometrik tekrarlar ve lineer yapılanmalar,
- Görünümlerdeki benzerlik ve monotonluk,
- Masif beton cepheler,
- Kişisel kontrol ve düzenlemelerin ve yapılardaki özgünlüğün olmayışı,
- Komşuluk ilişkilerindeki kopukluk.

3.4. GELENEKSEL YERLEŞMELERDE DEĞİŞEN ANLAMLAR VE ÇEVRESEL MEMNUNİYET

Sanayileşmeye koşut olarak gelişen modernizasyonla birlikte, geleneksel yerleşim dokusu ile bu doku içindeki kullanıcı ilişkileri ve ihtiyaçları farklılaşmış, ister istemez modernizmin gerekli kıldığı yaşam tarzı ve yapılanmaları bünyesine taşımıştır.

Geleneksel yerleşimlerde kentte yaşayan her bireyin belleğinde yer etmiş, geçmişlerinde yaşamları içine girmiş mekansal yapı ve mekansal yapı içindeki yaşam örgüsü, modernleşmeyle baş gösteren kar elde etme ve daha fazla rant kazanma kaygısıyla ya tümüyle yıkılarak yeni bir yapılanmaya girmiş ya da o mekanı anlamlı hale getiren geleneksel yaşam örgüsü terk edilerek yeni düzenlemelere boyun eğilmiştir.

Geleneksel yerleşimlerde yaşanan yer sadece oturulan mahalle anlamı taşımaz. Yaşamın tüm alanlarıyla (iş, okul, arkadaşlık, komşuluk, adetler v.b.) ilişkiye girilen bir mekan özelliği taşır ve bu şekilde yaşatılmaya çalışılır. Yaşayanların kolektif bir kültürü ve geçmişi bulunur ve bu geçmişi kaybetmemek için törelere ve geleneklere sıkı sıkıya sahip çıkılır.

Mahalle kavramı komşuluk kavramıyla özdeşleştirilmiş olan geleneksel yerleşimlerde, ev bir yandan sıcaklık, kalıcılık ve güven anlamı taşıırken yani yuva iken diğer yandan uğursuz, büyü, perili bir yapıdır da. Modernizmle birlikte evin iyi ya da kötü yanları gitmiş, ev kavramı nötrleşmiştir. Evler belirli bir yaşam tarzına koşullandırılmış tüketicilere sunulan, standardize edilmiş değişim değerlerine dönüşmüştür.

Geleneksel yerleşimlerdeki evdeki eşyalar ağır, oturaklı, tarihleri içinde bulundukları evin tarihleriyle doğrudan bağlantılı, kalıcı ve güvenilir eşyalardır. İnsanın ev içi anıları eşyalardan bağımsız anlatılamazdı. Modern yerleşimlerde ev eşyaları hafif, kaygan, her an eskiyip yenilenebilir, kalıcı olmayan sessiz objeler haline gelmiştir.

Geleneksel yerleşimlerde mahalle otoritenin adıdır. Çocuğun evinden, mahallesinden uzaklaşması mahalle disiplinine aykırıdır. Mahalle eninde sonunda geri dönülecek bir yuvadır. Geleneksellik insan ufkunun belli yerellikle sınırlanmasını gerektirmekteydi. Kişi yaşadığı yerden bağımsız hayallere ve beklentilere giremez, toplumdan dışlanmayı göze alamazdı. Evden ve mahalleden ayrılmak gözü arkada kalmak demektir. Kiracılar modern yerleşimlerdeki gibi sadece ev sahibinin konutunu geçici olarak kullanan gelir kaynağı değil ev sahibinin en yakın komşularıdır da (ÇUBUKLU, 1992).

Modernizm insanla insan, insanla eşya arasındaki titreşimi ortadan kaldırıp bu ilişkileri nötrleştirmek, sahibilikten arındırmak pahasına bireyi özgür kılmıştır. Buna karşı duyarsızlığı özgürlük olarak kabul etmeyenler yaşadıkları alanlarla aralarındaki suni barışı, nötrlüğü bozmaya yöneliyorlar. Bu da ister istemez çevreye karşı bir şiddeti doğurmaktadır (JAMESON ve diğ.,1990, s.45).

Gelişmekte olan ülkelerdeki ana şehirlere gelen yoğun göç, konut memnuniyeti çalışmalarında değişik etmenlere neden olur. Batılı ülkelerde merkez etrafında yüksek sınıf tarafından yer seçim tercih edilmezken gelişmekte olan ülkelere durum tam tersidir. Şehrin saçakları genelde göçer nüfusu barındırır, orta ve yüksek gelir grubunun konut ihtiyacını da kent merkezi giderir. Ancak vasıflı olan göçer nüfus merkezde yer alan konutlarda yaşayabilir (Yİ, 1985).

Bugün geleneksel yapım sistemiyle oluşmuş çevreler, modern yapılaşma ve geleneksel değerlerin arasına sıkışmış, çoğunlukla göçer nüfusa hizmet eden, altyapı yatırımları yetersiz, konut gabarileri ve kullanım malzemeleri açısından çifte standartlı bir yapıdadır. Bu yerleşimlerdeki kullanıcıların memnuniyetinde ekonomik kaygılar en temel belirleyicidir. İkinci belirleyici unsur ise akraba veya hemşehrilere olan yakınlıktır.

BÖLÜM 4. MODERN VE GELENEKSEL YERLEŞİMLERDE KONUT VE YAKIN ÇEVRESİNDEKİ KULLANICI MEMNUNİYETİ

Kullanıcıların memnuniyeti onların konut ve çevresiyle oluşturduğu duygusal bağa bağlıdır. Bu duygusal ilişki bireylerin tavır, niyet ve davranışlarını denetler. Kullanıcı beklentilerinin mevcut durumla çakışmasından doğan memnun olma ya da olmama duygusu, değişik düzeylerdeki davranışlarla kendini gösterir. Bu düzeyler, konut ve çevresinde yapısal değişimler yapmak, kullanım ve düzenleme farklılığı yaratmak türünde bir eylem olabileceği gibi; kullanıcının tavrını değiştirerek mevcut olan durumu kabullenmesi veya tümüyle reddederek başka bir yere taşınmasını da gerekli kılabilir (PRIEMUS, 1986, s.31-52).

Kullanıcılar kendi içsel şartları (karakter, kimlik, statü, kültür v.b.) ile dışsal koşullar arasında farklı kısıtlamaların etkisiyle tatmin duygusuna ulaşır. Örneğin bireyin gezmiş, görmüş ya da kültürlü, eğitim düzeyi yüksek ya da dışa dönük olmasından dolayı daha iyi seçenekleri biliyor olması konutsal tatmini etkileyen faktörlerden sadece bir tanesidir. Her etkenin diğerlerinin yanında belirli bir rolü vardır ve her birinin önem derecesi değişken ve görecelidir. Ancak tüm bu etmenler birleşerek toplumsal tatmin duygusunu belirlerler (YANAR, 1994).

Michelson (1977) konut alanlarının lokasyonuna göre, insan davranışlarının hem motive edici hem de tepkisel olabileceği üzerinde durur. Benzer bir şekilde göç üzerine yapılan son araştırmalar (SCOTT VE SCOTT 1989) bir çok yer seçiminin bilinen optimal kriterlerden çok, memnuniyetle ilişkili olduğunu kanıtlamıştır. Gerçekte konut seçimi akraba tanıdık ve işe yakınlığa, fonksiyonlara erişebilirliğe, veya daha uygun lokasyon araştırarak zamanın olmayışına bağlıdır .

Göçmen nüfus genelde geleneksel tavrını kentte sürdürmesine rağmen değişik sebeplerden dolayı (ekonomi, iletişim, gelecek kaygısı v.b.) şehirselleşmeye uyum eğiliminde bulunur. Uyumdaki değişimler konut değişimiyle ve ekonomik koşulların

izin verdiği yerde Batı sitili banliyönün benimsenmesi ile de ilişkilidir. Bu durumda geleneksel yapı devam etmesine karşın fonksiyonu ve formu değışikliğı uğrar (BARDO ve DÖKMECİ, 1992).

Türkiye’de iç ve dış göçlerle birlikte modern hayata geçişler gerçekleşmektedir. İç göçler kendi kültürel modellerindeki geleneksel yapıda kalma eğilimindeyken dış göçlerle göçer nüfus beklentilerini göçtükleri ülkeye göre ayarlar. Ancak iç göçler arasında bile geleneksel kültürel modellerin tutulmasını azaltan, özellikle günlük dini ibadetin uygulamasıyla ilgili, norm ve değerlerde değışiklikler olmaktadır. Ancak geleneksel aile modelleri baskın gözükmemektedir (ÖZBUDUN, 1976).

Orta sınıf yüksek eğitimli Türklerin artan şekilde Batılılaşma ve evrenselleşme eğiliminde oldukları açıktır. Bu değışim politik parti bağlantısına, seçilen konut tipine, giyim tarzı, müzik ve yiyecek seçimine, ev mobilyalarına ve konuşma modeline yansır (BARDO ve DÖKMECİ, 1992).

Kişilerin yaşadıkları konut ve konut çevresiyle ilgili duydukları tatminsizlik, batı ülkelerinde genellikle hükümet tarafından gerçekleştirilen yüksek katlı veya fazla yoğun konut alanlarında kendini göstermiştir. ABD St. Louis’deki Pruitt-Igoe, Londra’da Killingworth Towers toplu konutları ve Glasgow’daki benzeri yüksek konut kompleksleri, içerisinde yaşamının reddedildiğı, sakinleri tarafından boşaltılan veya tanınmayacak kadar değıştirilen zaman zaman yıkılan ya da imha edilen veya çeşitli suç ve yıkıcılığın hedefleri olan konut çevrelerinin en tanınmış örnekleridir.

Yoğun ve yüksek konut yapılanmalarında ortaya çıkan sorunlarla ilgili sürdürülen araştırmalar ve modernist akımı yeren bazı yayınlar bu tür tatminsizlik sorununu gözler önüne sermektedir (BLAKE, 1977).

Merkezi ve yerel idarenin o bölge için yapmış olduğı yatırımlarla o yöredeki yaşayanların bunlardan memnun olup olmama durumu geleneksel ve modern yerleşimlerde araştırılan başka bir noktadır.

Bu çalışmalarda;

- Yerel çevresel değerlerin kalitesi,
- Hükümetin çevresel değerleri iyileştirme çabası
- Güvenlik birimlerinin işleyişi,
- Adres ve erişebilirlik standartlarının sağlanması ve
- Çevresel değerlerin kullanıcılar tarafından gözetilmesi araştırılmaktadır (PELLETIER ve diğ., 1996).

Litaretürde konut ve yakın çevresindeki memnuniyetle ilgili faktörler üç ana kategoride sıralanır:

- Fiziki Konut Faktörleri; konutun büyüklüğü, iç yapısı, yeniliği ile ilgili memnuniyet,
- Yerleşim Karakteri; Şehir merkezine yakınlık, aktivitelere erişebilirlik ve mahallenin kalitesi ile ilgili memnuniyet,
- Bireysel karakterler; Yaşam süreci içindeki değişikliklerden kaynaklanan talep ve beklentileri içeren memnuniyet.

Fiziki Konut Faktörleri:

- Konut ve çevresindeki kullanıcı memnuniyetinde konut tipinin kullanıcı tatmininde etken olduğu öne sürülmüştür (COOPER, 1975). Buna göre insanlar az katlı yapılarda kendi mekanlarını kişiliklerine göre belirleme ve komşularını kolayca tanıma olanağına sahiptirler. Kontrollü mekanlarından dolayı sosyal değişim, denetim ve iletişim gerçekleşebilir. Aynı zamanda az katlı yapılarda anne-çocuk açısından gerekli olan ses ve görüntü ilişkisi güçlü olacak, kamusal ve özel mekanların koordinasyonu sağlanacaktır.

Yüksek yapılarda ise sayısız pencereler, balkonlar kişiyi tekdüzeliğe davet edeceğinden tatminsizlik yaşanacaktır. Alt katlar gelip geçenlerle biraz olsun ilişki halinde olmasına karşın, odalar, koridorlar balkonlar ve pencerelerle diğerlerinin

aynısı olması özgünlüğü yok edecek ve özellikle asansör, merdiven ya da koridorların olduğu alanlar “hiç kimsenin alanı” haline gelecektir.

- Teknik malzemenin de kullanıcı memnuniyetteki rolü büyüktür. Yetersiz ses ve ısı yalıtımı, nem, yetersiz havalandırma ve yapı malzemesinin niteliksizliği tatminsizlik yaratan nedenlerdendir.
- Oda sayısından memnuniyet hanedeki kişi sayısı ile doğru orantılıdır. Büyüklük ise kullanıcıların o mekan için düşündüğü eşyaların sığıp sığmamasına göre değerlendirilir. Özellikle konutun büyük bir rant ekonomisi olduğu şehirlerde, ev sahibi konutundaki oda sayısı ve büyüklüğünü geleceğe yönelik bir yatırım olarak görür.
- Konut satın alınıp kiralanırken çok az kullanıcı konutun yönü ile ilişkidir. Fakat kullanım esnasında konut yönü o evde yaşayanları oldukça etkiler. Kuzeye açık ve hakim rüzgar altındaki birçok konut kullanıcılar tarafından tadilatlarla maruz kalır. Bu tadilatlar pencere sayısının azalması ve izolasyonun artması olabildiği gibi, olumsuz dış etmenlerden dolayı (yağmur, rüzgar v.b.) açık balkonların içeri alınarak odaya dahil edilmesi şeklinde de kendini gösterir.

Yerleşim Karakteri

- Şehir merkezine yakınlık; daha çok orta ve alt gelir grubunun ulaşım maliyetlerini minimize etme eğilimiyle kendini gösterir. Bu da genelde gelişmekte olan ülkelerdeki çalışma alanlarının kent merkezinde konumlanmış olmasından ileri gelmektedir.
- Orta-üst ve üst gelir grupları kent merkezinin vermiş olduğu olumsuzlardan uzaklaşmak için kent dışında ve genelde çevresel değerlerin yoğun ve yaşam kalitesinin yüksek olduğu alanlarda konumlanırlar.

- Aktivitelere erişebilirlik ve kamusal donanımlardan yararlanabilme isteği kent merkezinde veya kentin planlı yeni yerleşim alanlarında konumlanmayı gerektirmektedir.
- Genelde benzer sosyal ve ekonomik sınıfta yer alan bireylerin aynı alanda yer seçme eğiliminde oldukları görülmektedir. Orta ve alt gelir grupları tanıdık ve akrabalarına yakın, göçtüğü yerleşimlerdeki sosyal hayatı devam ettirebilecek ve ekonomik olanaklarının elverdiği ölçüde kendi konutlarını üretebilecekleri kent çeperlerini yerleşim alanı olarak seçerler. Üst gelir grubunda olanlar ise mahalle kalitesin yüksek olduğu ve benzer sosyal statüdeki bireylerin birarada yaşadıkları yerlerde yaşama eğilimindedirler.

Bireysel Karakterler:

- Burada komşularla kurulan sosyal bağlar, bireysellik, mahremiyet gibi konut tercihiyle ilgili değerlerden söz edilebilir.
- Araştırmalar sosyal sınıfın memnuniyetindeki etmenlerden eğitim seviyesinin gelir düzeyinden daha fazla, daha iyi bir gösterge olduğunu kanıtlamıştır. Michelson (1977) iyi kalitedeki konutlara harcanan gelir yüzdesinin eğitime dayalı olduğunu vurgulamaktadır.

BÖLÜM 5. İSTANBUL'UN KENTSEL GELİŞİMİ İÇİNDE ATAŞEHİR VE KUZGUNGUK'UN YERİ

5.1. İSTANBUL'DA TARİHSEL GELİŞİM VE MEKAN ORGANİZASYONU

İstanbul'un ilk yerleşme yapısının temelleri, Milattan önce 7. y.y.'da Megaralı Gerekler tarafından önce Kadıköy (Chalceodon) sonra şimdiki Sarayburnu civarında (Bizomtion) koloni şehirleri olarak kurulmuştur.

15.yy.'a kadar süren Bizans kimliği, Osmanlı döneminde de yerleşim biçiminin fazla değiştirilmemesi, ticari alanlar, limanlar ve yolların kullanılmaya devam edilmesi ve geliştirilmesi ile idari merkezlerinde benzer özellikler taşıması sayesinde yaşamaya devam etmiştir. 16.yy.'dan itibaren kent kimliğine ve silüetine, Bizans strüktürünün değiştiğini kanıtlayan anıtsal İslam yapıları hakim olmuştur. 17.yy.da kent nüfusunun artmaya devam ederek çevresi ile birlikte 700-800 bin arasında bir rakama ulaştığı tahmin edilmektedir. 17.yy.'ın sonlarına doğru kentin gelişme yapısı belirlenmiş ve fonksiyonel bölünmeleri tamamlanmış durumda idi. 18.yy.da kentin kimliğini ve makroformunu etkileyen en önemli gelişim; Boğaziçi ve Halic'in kent organik bünyesiyle kaynaşmasıdır. Bu yüzyılda Osmanlı ekonomisinin ve toplum düzenin mekana yansıması olarak; topluma hizmet edecek bayındırlık işlerinde görece bir azalma, buna karşılık servet birikiminin deniz sahilleri boyunca girdiği büyük çapta sivil yapılaşma gelişmiştir.

İstanbul, 19. yy. başlarına kadar iki büyük imparatorluğun başkenti olmakla kazandığı kimliğini korumuştur. 19. yy.dan sonra Osmanlı'nın geleneksel toplum yapısının, batıda sanayi devrimiyle ortaya çıkan dinamizm ile değişmesiyle İstanbul, çok merkezli ve insan ölçeğindeki yapısını değiştirerek, merkezi kararların etkinliğinin arttığı bir döneme girmiştir.

Cumhuriyet döneminde, yönetim kadrosu tarafından benimsenen batı kültürü, giderek, kent kimliğine ve hayatına hakim olma eğilimini göstermiştir. Cumhuriyetten sonra 1923-1950 yıllarını kapsayan ilk dönem, ülke fiziksel yapısında önemli atılım kararlarını içeriyordu. Bu dönemde İstanbul bir çözülme süreci yaşamış, yüzyılın başında 1 milyonu aşmış olan kent nüfusu 1927’de 690.000’e düşmüş, 1935’te 740.000’e ve 1945’te 900.000’e varabilmiştir. Bu dönemde İstanbul’un nüfus artış hızı diğer kentlerin altındadır.

Cumhuriyetten sonra şehrin planlı olarak büyümesinin gerekliliği daha iyi anlaşıldığı için, 1937’de önce Prost tarafından yapılan nazım planda, şehrin 19.yy. gösterdiği gelişme eğilimleri bir düzene sokulmaya çalışılmış ve tarihi çekirdeğin bazı sınırlandırılmalara tabi tutulmasına ve sıhhileştirilmesine çalışılmıştır. Bu planda sanayi için bir alan ayrılmamış, ancak raporlarda sanayinin surlardan 500m.lik bir tecrit sahasından sonra kurulabileceği belirtilmiştir.

İstanbul, her dönemde göç için cazibe merkezi olmuştur. İlk göç dalgasıyla gelenler, Haliç çevresiyle sur dışındaki sanayi kuruluşlarının çevresinde yerleşmiş, Kağıthane ve Zeytinburnu’nda, ilk gecekondu mahallelerinin çekirdekleri oluşmuştur. Anadolu yakasında da Ankara Asfaltı (E5 Karayolu) üzerindeki sanayi kuruluşları çevresinde gecekondulaşma başlamıştır. İlk gecekondulaşmalar Zeytinburnu ve Taşlıtarla bölgelerinde oluşmuştur. 1950’lerin üçüncü büyük gecekondu alanı Kağıthane çevresinde gelişmiş, yeni sanayi alanları açılması Halkalı, Maltepe gibi denetim dışı alanların parsellenerek gecekondulaşmasına neden olmuştur.

1950’lerin ortasına gelindiğinde İstanbul, batıda Yeşilköy, kuzeyde Levent, doğuda da Bostancı’ya uzanan bir alana yayılmıştır. Zeytinburnu, Bakırköy ve Yeşilköy birbirinden yeşil alanlarla ayrılmış yerleşmeler durumunda iken, şehrin Bostancı uzantısı bahçeli konutlardan oluşan seyrek bir yerleşme dokusuna sahipti.

1960’larda bütün hızıyla süren gecekondulaşmanın yanında, kentsel mekanın biçimlenişini değiştiren ikinci olgu da, imarlı arsalar üzerinde apartmanlaşma olmuştur. Önce boş alanlar, daha sonra yeşil alanlar, parklar ve oyun alanları apartmanlarla dolmuştur. Kentsel rantın ve maliyetlerin yükselmesi, büyük

sanayinin, kent çevresine yayılma eğilimini pekiştirmiş, çeşitli özendirme önlemleriyle desteklenen, Yakacık-Tuzla-Çayırova-Gebze eksenine, Kartal-Maltepe sanayi alanları eklenmiştir.

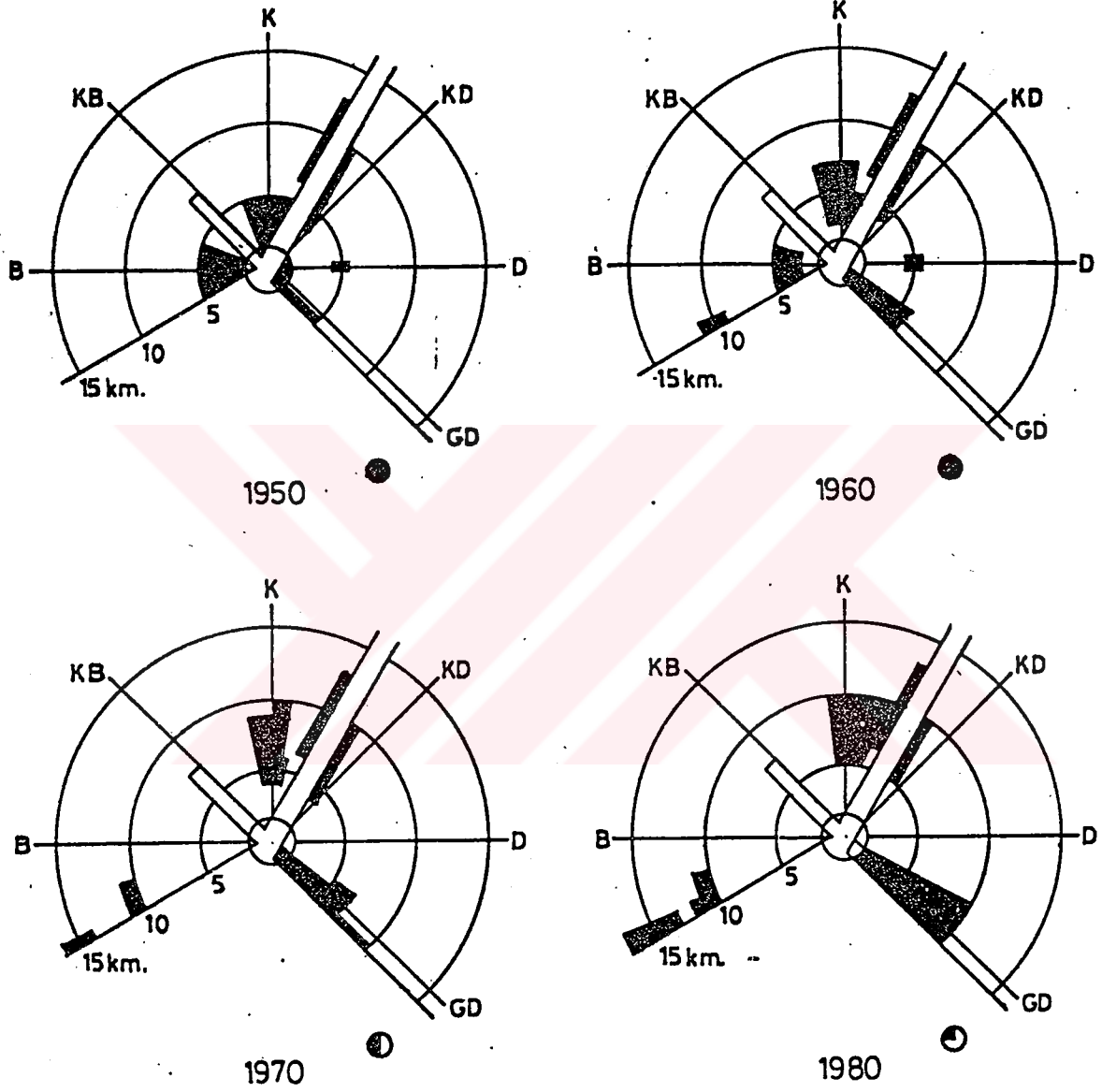
Sanayileşmenin hız kazanması gecekondulaşmayı etkilemiş, 1960-65 yılında Türkiye'deki iç göçün %22'si İstanbul'a yönelik gerçekleşirken, 1962'de 78.000'den gecekondu sayısı, 10 yıl sonra 195.000'e çıkmıştır.

1970'lerde İstanbul büyük bir nüfus yığılmasını etkisiyle konut ve ulaşım gibi temel altyapı gereksinimlerinde büyük boyutlara varan sorunlarla karşılaşmıştır. Bu yıllarda mekansal yapı açısından en önemli olgu Boğaz'ın iki yakasının bir köprü ile bağlanması olmuştur. Şehrin transit taşımacılık işlevini güçlendiren Boğaziçi köprüsü ve çevre yolları, hızlı büyüme sonucunda kısa sürede kentiçi ulaşım ağının omurgası haline gelmiştir. Boğaz köprüsüyle birlikte, İstanbul doğuda Bostancı-Maltepe-Kartal-Pendik-Gebze yönünde hızla yayılmış, batıda ise E-5 karayolu boyunca Silivri'ye dayanmıştır.

İstanbul Metropolen alanı 1970-75 döneminde Silivri ve Gebze sınırları arasında, merkezde 50 km. yarıçaplı bir alandaki yerleşim iken, bu sınırlar 1980'de 60 km.lik yarıçaplı bir alanı kapsar hale gelmiştir. Sınırlar batıda Tekirdağ ili Kınalıklar köprü ile doğuda Hereke sınırına dayanmaktadır. 80'li yıllarda, konut alanlarının süzülme eğilimi belirginleşmiş, özellikle gelir grubu yüksek kentli nüfus, uydu yerleşmelerde ve kentin düzenli gelişim gösteren konut alanlarında yer seçim eğiliminde bulunmuştur (Şekil 5.1.)

Sanayi dışı yığılma batıda Bakırköy'ün gelişme alanları, Beşiktaş, Şişli'de; doğuda Kadıköy, Üsküdar ve gelişme alanlarında etkilerini göstermektedir. Üsküdar, Çamlıca, Kısıklı, Ümraniye alt alanlarında hisseli ifrazlı konut alanı gelişmelerinin bu dönemde ortaya çıktığı görülmektedir.

1990'lı yıllarda, nüfus ve dolaylı olarak yerleşme eğilimleri makroformunu belirleyen konut alanlarının dışa doğru yayılma-saçaklanmasında, başlangıçta var olan ulaşım ağı yol gösterici olmuştur. İETT ve çevre belediyelerinin otobüse dayalı

Şekil 5.1. Yüksek Gelir Grubunun Mekan Hareketliliği

Kaynak: Aysu, E. (1990) "İstanbul Anakent Alanında Kent İçi Devingenlik Örüntüsü"
Yıldız Üniversitesi Matbaası Yayın No:215 İstanbul, s:89

toplu taşımacılıkta yetersiz kalması sonucu, dolmuş-minibüs bu açığı kapatır duruma gelmiştir. Giderek bu durum, gecekondulaşma, hisseli ifrazlı yasa dışı oluşumların gelişmesinde özendirici rol oynamıştır (Şehir Planlama, 1995, s:27-32)

İstanbul’da hızı hiç azalmayan nüfus artışı, konut sorununu 1940’lı yıllardan bu yana hep gündemde tutmuştur. Yap-sat düzeni ve gecekondulu yoluyla konut üretmenin soruna çözüm olmayacağı düşüncesiyle, 1960’lı yıllardan sonra kooperatifleşme ve toplu konut yolları denenmiştir. Özel sektör ve yerel yönetimler tarafından başlatılan toplu konut uygulamaları 1980’li yıllarda çıkarılan yasalarla kurumsallaştırılmıştır (KELEŞ, 1990 s.140).

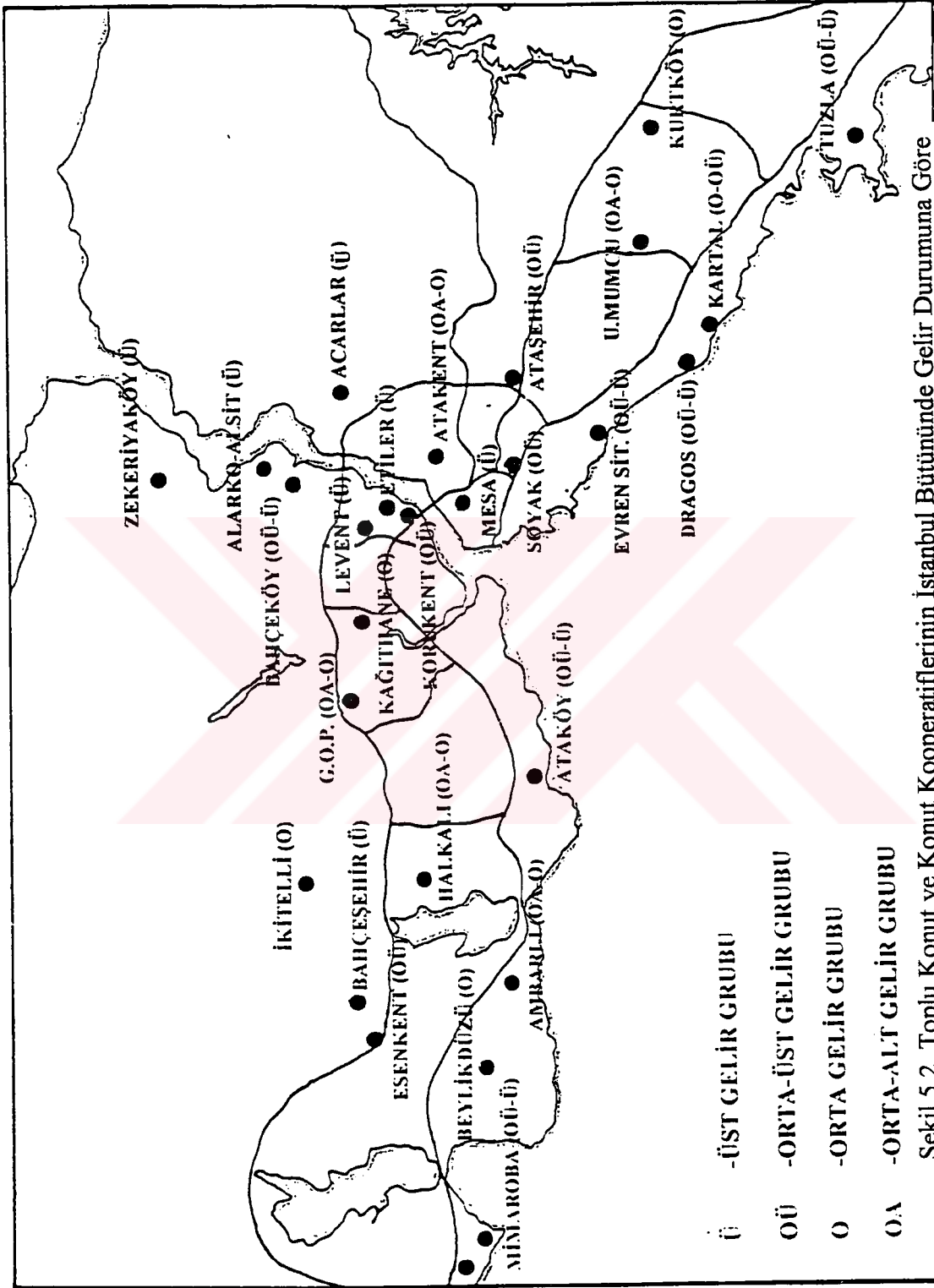
Toplu konut yönetimi ile üretilen çevre ve konutların bazıları çok başarılı görülüp popüler olurken bir bölümü yoğun bir şekilde eleştirilmiştir. Başarısız görülenlerin sorunları çoğunlukla insani boyutlar üzerinde yoğunlaşmakta, ürünler çevre, mekan ve inşaat kalitesi açısından yetersiz görülmektedir.

İstanbul’da ilk önceleri, gecekondulu yapılanmalarının önüne geçebilmek için üretilen kooperatif ve toplu konut yapılanmaları sonraları, yüksek gelir grubuna düzenli bir yerleşim sunabilmek amacıyla yeni yerleşim alanlarının oluşturulması şeklinde gerçekleştirilmiştir. İstanbul bütününde yer alan modern yapılaşmalar içerisinde önemli bir yoğunluğa sahip olan toplu konut ve kooperatiflerin, hitap ettiği gelir durumuna göre yerseçim bölgeleri şekil 5.2.’de verilmiştir.

Modern yapılanmaların hızla arttığı İstanbul’da geleneksel yerleşimler, her türlü baskılara ve bünyelerindeki değişikliğe rağmen yaşamlarını sürdürmektedir. Bu mahallelerin başında Boğaz’ın her iki yanında yer alan eski sayfiye yerleşmeleri gelmektedir.

5.2. KUZGUNCUK’TA TARİHSEL VERİLER VE ETKİLERİ

Kuzguncuk sırtlardan Boğaz’a açılan derin vadi yerleşmelerinin tipik bir örneğini sergiler. Başta Arnavutköy ve Ortaköy olmak üzere buna benzer yerleşimlere Boğaz’da sıkça rastlanmasına rağmen hiç birisi Kuzguncuk kadar dar ve derin

Şekil 5.2. Toplu Konut ve Konut Kooperatiflerinin İstanbul Bütününde Gelir Durumuna Göre Yereşimi

değildir. Bu darlık Kuzguncuk yerleşmesinin vadi dışına aşmasını engellemiş, kuzeyinde yer alan Beylerbeyi Sarayı ve güney yamacından başlayan Fethi Paşa Korusu ise vadi dışına taşmasını tümüyle durdurmuştur.

Kuzguncuk'ta yerleşimin başlangıcı kesin olarak bilinmiyorsa da eski isminin Chrysokerasus olduğu söylenir. İmparator Justinianus II'nin (685-695) yaptırdığı üzeri yaldızlı kiremit ile kaplı bir kiliseden ötürü Kuzguncuk'un ilk halkının Bizanslılar olduğu anlaşılır. Eremya Çelebi bu kiliseden başka o yıllarda St. Paul darüleytamı ile bir de hastane olduğunu kaydeder. İstanbul'un fethinden önce Yahudiler burada bir koloni kurmuşlardır. Eremya Çelebi; 'Üsküdar'ı geçtikten sonra Kuzguncuk Yahudi köyüne geliriz. Burada hepsi denize nazır evlerde oturan Yahudiler vadinin içinde geçmekte olan yoldan cenuba doğru Üsküdar tepesini gelip giderler.' demektedir.

Neden buraya yerleştikleri bilinmemekle beraber, Musevilerin Kuzguncuk'a kendi tercihleriyle değil, dönemin padişahının yer göstermesiyle geldikleri var sayılır. Musevilerin Kuzguncuk'a geliş tarihleri de bilinmez. Ancak 17.y.y.'a ait kaynaklarda Kuzguncuk'un Avrupa Musevileri tarafından 'kutsal topraklara varmadan önce son durak' olarak kabul edildiği ve herhangi bir nedenle vaat edilmiş topraklara gidemeyenlerin hiç değilse Kuzguncuk'a yerleşip orada ölmeyi ve gömülmeyi niyet ettiklerinden bahsedilir. Bu nedenle, yerleşmede geniş bir Musevi mezarlığı olduğu 17.y.y.'dan itibaren sık sık vurgulanır. Bu tarihlerde Kuzguncuk'ta Museviler dışında Rumlar da oturmaktadır. Ermenilerin Kuzguncuk'a gelişi ise 18.y.y.'a rastlar (Arkitekt, 1995).

20.y.y. başına kadar bu semtte oturan Müslüman Türk nüfusu yok denecek kadar azdır. Önceleri Musevilerin çoğunlukta olduğu Kuzguncuk'ta 1864'te çıkan yangın sonunda Musevilerin büyük kısmının Yeldeğirmeni'ne göç etmesiyle çoğunluk Ermenilerin eline geçmiştir. Yangında beşyüz ev ve dükkan yanmış, uzun süren belediye hizmetleri sonunda belediye çarşısı yeniden düzenlenip Şirket-i Hayriye'ce de mükemmel bir iskele yapılmıştır (BEKTAŞ, 1979).

1914’de yapılan bir sayımda yetmiş Türk, ikiyüzelli Rum, altıyüz Ermeni, dörtyüz Yahudi ve dört tane de yabancı hanesi belirlenmiştir. 1915’den itibaren ise tüm Türkiye’nin siyasi gelişimine paralel olarak Ermeni ve Rum nüfusu gittikçe azalmıştır. 1933’de yapılan bir sayıma göre 580 hane ve 4000 oturanı bulunan Kuzguncuk’ta dağılım; Yahudi, Rum, Türk ve Ermeni olarak belirlenmiştir. Bugün 25 Rum, 17 Yahudi, 6 Ermeni’nin yaşadığı Kuzguncuk 14 bin Türk’ün iskan ettiği bir yerleşmedir (YÜCEL, 1975).

5.2.1. KUZGUNCUK’TA SOSYAL YAPININ MEKANA YANSIMASI VE ÇEVRESEL ALGI DEĞERLERİ

Kuzguncuk’ta dört ulusun barınması zengin ekonomik ve sosyal yapı teşkil etmiştir. Tarihte Yahudiler çoğunlukla balıkçılık, sebzecilik; Rumlar kahvecilik, berberlik, meyhanecilik; Ermeniler tuhafiyecilik, kuyumculukla uğraşmışlar; Türkler ise kamu sektörlerinde çalışmışlardır (BEKTAŞ, 1992).

Kuzguncuk’ta her dönem iki toplumsal sınıf bulunur. Bunlar kıyı kesiminde, çoğunlukla yalılarda oturan yüksek gelirli grup ve içerlerde oturan orta gelirli gruptur. Yüksek gelirli grup İstanbul metropolünün merkez kesimlerinde eğlenmeyi yeğlerken, orta gelirli aileler için Kuzguncuk hem iskan, hem iş, hem de eğlence merkezi olmuştur. Özellikle 18.y.y.’dan Cumhuriyet dönemine kadar sosyal yapıda dört ulusun birbirini etkileme durumları görülür. Dini günlerde her millet kendi dini vazifesini yapmakla birlikte, Rumların Ramazan’da oruç tutmaları, Yahudilerin kiliseleri ziyaretleri, Türklerin paskalya eğlencelerine katılmaları sıkça rastlanan olaylardandır. Rumlarla Ermeniler arasındaki evlenmelere zamanla Türkler de ortak olmuş ana cadde (İcadiye Caddesi) trafiğe kapatılarak eğlenceli yemekler için mekan hazırlanmıştır (SÖZEN, 1989).

Kuzguncuk yerleşmesinde özellikle ortak eğlenceler düzenlemek için ana cadde geniş tutulmuştur. Bunun yanında mekanda geniş boşluklar, merdivenler, kahveler, tuhafiyeler, bostanlar göze çarpar. Küçük meydancıklar ve buluşma köşeleri yine sosyal ilişkilerin yoğunluğunun simgesidir.

Kuzguncuk yerleşim dokusu açısından, yükselteri sınır tanımayan merdivenli geçitleri, insan ölçeğindeki yol ve yapı silüetleriyle hala İstanbul metropoliten alanının dışındaymış izlenimi verir. Sıra ev özelliği taşıyan bitişik nizamdaki yapılar İstanbul'daki ender örneklerdendir. Yerleşimdeki yapı dokusunda ilk olarak biçim algılanır. Yapılar genelde iki-üç katlı olup, dar cepheleri, balkon ve cumbalarıyla dikkat çeker. 1864 senesinde çıkan yangından sonra yapılan parselasyonla dar alanda çok sayıda yerleşimini sağlamak amacıyla parseller küçük tutulmuştur. Yapı dokusunda algılanan ikinci derece özellik yapıların rengidir. Yapı renginde geçmişten gelen birikimlerle birlikte modanın da etkisi görülür. Genelde kontrast oluşturacak pastel tonlar ve Türk evi mimarisinde sıkça kullanılan aşı boya (bezir+toprak) tercih edilir. Algılanan üçüncü derece özellik ise yapılarda kullanılan malzemedir. Temel olarak kagir ve ahşap olmak üzere iki tür malzeme vardır. Özellikle Türk ve Ermeni mimarisinde ahşap ağırlıkta olup, Yahudi mimarisinde taş kullanımı görülür. Bunların yanında özellikle son 20 yılda, tuğla ve beton malzemelerin kullanımı hızlı bir şekilde yaygınlaşmıştır.

5.3. ATAŞEHİR'DE YAPILAŞMA VE SOSYAL YAPININ MEKANA YANSIMASI

Ataşehir Uydukent yerleşmesi İstanbul Metropoliten alanının Anadolu yakasında, Kadıköy Belediyesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Ataşehir'in yer aldığı Adatepe Mevkii ilk olarak 1983'de 1/25000 ölçekli Küçükbakkalköy Çevre Düzeni Nazım İmar Planı'nda konut alanı olarak gösterilmiştir. 1985 yılında İstanbul Valiliği oluru ile toplu konut alanı olarak ilan edilen bu alan, 1987'de Anadolu Bankası A.Ş. tarafından hazineden satın alınmıştır. Ortaklar Kenti Yapı ve Ticaret A.Ş. tarafından 1988 yılında Emlak Bankası A.Ş.'ne devredilen alanda ilk olarak 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı çalışmalarına başlanmış, beş etap halinde yürütülen uygulama imar planlarında ilk etap 1988'de; ikinci, üçüncü ve dördüncü etaplar 1991'de; beşinci etap ise 1993'de onaylanmıştır.

Ataşehir yerleşmesi Kadıköy'e 9 km. uzaklıkta olup, yaklaşık 400 hektarlık bir alana sahiptir. Yerleşme, 18000 konut ve yaklaşık 100000 nüfus içerecek biçimde

Kuzguncuk yerleşim dokusu açısından, yükselteri sınır tanımayan merdivenli geçitleri, insan ölçeğindeki yol ve yapı silüetleriyle hala İstanbul metropoliten alanının dışındaymış izlenimi verir. Sıra ev özelliği taşıyan bitişik nizamdaki yapılar İstanbul'daki ender örneklerdendir. Yerleşimdeki yapı dokusunda ilk olarak biçim algılanır. Yapılar genelde iki-üç katlı olup, dar cepheleri, balkon ve cumbalarıyla dikkat çeker. 1864 senesinde çıkan yangından sonra yapılan parselasyonla dar alanda çok sayıda yerleşimini sağlamak amacıyla parseller küçük tutulmuştur. Yapı dokusunda algılanan ikinci derece özellik yapıların rengidir. Yapı renginde geçmişten gelen birikimlerle birlikte modanın da etkisi görülür. Genelde kontrast oluşturacak pastel tonlar ve Türk evi mimarisinde sıkça kullanılan aşı boya (bezir+toprak) tercih edilir. Algılanan üçüncü derece özellik ise yapılarda kullanılan malzemedir. Temel olarak kagir ve ahşap olmak üzere iki tür malzeme vardır. Özellikle Türk ve Ermeni mimarisinde ahşap ağırlıkta olup, Yahudi mimarisinde taş kullanımı görülür. Bunların yanında özellikle son 20 yılda, tuğla ve beton malzemelerin kullanımı hızlı bir şekilde yaygınlaşmıştır.

5.3. ATAŞEHİR'DE YAPILAŞMA VE SOSYAL YAPININ MEKANA YANSIMASI

Ataşehir Uydukent yerleşmesi İstanbul Metropoliten alanının Anadolu yakasında, Kadıköy Belediyesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Ataşehir'in yer aldığı Adatepe Mevkii ilk olarak 1983'de 1/25000 ölçekli Küçükbakkalköy Çevre Düzeni Nazım İmar Planı'nda konut alanı olarak gösterilmiştir. 1985 yılında İstanbul Valiliği oluru ile toplu konut alanı olarak ilan edilen bu alan, 1987'de Anadolu Bankası A.Ş. tarafından hazineden satın alınmıştır. Ortaklar Kenti Yapı ve Ticaret A.Ş. tarafından 1988 yılında Emlak Bankası A.Ş.'ne devredilen alanda ilk olarak 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı çalışmalarına başlanmış, beş etap halinde yürütülen uygulama imar planlarında ilk etap 1988'de; ikinci, üçüncü ve dördüncü etaplar 1991'de; beşinci etap ise 1993'de onaylanmıştır.

Ataşehir yerleşmesi Kadıköy'e 9 km. uzaklıkta olup, yaklaşık 400 hektarlık bir alana sahiptir. Yerleşme, 18000 konut ve yaklaşık 100000 nüfus içerecek biçimde

planlanmıştır. Halihazırda 8000 konutun yapımı tamamlanmış, bunların 4000'inde yerleşim gerçekleşmiş ve mevcut nüfus 15000 kişiye ulaşmıştır.

Ataşehir konutları tüm toplu konut yerleşmelerinde olduğu gibi metrekarelerine göre planlanmış tip projelerden oluşur. Yapılarda hazır beton malzemeleri kullanılmaktadır. Bu alanda daire sahibi olmak isteyen kişiler, bütçe ve ihtiyaçlarına uygun olan daire tipini seçer ve doğal olarak, sosyal ve ekonomik düzeyleri birbirine eşit olanlar ister istemez bir araya gelmiş olur. Bu durum sosyal örgütlenme ve çevresel donatıların seçimi açısından olumluyken; kültürel farklılık ve çeşitliliği yok ederek, sıkıcılıkla gelişen sosyal bunalıma da neden olabilmektedir.

Batı örnekli uydukent yerleşimlerinde olduğu gibi Ataşehir'de de nüfusun ihtiyaçlarına yönelik tüm sosyal ve kültürel donanımlar standartlara uygun ve planlı bir şekilde düzenlenmiştir. Bu donatılar; ticari birimler (mağazalar, profesyonel hizmetlerin yer alacağı kullanımlar, lokantalar, eğlence merkezleri vb.), kültürel tesisler (kütüphane, sergi salonu, toplantı salonu idari merkez vb.), eğitim tesisleri (5 adet ilköğretim, 2 adet ortaöğretim 2 adet lise ve anaokulları) ve içerisinde koşu parkuru, spor alanı, hayvan parkı, anfitiyatro ve piknik sahalarının da yer aldığı rekreasyon alanlarından oluşur. Donatılar kullanıcı ihtiyaçları üzerinde bir takım varsayımları baz alarak tasarlanmıştır. Yerleşimdeki sosyal yapı ve bu yapı içindeki ilişkiler süreci sonucu bu fonksiyonel alanların zamanla değişeceğini ya da daha farklı kullanımlara dönüşeceğini söylemek yanlış olmaz. Fakat tasarımdan kaynaklanan bir takım yaptırımlar (plan notları, standartlar vb.) kullanım esnasında memnun olunamayan fonksiyonların değişimi/dönüşümüne izin vermeyebilir. Bu da konut ve çevresindeki kullanıcı tatminsizliğini doğurur ki; bu sorun ancak kullanıcıların uygulamaya katılımı ile aşılabilecektir.

BÖLÜM 6. KUZGUNCUK VE ATAŞEHİR'DE KONUT VE ÇEVRESİNDEKİ KULLANICI MEMNUNİYETİ

6.1. ANKETİN AMACI VE YÖNTEMİ

Modern yapım sistemiyle oluşmuş Ataşehir ve geleneksel yerleşim dokusuna sahip Kuzguncuk mahallelerindeki konut ve yakın çevresindeki kullanıcı memnuniyetini araştırmaya yönelik anket uygulamalarında toplam 270 örnek seçilmiştir. Bu örneklerin 150 tanesi Kuzguncuk, 120 tanesi ise Ataşehir yerleşmesindendir.

Anket soruları oluşturulurken izlenilen yöntemde ilk olarak beş farklı yaş grubu (13-20, 21-30, 31-45, 46-65 ve 65 üstü) ele alınmış; böylelikle, her yaş grubunun memnuniyet değerlerine yer verilmeye çalışılmıştır. 13 yaş altının çocuk nüfusunu oluşturması ve farklı bir araştırma konusu olarak ele alınması gerektiği düşüncesiyle bu yaş grubuna yer verilmemiştir.

Ataşehir yerleşmesinde sosyo-ekonomik yapının benzer özellikler taşıması varsayımıyla aynı bloktan beş örnekten fazla ankete başvurulmamış; Kuzguncuk'ta ise kıyı boyundaki yalılar haricinde, merkeze uzak-yakın ilişkisi, binanın az ya da çok katlı olması ile bina yapım stili, kullanılan malzeme ve niteliğe dikkat edilerek her bir durumdan en az on'ar örneklem seçilmiştir.

Ankette beş farklı yaş grubu haricinde, cinsiyet, eğitim durumu ve meslek bilgileri ile deneğin mahallede kaç senedir oturduğu da öğrenilmiştir.

Toplam 29 sorudan oluşan ankette ilk yedi soru komşuluk ilişkilerindeki memnuniyeti, ikinci yedi soru çevrenin fiziksel değerlerini, sonraki yedi soru donatıların konumu ve işlevlerinden memnuniyeti, ardından gelen dört soru ekonomik etmenlerin yaşanılan yerdeki etkilerini belirler; son dört soru ise yaşanılan konuttaki memnuniyeti araştırır.

Anket sorularının değerlendirilmesinde izlenen yöntemden ilki, her soru için verilen cevapların iki mahalle üzerinde karşılaştırmasıyla oluşturulan tutum ölçekleridir (BİLGİN, 1995 s.12-16). Her soru için deneklerin vermiş olduğu cevaplar puanlandırılarak memnuniyet değerlerine ulaşılır (bkz. Bölüm 6.2.1.). Puan sisteminde memnun olunamayan konu için 0, kararsız kalınan konu için 1 ve memnun olunan konu için 2 değerleri verilmiştir. Böylelikle tüm deneklerin her soru için vermiş olduğu cevaplar onların memnuniyet yüzdelerini ortaya çıkarır. Bu araştırmaların dökümü Kuzguncuk yerleşmesi için Ek-B1a ve b’de, Ataşehir için ise Ek-B2a ve b’de tablolaştırılmıştır.

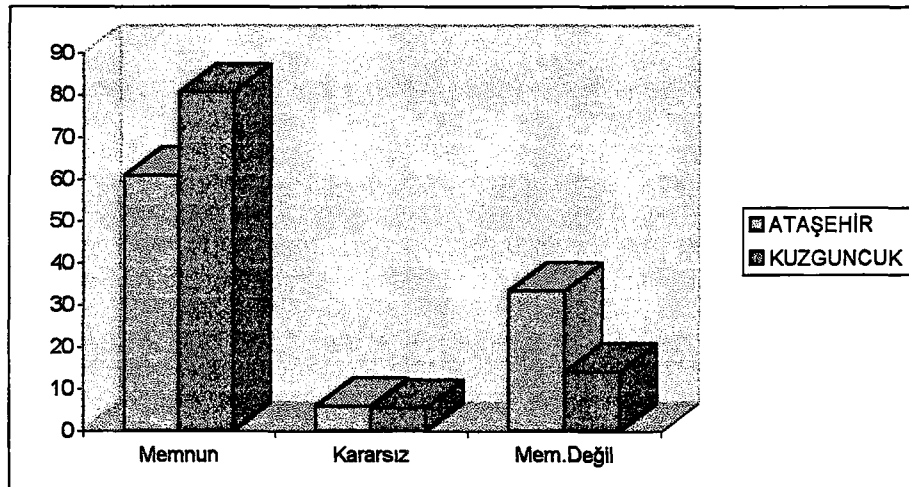
İzlenen ikinci yol; daha önce belirlenen beş faktöre göre (komşuluk ilişkileri, çevrenin fiziksel değerleri, donatılar, ekonomik etmenler ve konut) mahallelerin memnuniyet değerlerinin belirlenmesidir (bkz. Bölüm 6.2.2.)

İzlenen üçüncü yol ise tüm bu memnuniyet değerlerinin cinsiyete, yaşa, eğitime ve mesleğe göre değerlendirmektir (bkz. Bölüm 6.2.3.)

6.2. ANKET SORULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

6.2.1. SORU BAZINDA MEMNUNİYET

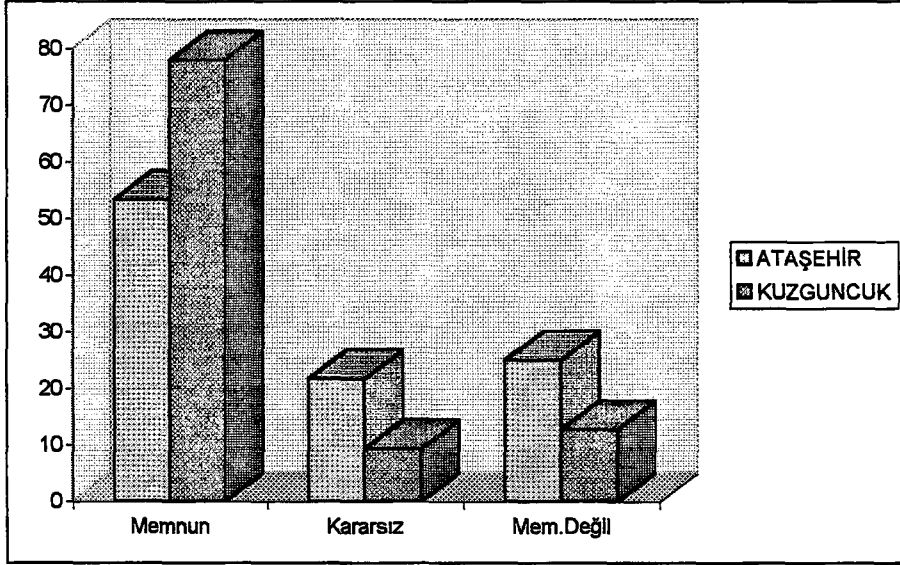
1. Bu mahallede gerçek dost bulmak zor.

Şekil 6.1. Mahallelerdeki dostluktan memnuniyet

Kuzguncuk'ta yaşayanların büyük bir çoğunluğu yaşadıkları mahallede gerçek dost bulabildiklerini söylemekle birlikte, Ataşehir'de yaşayanların % 60'ı bu konuda hemfikirdir.

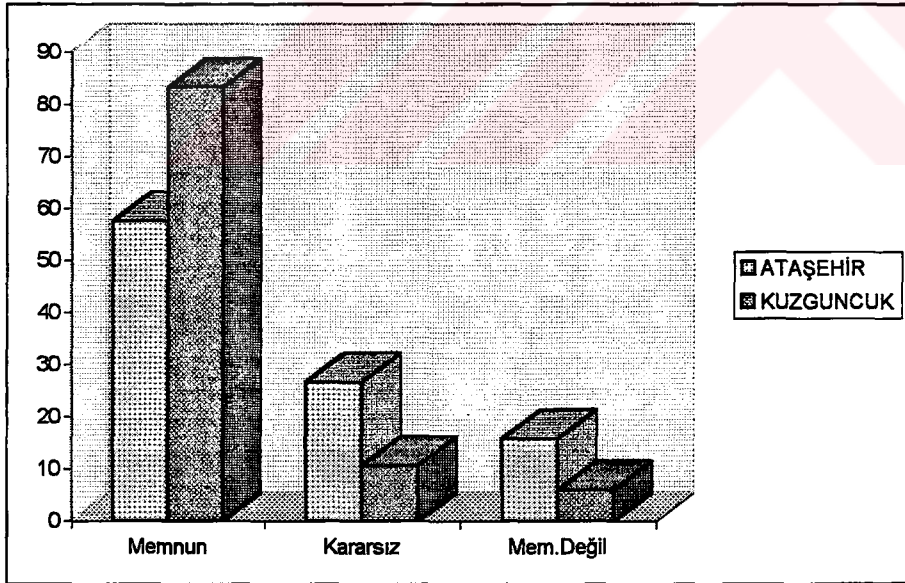
2. Burada herkesten farklı olsanız bile sizinle alay edilmez.

Şekil 6.2. Başkalarının kendileri hakkındaki görüşlerinden memnuniyet

Başkalarının kendileri hakkındaki görüşlerinin olumlu olduğunu Kuzguncuk'ta yaşayanların çoğunluğu düşünmekle birlikte, Ataşehir'de yaşayanların ancak yarısı aynı fikirdedir.

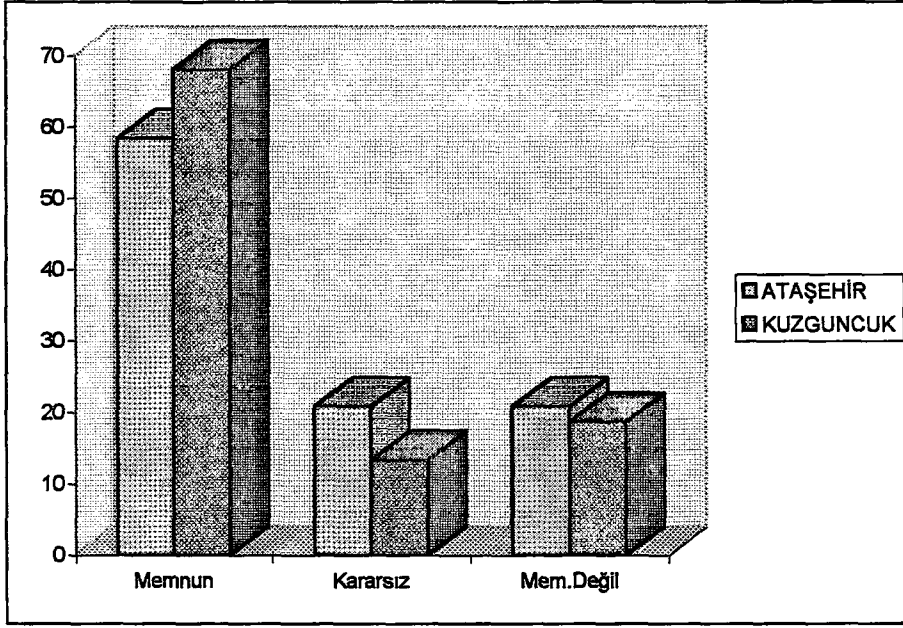
3. Kimse birbirinin özel hayatına karışmaz.

Şekil 6.3. Özel hayatın mahremiyetinden memnuniyet

Özel hayatın mahremiyetinden Kuzguncuk'ta yaşayanların %90'ı, Ataşehir'de yaşayanların %60'ı memnundur.

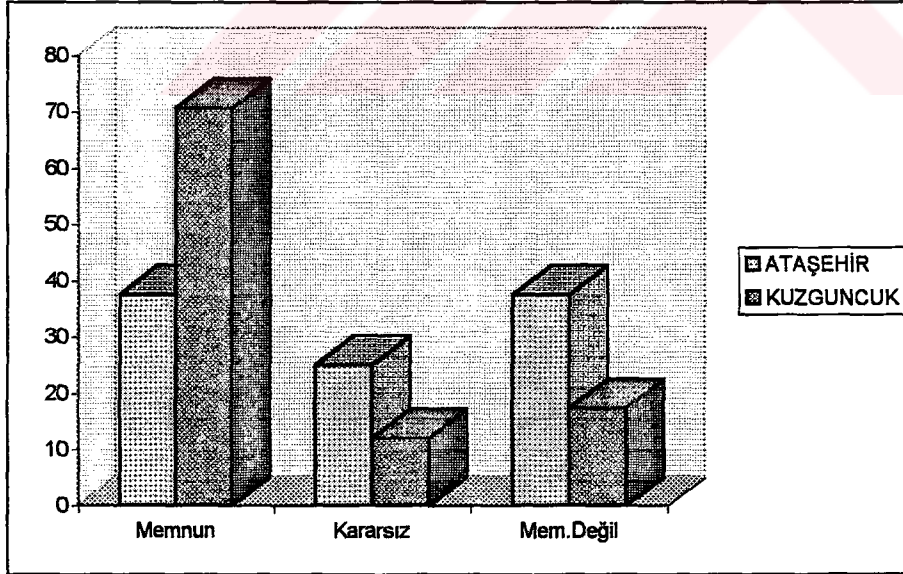
4. Burası beni yeteri kadar oyalıyor.

Şekil 6.4. Mahallenin yeterliliğinden memnuniyet

Mahallenin, o kimseyi yeteri kadar oyalayabilmesi konusundaki soruya, Kuzguncuk'ta yaşayanların üç'de iki'si olumlu görüş belirtmektedir. Ataşehir'de yaşayanların %60'ı mahallelerinin kendileri için yeterli olduğunu düşünmektedir.

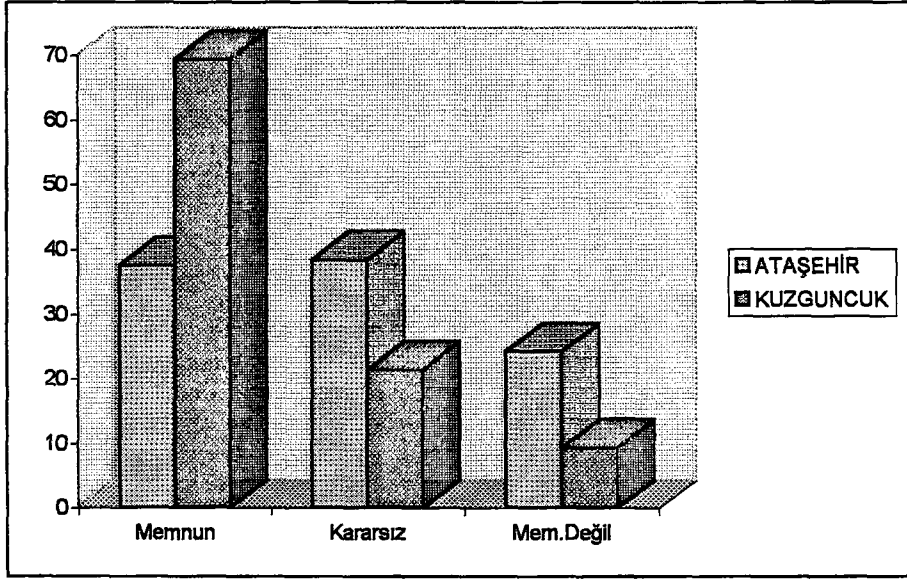
5. Başka bir semtte yaşamak istemezdim.

Şekil 6.5. O mahallede yaşamaktan memnuniyet

Kuzguncuk'ta yaşayanların üç'te ikisi oturdukları mahalleden memnun olup başka bir mahallede yaşamayı tercih etmezken, Ataşehir'de yaşayanların üç'te bir'i başka bir mahallede yaşamak istemektedir.

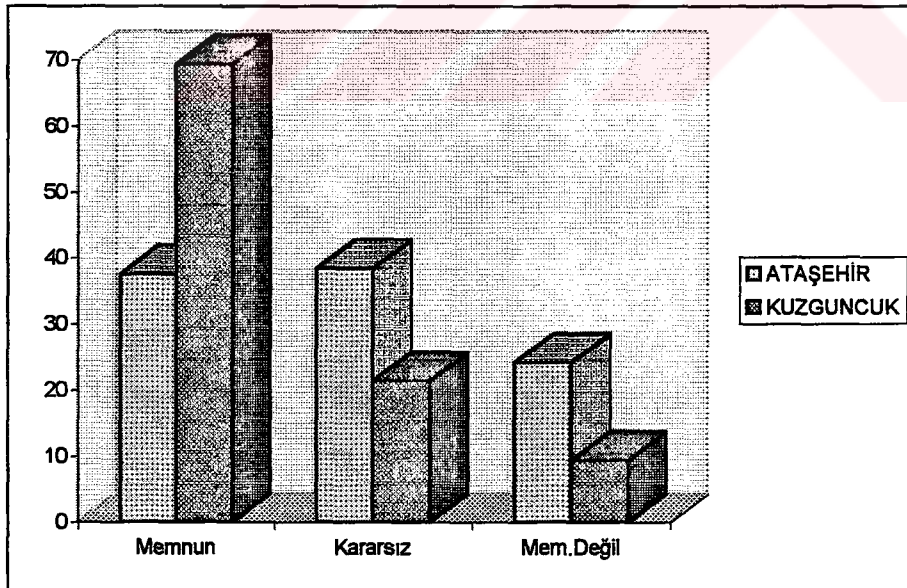
6. Kendimi buralı hissediyorum.

Şekil 6.6. Kendini o mahalleli hissetmek

Kendini oturduğu mahalleli hissedenenlerin oranı Kuzguncuk'ta üç'de iki iken, Ataşehir'de üç'de bir'dir. Aynı zamanda Ataşehir'de oturanların yaklaşık üç'de bir'i bu konuda kararsız bir tavır sergilemektedir.

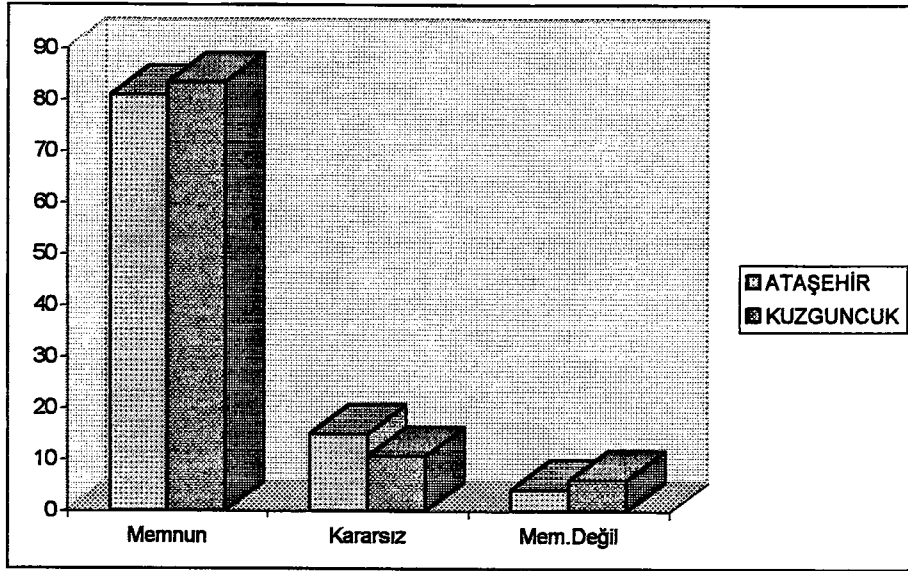
7. Çevrede görülecek birçok komşu var.

Şekil 6.7. Komşulardan memnuniyet

Yaşadıkları mahalledeki komşuluk ilişkilerinden Kuzguncuk'ta yaşayanların üç'de iki'si memnunken, Ataşehir'de yaşayanların ancak üç'de bir'i komşularından hoşnuttur.

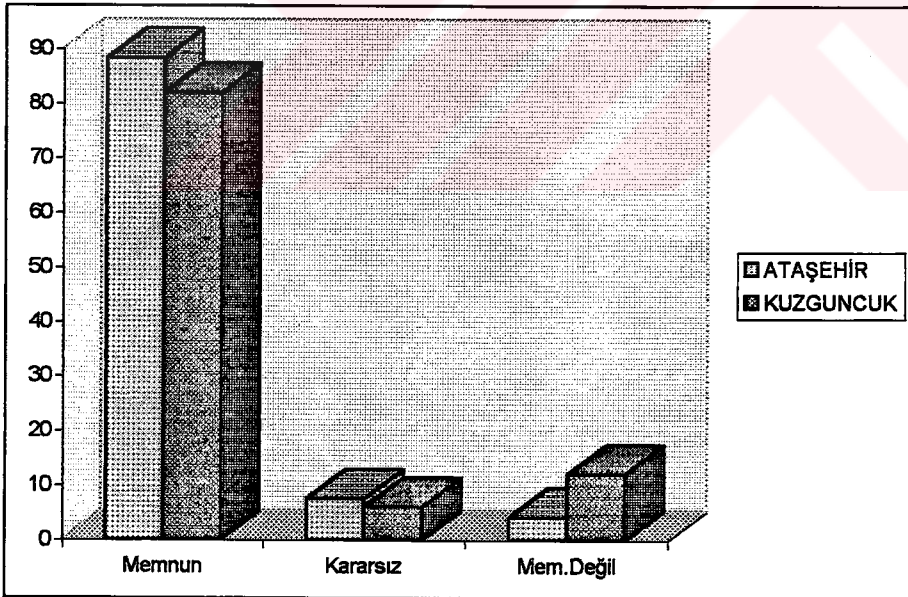
8. Bu mahalle çok sakin ve düzenli.

Şekil 6.8. Mahalleden fiziksel memnuniyet

Oturdukları yerleşmenin fiziksel açıdan sakin ve düzenli olduğunu söyleyenler her iki mahallede de çoğunluktadır.

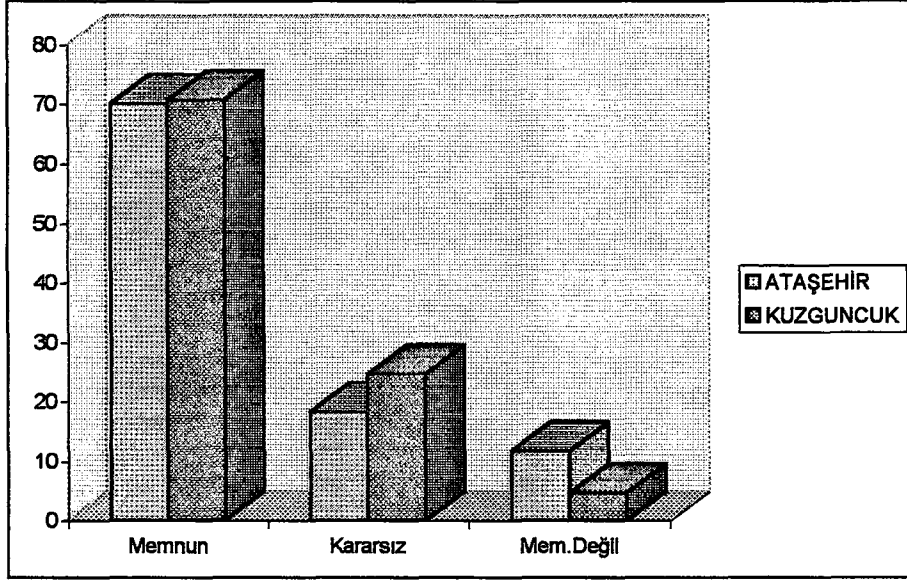
9. Burada herkes çevrenin görünümüyle ilgilenir.

Şekil 6.9. Çevresel değerlerle ilgilenme

Çevresel değerlerle ilgilenildiği her iki mahallede oturanlarının da ortak fikridir.

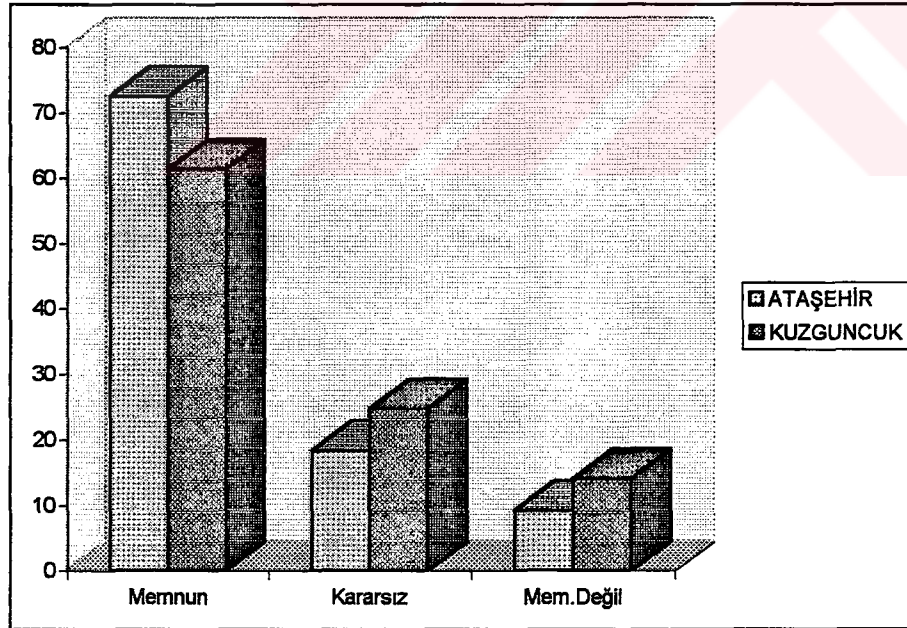
10. Burası yaşamak için çok iyi bir yer.

Şekil 6.10. Yaşamak için fiziksel yeterlilik

Mahallelerinin yaşamak için fiziksel yeterliliğini savunanlar her iki mahallede de çoğunluktadır.

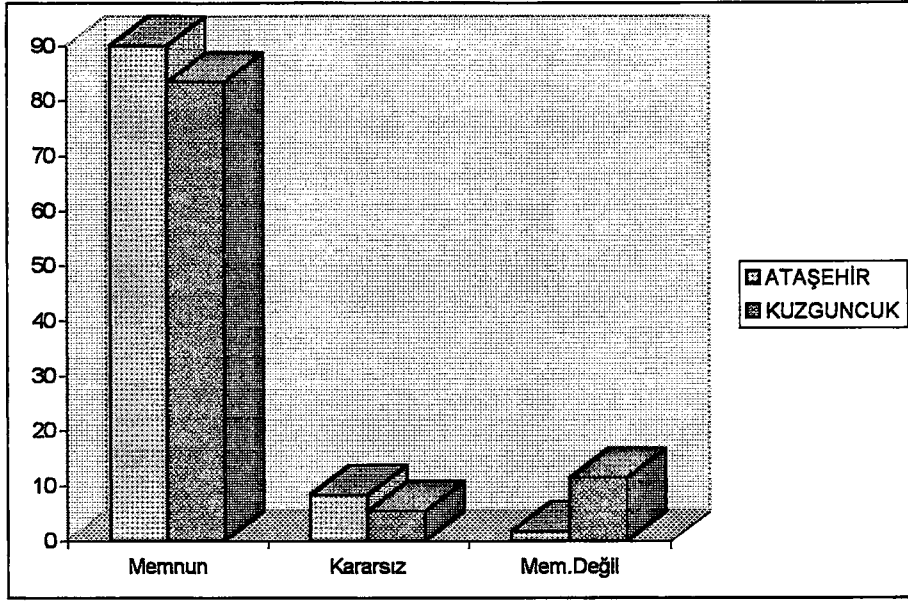
11. Bu mahallede çoğunluk evini zamanında badana yaptırır.

Şekil 6.11. Evlerin bakımından memnuniyet

Mahallede yaşayanların evlerini zamanında badana yaptırdıklarını düşünenler Ataşehir'de Kuzguncuk'a oranla daha fazladır.

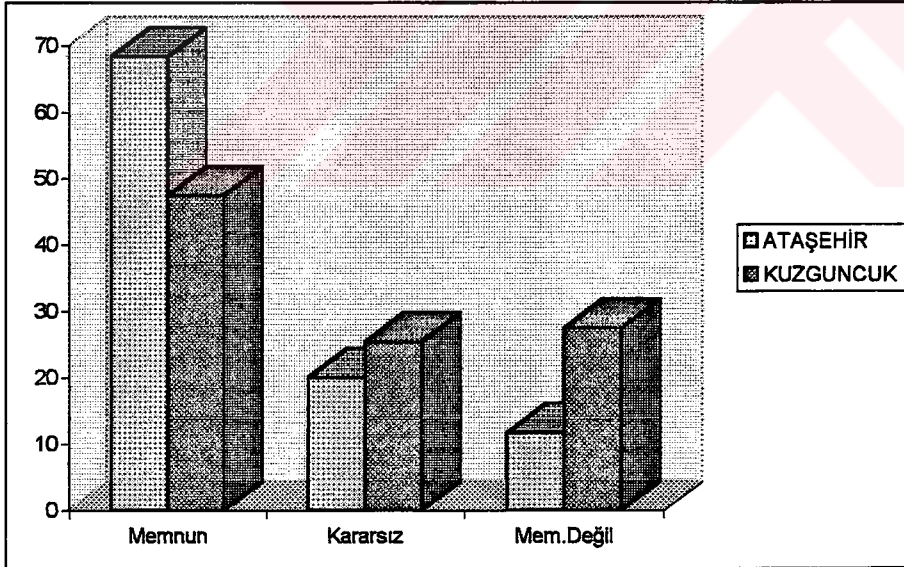
12. Bu mahallede çoğunluk bahçesinin bakımını yapar.

Şekil 6.12. Bahçelerin bakımından memnuniyet

Bahçelerinin bakımıyla ilgili her iki mahallede de yaşayanlar olumlu görüştedir.

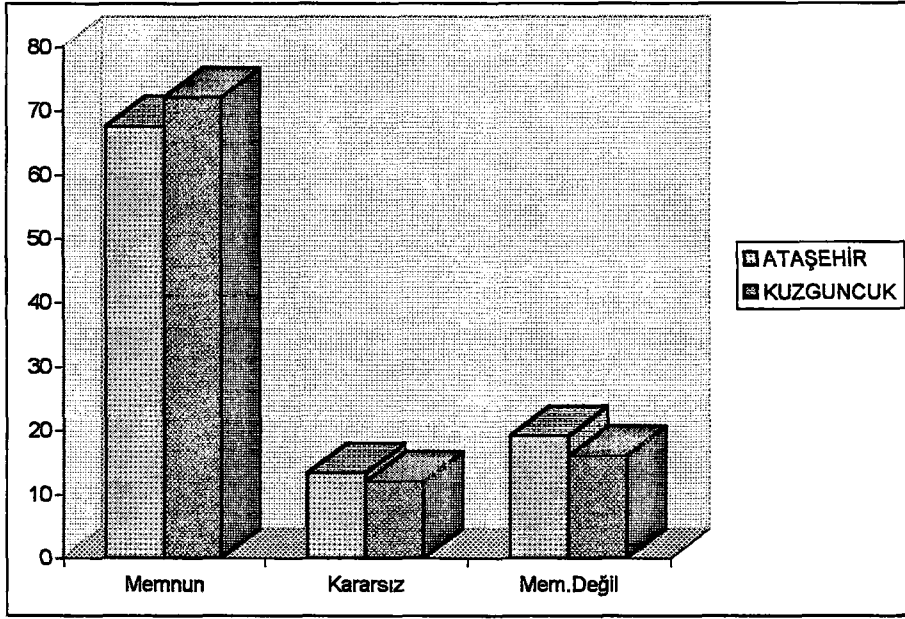
13. Dışardan gelenler aradıkları adresi kolay bulurlar.

Şekil 6.13. Adreslerin bulunabilirliği

Adreslerin kolay bulunabildiğini söyleyenlerin oranı Ataşehir’de oturanların yaklaşık üç’de iki’si adreslerin kolay bulunabildiğini söylerken, Kuzguncuk’ta oturanların ancak yarısı aynı fikirdedir.

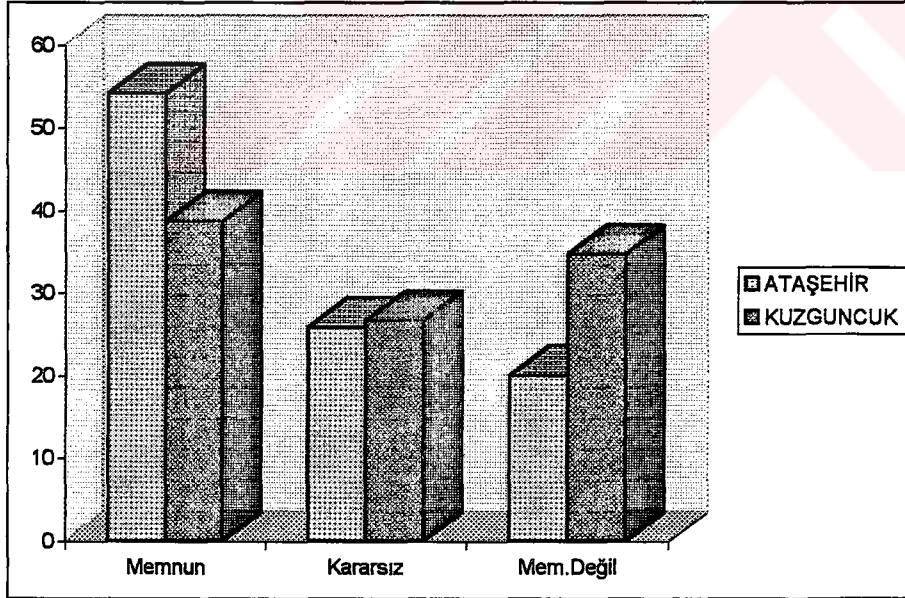
14. Buradaki binalar çok sıkışık değil.

Şekil 6.14. Yapılanma durumundan memnuniyet

Her iki mahallede yaşayanlar binaların sıkışık olmadığını düşünmektedir.

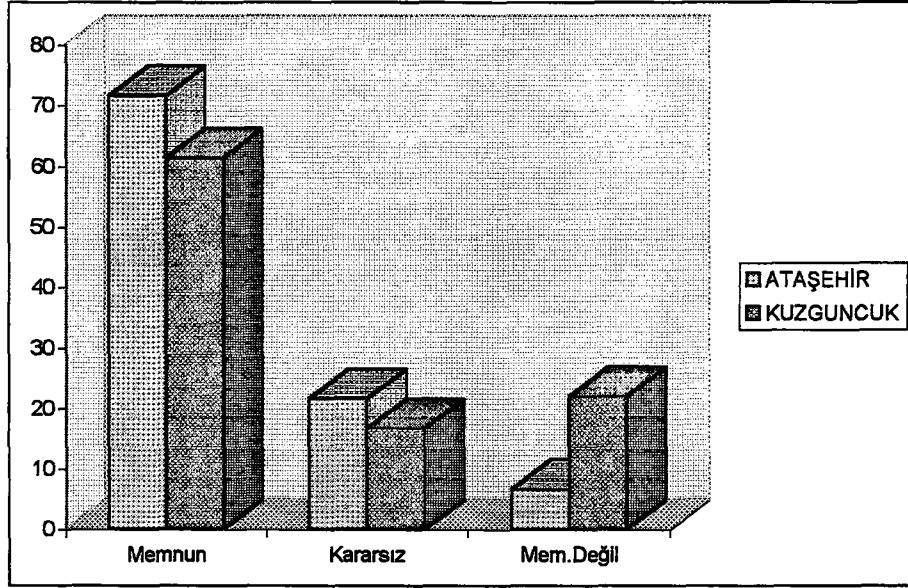
15. Okullarımız öğrencileri üniversiteye iyi hazırlar.

Şekil 6.15. Eğitim kurumlarından memnuniyet

Çevrede yer alan okulların kalitesinden her iki mahalle de şikayetçidir. Ataşehir’de yaşayanların yarısından fazlası okullardan memnun olmakla birlikte Kuzguncuk’ta yaşayanların ancak üç’de bir’i aynı fikirdedir.

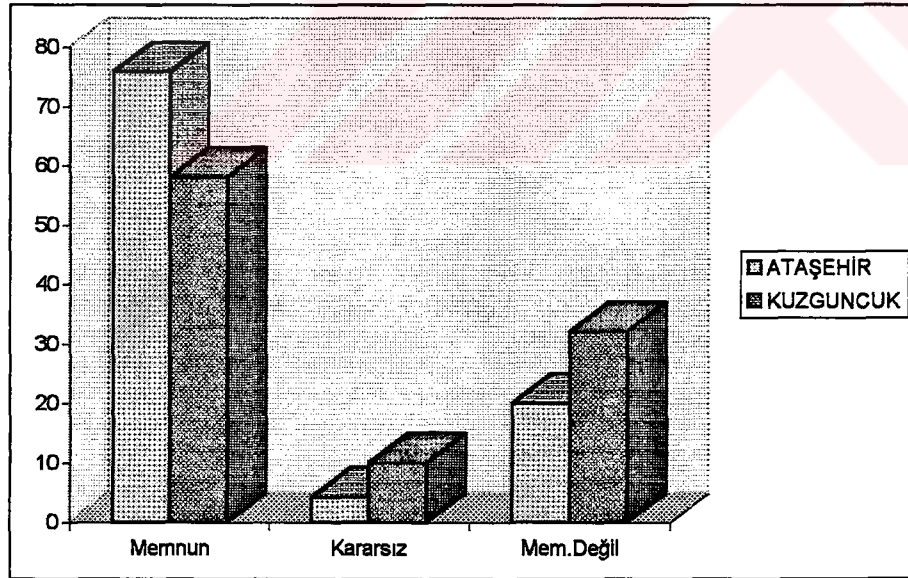
16. Yeşil alanlar her türlü ihtiyacı karşılamaktadır.

Şekil 6.16. Yeşil alanlardan memnuniyet

Çevrede yer alan yeşil alanlardan her iki mahallede yaşayanların çoğu memnun olup, kendi ihtiyaçlarına göre bu yeşil alanları kullanmaktadır.

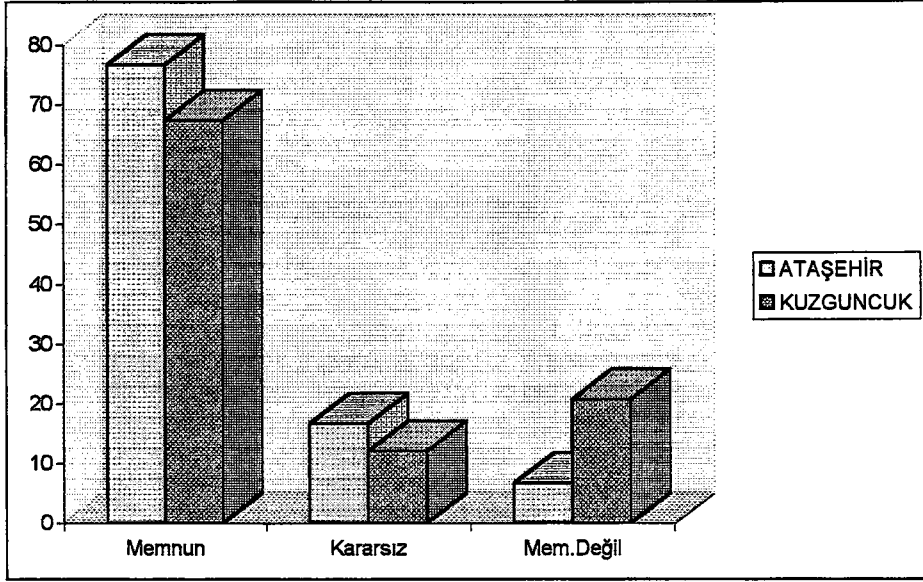
17. Diğer semtlere göre burada mükemmel alış-veriş tesisleri bulunur.

Şekil 6.17. Alış-veriş tesislerinden memnuniyet

Alış-veriş tesislerinden Ataşehir'de yaşayanların büyük çoğunluğu memnunken, Kuzguncuk'ta yaşayanların üç'de iki'sinden daha azı aynı fikirdedir.

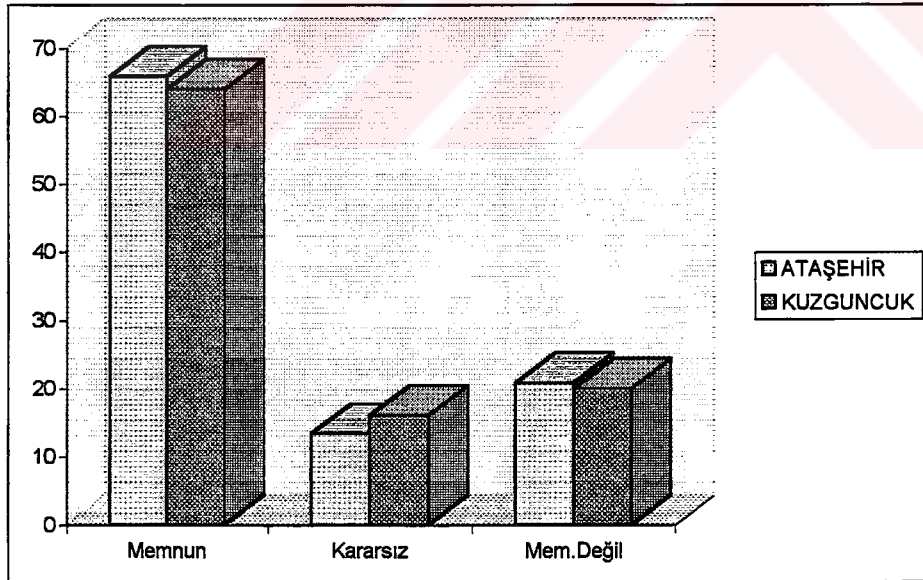
18. Buradaki sosyal hizmetler İstanbul ortalamasının üstündedir.

Şekil 6.18. Sosyal hizmetlerden memnuniyet

Her iki mahallede yaşayanlar mahallelerindeki sosyal hizmetlerin İstanbul ortalamasından yüksek olduğunu düşünmektedir.

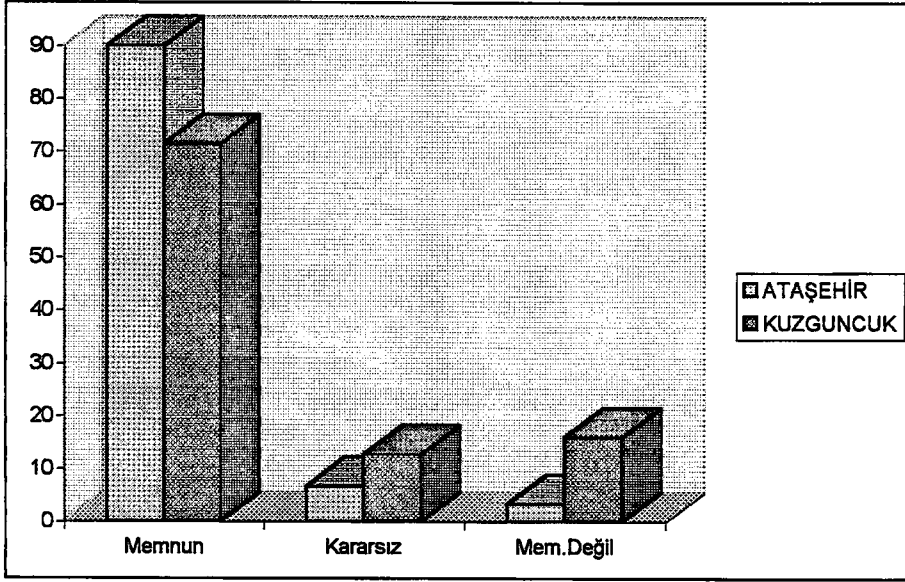
19. Sağlık tesisleri diğer semtlerdeki kadar iyidir.

Şekil 6.19. Sağlık tesislerinden memnuniyet

Sağlık tesislerinden her iki mahallede yaşayanların yaklaşık üç’de ikisi memnundur.

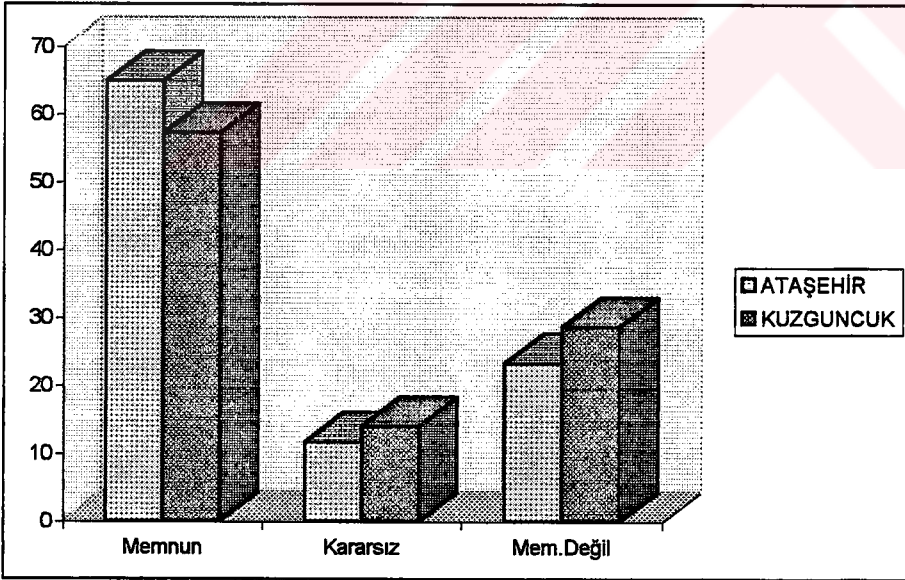
20. Diğer bölgelere göre burada daha az suç işlenir.

Şekil 6.20. Asayişten memnuniyet

Ataşehir’de yaşayanların büyük çoğunluğu mahallenin asayişinden memnunken, Kuzguncuk’ta oturanların yaklaşık üç’de ikisi aynı fikirdedir.

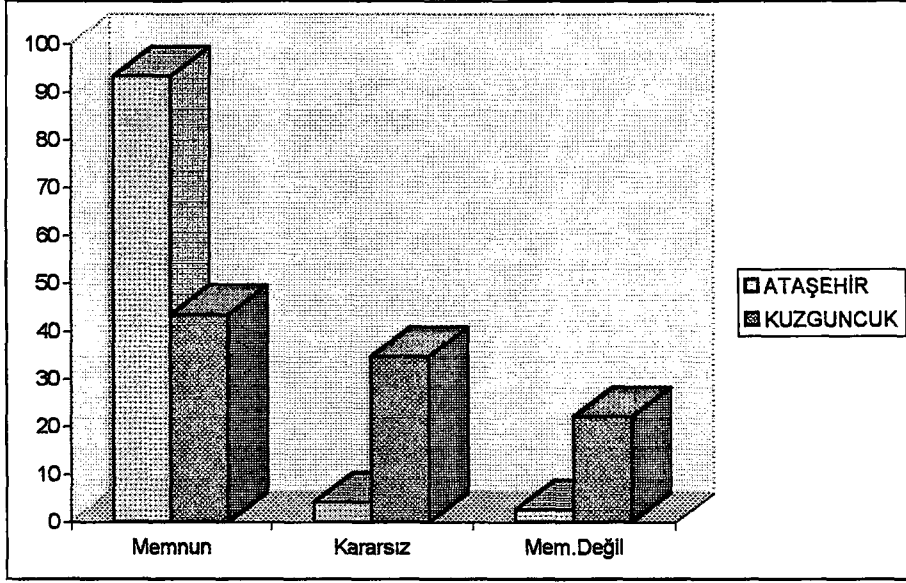
21. Belediye bu mahalle ile yeteri kadar ilgileniyor.

Şekil 6.21. Belediye hizmetlerinden memnuniyet

Belediyenin, oturdukları mahalle ile yeteri kadar ilgilendiğini düşünenlerin oranı her iki mahallede yüksek olmakla birlikte, bu konuda şikayet edenler de azımsanamaz.

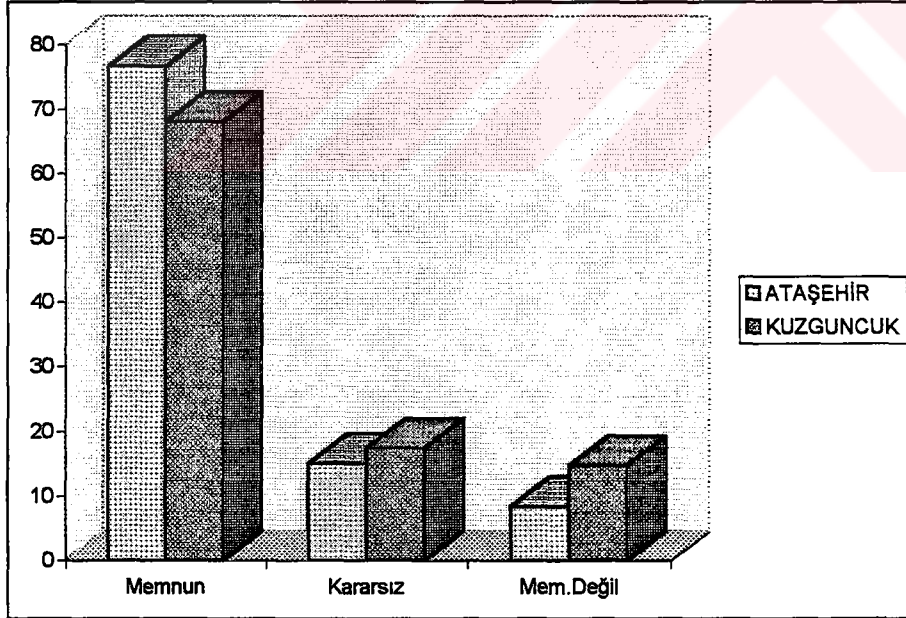
22. Burada pek çok kişinin yeterli geliri var.

Şekil 6. 22. Gelir durumundan memnuniyet

Ataşehir’de yaşayanların tamamına yakını gelir durumlarından memnunken, Kuzguncuk’ta yaşayanların ancak yarısına yakını aynı fikirdedir.

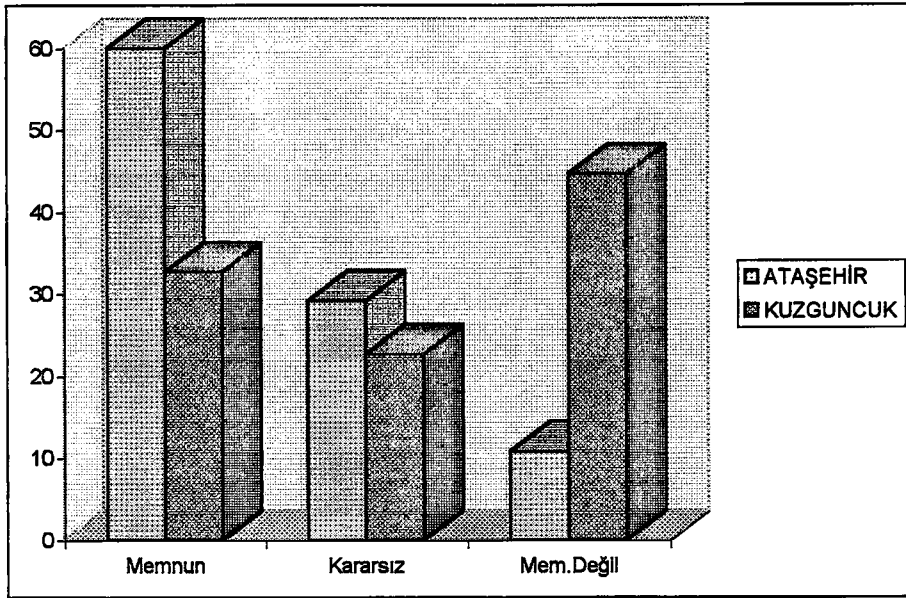
23. Burada kendimizi kabul ettirebilmemiz için çok para harcamamız gerekmiyor.

Şekil 6.23. Mahallede yaşamın ekonomik bedeli

O mahallede yaşamın ekonomik bedelinden her iki mahalle yaşıyanı da şikayetçi değildir.

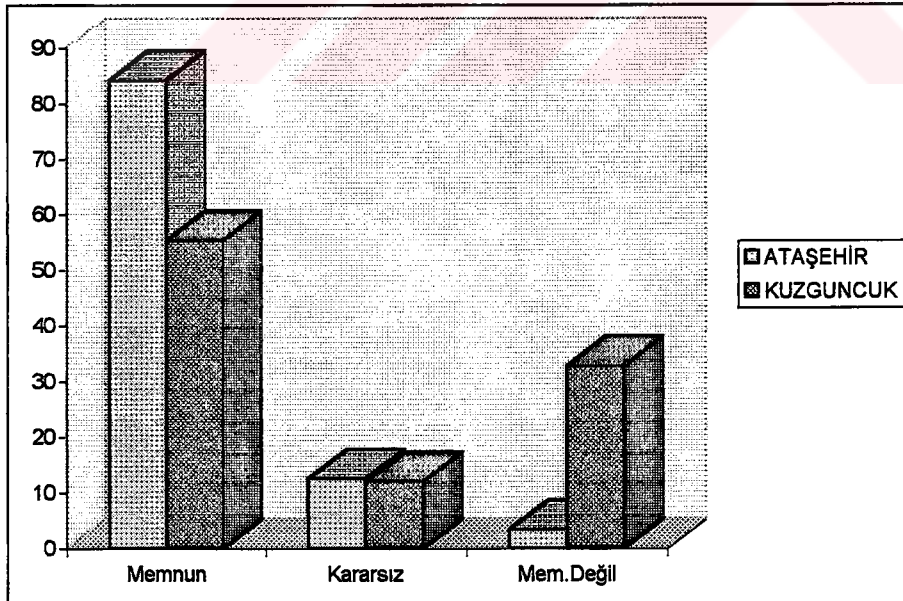
24. Ulusal ekonomik problemler buradaki yaşam kalitesini etkilemiyor.

Şekil 6.24. Ulusal ekonomik problemlerin etkileri

Ulusal ekonomik problemlerin etkilerini Ataşehir’de yaşayanların yarısından fazlası hissetmezken, Kuzguncuk’ta yaşayanları için durum tam tersi olup, çoğunluğu ulusal ekonomik problemlerin mahalledeki yaşam kalitesini etkilediğini düşünmektedir.

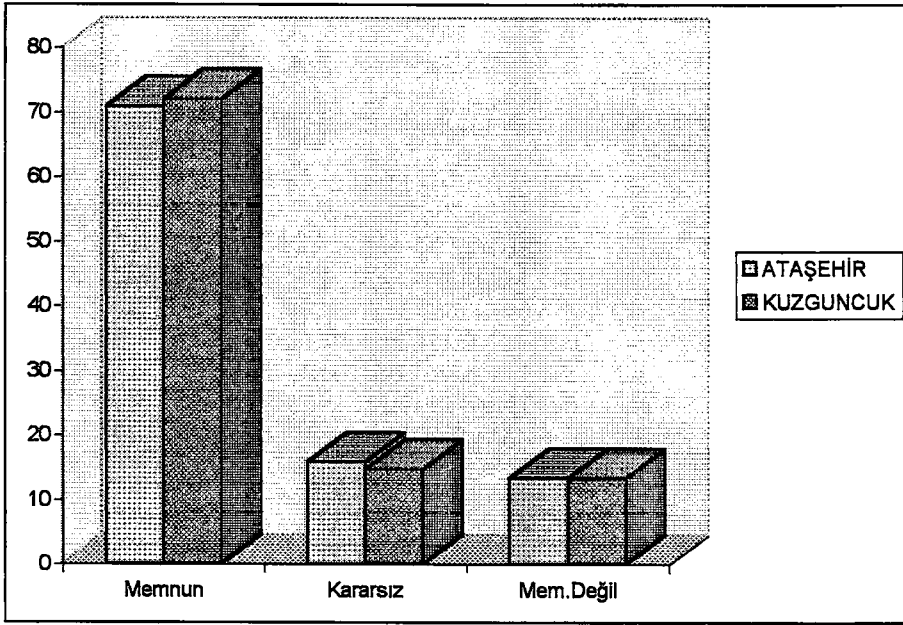
25. Buradaki ekonomik canlılık diğer mahallelerden daha hızlı gelişim gösterecektir.

Şekil 6.25. Mahallenin ekonomik gelişiminden memnuniyet

Mahallelerdeki ekonomik canlılığın gelişimine inananların oranı Ataşehir’de beş’de dört iken, Kuzguncuk’ta yarıdan biraz fazladır.

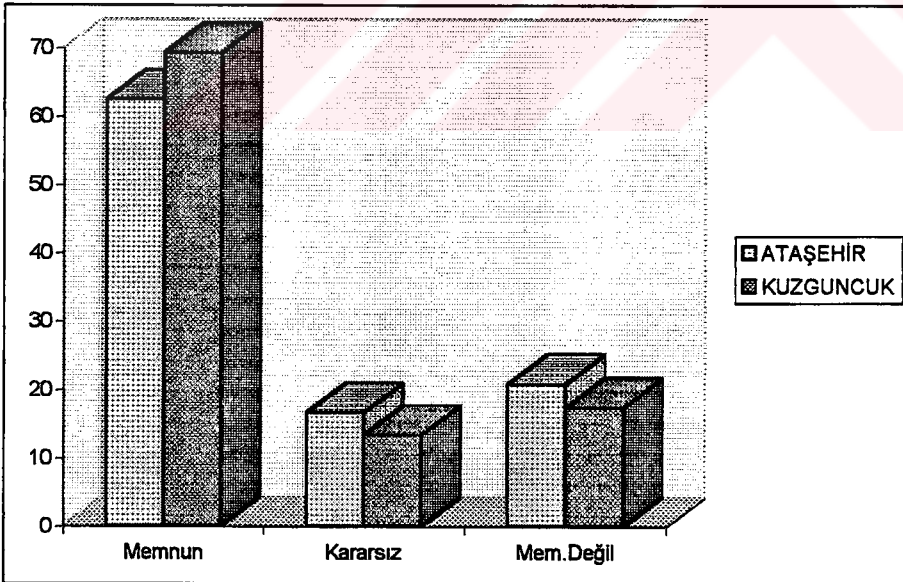
26. Bu ev daha önce oturduklarımdan daha iyi.

Şekil 6.26. Oturulan evin niteliğinden memnuniyet

Oturulan evin niteliğinden memnuniyet her iki mahallede yaşayanlar için de olumludur.

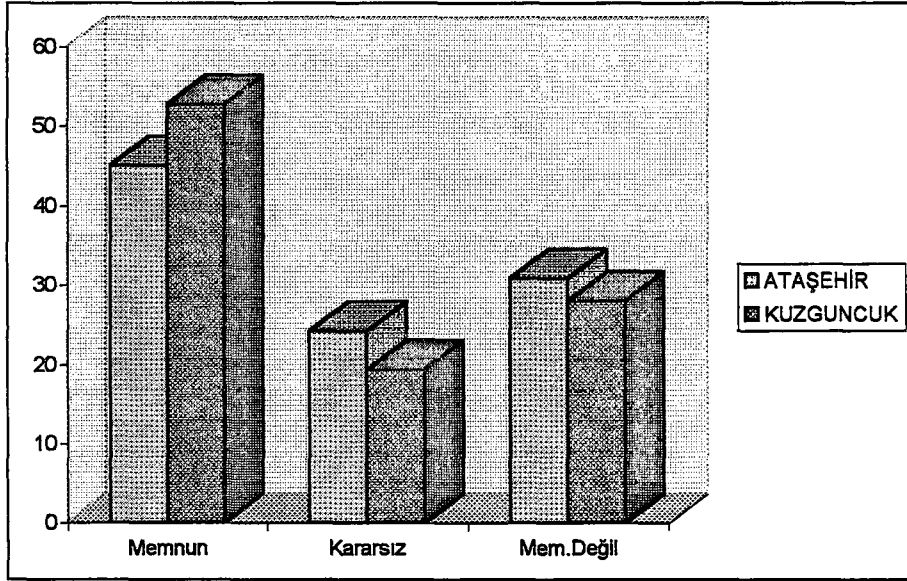
27. Evimin oda sayısı ve büyüklüğü yeterli.

Şekil 6.27. Oda sayısı ve büyüklüğünden memnuniyet

Oturdukları evin oda sayısı ve büyüklüğünden Kuzguncuk'ta yaşayanlar Ataşehir'de yaşayanlara oranla daha memnundur.

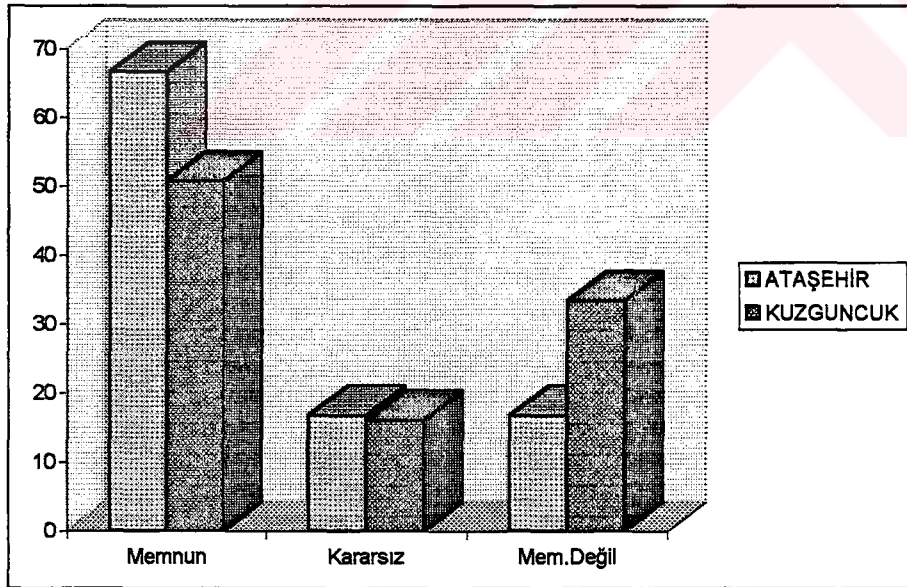
28. Evde herhangi bir tadilat yapmayı düşünmüyorum.

Şekil 6.28. Evdeki mevcut kullanışlardan memnuniyet

Evdeki mevcut kullanışlardan Kuzguncuk'ta oturanların yarısından fazlası memnunken, Ataşehir'de yaşayanların yarısına yakını evinde tadilat yapmayı düşünmektedir.

29. Evimin bakmış olduğu yön uygun.

Şekil 6.29. Yöneliştten memnuniyet

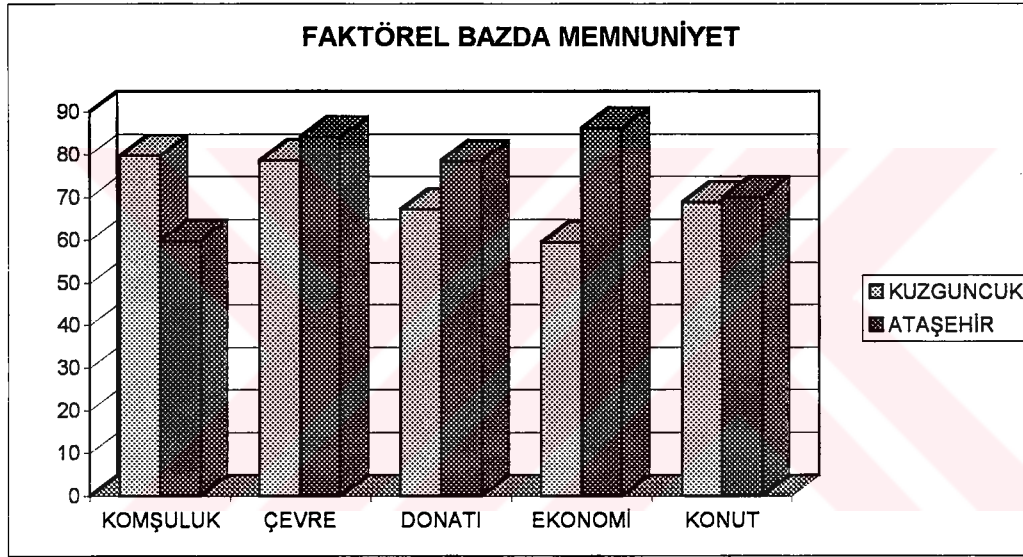
Evlerinin yönelişinden Ataşehir'de yaşayanların üç'de iki'si memnunken, Kuzguncuk'ta yaşayanların ancak yarısı aynı fikirdedir.

6.2.2. FAKTÖREL BAZDA MEMNUNİYET

Bu bölümde daha önce belirlenen beş faktöre göre (komşuluk ilişkileri, çevrenin fiziksel değerleri, donatılar, ekonomik etmenler ve konut) mahallelerin memnuniyet değerleri ortaya konulmuştur (Tablo 6.1 ve Şekil 6.30).

Tablo 6.1. Faktörel Bazda Memnuniyet

Mahalleler	Komşuluk (%)	Çevre (%)	Donatı (%)	Ekonomi (%)	Konut (%)	Toplam (%)
Ataşehir	60	84	78	86	70	75
Kuzguncuk	80	79	67	59	69	72

Şekil 6.30. Faktörel Bazda Memnuniyet

6.2.2.1. ALGILANAN KOMŞULUK KAVRAMI VE BUNA BAĞLI GELİŞEN MEMNUNİYET

Ataşehir ve Kuzguncuk'ta yapılan anket çalışmalarından elde edilen sonuçlara göre komşuluk ilişkilerinden memnun olanların oranı Kuzguncuk'ta %80 iken Ataşehir'de %60'dır. Komşuluk kavramının her iki mahalle üzerinde taşıdığı anlam ve yaşayanların geleneksel ve modern yapım sistemiyle oluşmuş yerleşmelerde bu anlam dahilindeki komşuluk beklentileri birbirinden farklıdır.

Genel anlamda sosyoloji kuramında, kentlerin birey, aile ve cemaat yaşamını belirlemesi ve değiştirmesi üzerine iki temel yaklaşım farkı vardır. Bunların ilki; kent ilişkilerinin gittikçe daha fazla resmi, parçalanmış, ikincil ilişkilere dayandığı ve dayanacağı; ailenin zayıflayacağı, akrabalığın ve komşuluğun kaybolacağı, ticari ilişkilerin ve kitle kùltürünün insan hayatının bütününe kapsayacağı iddiasıdır (WIRTH, 1938). Gans (1962) bu yaklaşımın tam tersini savunur. Ona göre hem uydu kentlerde hem de kent merkezinde hala küçük köyler yaşamaktadır. Akrabalık, aile, birincil ilişkiler hayatın en önemli yanları olduğu için, onlara ilişkin değerler ticari hayatın öne sürdüğü değerleri de kendilerine uydurmaya çalışırlar. Kısaca bu iki görüşün biri, kenti komşuluk ilişkilerinde yıkan ve çözen bir süreç olarak görürken ikincisi durumun böyle olmadığını ya da çözümlenin hiç de hızlı olmadığını ileri sürer.

Modern yapılanma ile oluşan toplu konutlar, bir yandan kent merkezinden kopuk oldukları için ilişkileri yerel hale getirip diğer sosyal gruplarla aralarına duvar örerken, diğer yandan gerek aynı yerde uzun zaman oturmaktan, gerekse orada ihtiyari dernekler kurmaktan, ev fiyatlarından aynı servisleri kullanmaya kadar birçok ortak çıkarı paylaşmaktan doğan bir cemaatleşme yaratmaktadır (MULLER, 1981).

Kuzguncuk'ta olduğu gibi, geleneksel yapım sistemiyle oluşmuş mahallelerde ortak bir kùltür ve geçmiş söz konusudur. Bu çevreler duygusal bağlara dayandığı için komşuluk ilişkileri daha köklü bir dayanışma ve yardımlaşmayı gerektirir. Mekanlarıyla ilgili ortak çıkarlarını dışa karşı savundukları için dıştan gelebilecek herhangi bir yeniliğe kapalıdırlar. Oysa Ataşehir gibi modern yapılanmalardaki komşuluk, aşinalık temelinde gelişir. Komşuların gerek mahalleye, gerekse birbirlerine karşı sınırlı, özgün, istemli ilişkileri söz konusudur. Ataşehir'de komşulardan beklenen vasıfların başında, kendi özel hayatlarına fazla karışmayan, güler yüzlü ve iyi insan olmaları, Kuzguncuk'ta ise yardımlaşma ve dayanışma gelmektedir.

Kuzguncuk'ta komşu, 'komşuluk' çevresinde tanışılıp konuşulan kişi olmakla birlikte, konut değiştirmeyle birlikte, fiziki olarak komşu niteliği değişse bile, ilişkisi

devam eden ahbab durumuna gelir. Eski bağlantılar yeni semte ve yeni komşulara rağmen sürdürülmeye çalışılır. Oysa modern yerleşimlerde konut bölgesi değiştiğinde genellikle komşularda değişir. Ataşehir henüz yeni bir yerleşim alanı olduğundan komşuluk ilişkilerinin yer değiştirmeye nasıl etkilendiğini saptamak mümkün olmamakla birlikte, yaşayanların kendilerini orali görmemeleri, modern yerleşimlerdeki komşuluk özelliklerin yaşanacağını ip uçlarını verir.

6.2.2.2. FİZİKSEL ÇEVREDEN MEMNUNİYET

Ataşehir’de yaşanan çevreden memnuniyet %84 iken, Kuzguncuk’ta bu değer %79’dur. Mahallelerdeki çevresel algılama ve buna bağlı memnuniyet değerleri araştırılırken geleneksel ve modern yapım sistemlerinin dayatmış olduğu çevresel yapının özellikleri göz önünde tutulmuştur.

Genel anlamda modern yerleşimlerde, yaşama standartlarına uygun ve kişinin öz benliğiyle kontrol edebileceği bir çevrenin arzulandığı görülür (PAMİR, 1979, s: 91). Çevreye bağımlılık, geleneksel yerleşimlerdeki gibi çevrenin birey üzerindeki yönetimine izin vermek değil de, çevreyi bilinçli bir kontrol sürecinde ele almak olarak tanımlanabilir.

Ataşehir’deki çevre algılama ve buna bağlı kontrol süreci henüz yeni bir yerleşim alanı olmasından dolayı tam olarak belirmemiştir. Kuzguncuk’ta yaşayanların çevresel memnuniyetinin Ataşehir’e oranla azlığı bu yerleşimdeki çevresel problemlerin (düzensizlik, yoğunluk, bakımsızlık vb.) varlığının yanında, yaşayanların çevresel algı düzeylerinin yoğunluğunu ve buna bağlı şikayetlerini de gösterir.

6.2.2.3. DONATILARDAN MEMNUNİYET

Mahallelerde donatı ve aktivite alanlarının sayı ve ulaşılabilirliğinden memnuniyetine Ataşehir’de yaşayanlar % 78, Kuzguncuk’ta yaşayanlar ise % 67 oranında olumlu yanıt vermiştir.

Ataşehir planlı bir yerleşim alanı olarak nüfusun ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik donatı alanlarına mevcuttur. Halihazırda ticaret hizmetleri (alış-veriş merkezi), bir adet ilköğretim ve anaokulu, bir adet lise, dinlenme ve eğlence merkezleri ile spor alanları hizmete girmiştir. Aynı zamanda Carefour ve Bauhouse'un bu yerleşim alanına yakın olması ticaret ve alış-veriş fonksiyonlarından memnuniyeti artırır.

Kuzguncuk'ta donatı alanlarından memnuniyet onların sayıları ve yeterlilikleri ile doğru orantılı değildir. Yaşayanlar genel olarak, geleneksel donatım ihtiyaçlarının karşılanması ile tatmin olurlar. Yeşil alan kavramı ile sahildeki yürüyüş alanları ve korulardaki piknik sahaları anlaşılır. Ticaret fonksiyonu semt pazarı anlamını taşır. En önemli eğlence ve dinlenme yerleri sokaklar, kahvehaneler, çay bahçeleridir. Düşük ücretle ya da parasız tedavi olabilecekleri ana-sağlık ocakları ve devlet hastanelerinin yakınlığı sağlık tesislerinden memnuniyeti artırır.

6.2.2.4. EKONOMİK ETMENLERİN YANSIMASI

Ekonomik etmenlerin yaşanan mahalledeki yansımaları konusunda Ataşehir'de yaşayanların % 86'sı olumlu yanıt verirken, Kuzguncuk'ta yaşayanların ancak %59'u bu konuda hemfikirdir. İncelenen beş temel faktöre göre Kuzguncuk, Ataşehir'e kıyasla en çok ekonomik sorunlardan şikayetçidir. Ekonomik etmenler geleneksel yapım sistemiyle oluşmuş mahallelerde gözlenen problemlerin başında gelir. Görece yoksulluğun varlığı; altyapı, kültür, konut ve çevresinin bakımı gibi eylemlerin birim konut başına düşen maliyetinin fazlalığı şikayet nedenlerinin başındadır. Aynı zamanda toplum hizmetlerden yeterince yararlanamama yaşayanların kişisel yeni düzenlemeler yapmalarını zorunlu kılmaktadır. Bu da yeni masraflar ve örgütlenememekten kaynaklanan maksimum harcamaları gündeme getirir.

Ataşehir'de yaşamayı tercih edenlerin orta-üst ekonomik ve sosyal düzeyde oldukları göz önüne alındığında ekonomik etmenlerin yaşamlarına yansımından şikayet etmemelerinin normal olduğu görülür. Bununla birlikte ülkesel ekonomik sorunlar (enflasyon, fiyat ayarlamaları vb.) her iki mahalle yaşayanları için de sorundur.

6.2.2.5. KONUT MEMNUNİYETİ

Hem Ataşehir, hem de Kuzguncuk'ta yaşayanların konuttan memnun olanların oranı yaklaşık üç'te bir'dir. Kuzguncuk'ta yaşayanlar gerek ekonomik imkanlarının gerekse hizmetlerin yetersizliği açısından konutlarından şikayetçi olmaktadır. Ataşehir'de yaşayanların yeni, planlı ve kendilerinin seçmiş oldukları konutlarından şikayetçi olmaları ancak tasarımların kullanıcı gereksinmesiyle bütünleşmemesiyle açıklanabilir. Bu anlamda insan gereksinmelerindeki konut kavramının açılımını doğru yapılmalı ve tasarımda fiziksel yeterliliğinin yanında, psikolojik özellikler de ele alınmalıdır.

İnsan için ev, sadece barınacak bir yer değil, hayatı boyunca dünyaya baktığı bir pencere; evrenleri izlediği bir köşe, sahiplendiği, kendini yansıttığı bir yuvadır. Güven ve korkunun, sevgi ve sevgisizliğin, samimiyet ve dayanışmanın dereceleri evlerde belirlenir. Evin sahip olduğu duygusal ve davranışsal kavramların bazıları şunlardır:

- Ev insanın kendini güvende hissettiği, dış dünyaya karşı kendini koruduğu, sınırlarını savunduğu bir öz alan (territory), bir anlamda kalesidir. Korunma kavramı yalnız fiziki değil aynı zamanda psikolojiktir. Evler sınırları çitler, duvarlar, kilitli kapılarla iyice belirlenmiş; nerede başlayıp nerede bitiği bilinen, kimlerin nerelere girip nerelere giremeyeceği örf ve adetlerle tanımlanmış, öznel ve kişisel bir dünyadır (PORTEOUS, 1976).
- Evler, bireylerin mekan kararlarında en önemli belirleyicilerden biridir. İnsanlar gezilerine evlerden başlar, işleri bitince evlerine dönerler. Evin bulunduğu yer fiziki çevrede yön bulmak için bir nirengi noktasıdır; uzaklıklar, yönler, ön-arka, aşağı yukarı kavramları ona göre belirlenir. Kişi fiziki dünyasını düzenlerken ve fiziki çevreye ilişkin tavrını belirlerken evini referans noktası olarak alır.
- Ev, insanın kendini nasıl gördüğünü, kendini nasıl görmek istediğini ya da başkalarının kendisini ve ailesini nasıl görmelerini istediğini en iyi yansıtan araçlardan biridir. Bu haliyle ev insanın kendi zevk ve ilgilerini kolayca ifade

- edebildiği bir mekan olmakta, belirgin veya gizli kalmış estetik tercihlerini ortaya koyabileceği bir ortama dönüşmektedir.
- Konut olarak evler birçok amaca hizmet eden işlevsel nesnelerdir. Bu durumlarıyla konutlar çeşitli değerler taşır; bunlar: Ekonomik değer, değişim (takas) değeri, estetik değer ve kullanım değeridir. Bunlara ek olarak, evlerin duygusal ve sembolik değerlerinden de söz etmek gerekir. Bütün bu değerler bireyler tarafından kolayca dışa vurulamaz ama insanlar arası iletişimle öğrenilir, geliştirilir, iletilir, güçlendirilir veya değişikliğe uğratılabilir (LAWRENCE, 1987, s.49). Çeşitli sosyo-ekonomik düzeydeki insanların tercih ettiği konut tipi ve zaman zaman kent içi kent dışında yaşama istekleri bu tür değer farklılıklarının örnekleri arasında görülebilir (İMAMOĞLU, 1996).
- Ev insan ve dünya arasındaki bir dizi ilişkinin kurulmasında; yer duygusuyla ilgili düzen, bütünlük ve anlamların kazanılmasında önemli bir role sahiptir. Evler geçmiş ve gelecekle ilgili bağlar kurup, geçmişe ait anılar, kazanılan alışkanlıklar ve bu alışkanlıkların devamlılığı ile geleceğe yönelik umut ve düşleri bünyesinde barındırır.

Tanımlanan bu olguların yalnızca geleneksel yerleşimlerde gözlendiğini söylemek yanlıştır. Modern yerleşimlerde de evlere ilişkin bu tip beklentiler, psikolojik-kalıtımsal olarak devam eder. Ancak Ataşehir'in henüz tamamlanmış ve kullanıcı kontrolüne geçmemiş yapısı, kullanıcıların konutlarıyla bu anlamda psikolojik yakınlık kuramamasını doğurur. Evlerinde yapmak istedikleri tadilatlar, zamanla bu yakınlığı sağlayacaktır.

6.2.3. KARŞILAŞTIRMALI MEMNUNİYET SORGULAMALARI

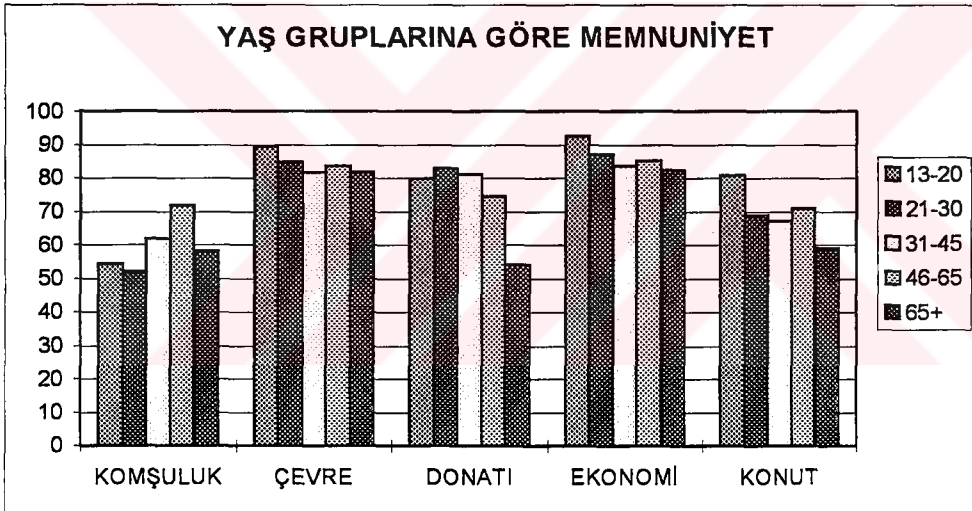
Bu bölümde kullanıcıların, konut ve yakın çevresinden memnuniyet dereceleri öncelikle, yaş, cinsiyet, eğitim ve meslek gruplarına göre her iki mahalle için oluşturulan faktörler bazında test edilmiş, daha sonra ise, toplam memnuniyet değerleri karşılaştırmalı olarak sorgulanmıştır.

6.2.3.1. ATAŞEHİR'DEKİ MEMNUNİYET SORGULAMALARI

Ataşehir'de sırasıyla yaş grupları (Tablo 6.2 ve Şekil 6.31), cinsiyet (Tablo 6.3 ve Şekil 6.32), eğitim durumu (Tablo 6.4 ve Şekil 6.33) ve mesleğe (Tablo 6.5 ve Şekil 6.34) göre faktörel bazda memnuniyet sorgulamaları yapılmıştır.

Tablo 6.2. Yaş Gruplarına Göre Faktörel Bazda Memnuniyet

Yaş Grupları	Komşuluk (%)	Çevre (%)	Donatı (%)	Ekonomi (%)	Konut (%)	Toplam (%)
13-20	54	89	80	93	81	78
21-30	52	85	83	87	69	75
31-45	62	82	81	84	67	75
46-65	72	84	74	85	71	77
65+	58	82	54	82	59	66

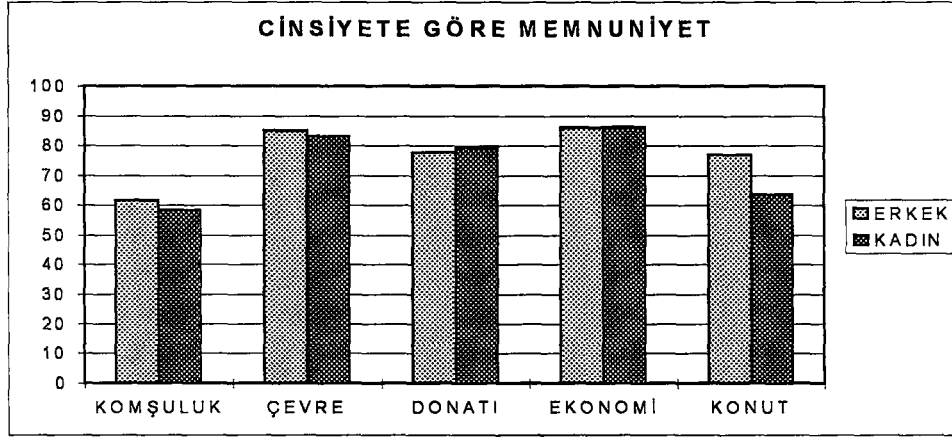

Şekil 6.31. Yaş Gruplarına Göre Memnuniyet

Ataşehir'de yaş gruplarına göre faktörel bazda memnuniyet derecelerine bakıldığında; komşuluk ilişkilerinden en çok 46-65 yaş grubunun, en az ise, 21-30 yaş grubunun memnun olduğu görülür. Genç nüfusun memnuniyet derecesinin az olması buradaki komşuluk çevresinin kendilerine hitap etmediği ile açıklanabilir. Orta yaş grubu ise daha çok seçici, bilinçli komşuluk ilişkileri sergilediğinden memnuniyeti yüksektir. Çevrenin fiziksel görünümünden genelde tüm yaş grupları şikayetçi değildir. Donatıların yetersiz olduğunu düşünen 65 üstü yaş grubu, alıştığı, erişebildiği donanımları bu yerleşmede görememektedir. Aynı zamanda yine alışagelmiş konut anlayışından farklı bir yapılanma olduğundan, yaşlı kesim konuttan da şikayetçidir. Ekonomik yansımalar tüm yaş grupları için olumludur.

Tablo 6.3. Cinsiyete Göre Faktörel Bazda Memnuniyet

Cinsiyet	Komşuluk (%)	Çevre (%)	Donatı (%)	Ekonomi (%)	Konut (%)	Toplam (%)
Erkek	62	85	77	86	77	77
Kadın	58	83	79	86	63	74

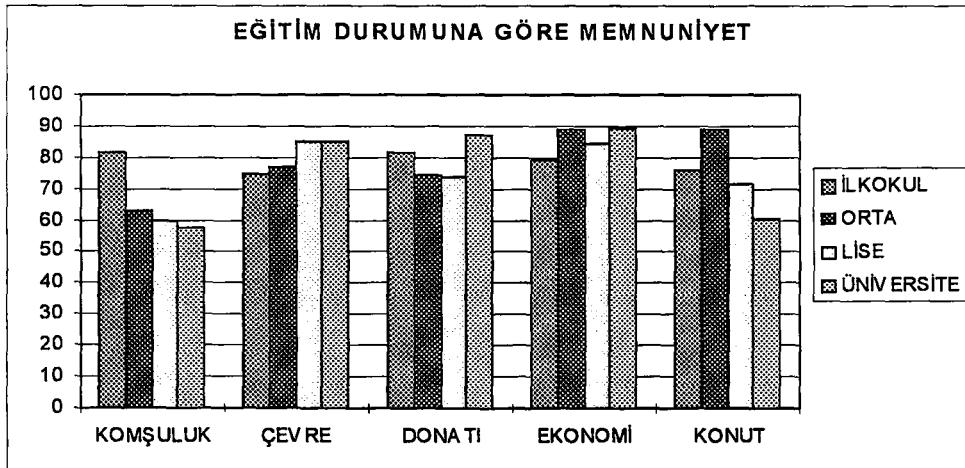

Şekil 6.32. Cinsiyete Göre Memnuniyet

Ataşehir’de cinsiyete göre faktörel bazda memnuniyet dereceleri incelendiğinde, komşuluk ilişkileri ve konuttan erkeklerin daha fazla memnun olduğunu görülür. Bu da erkek nüfusun yerleşimde daha az kaldığından dolayı, bu ilişkilerdeki sorunlarla daha az karşılaştığı sonucuna götürür.

Tablo 6.4. Eğitim Durumuna göre Faktörel Bazda Memnuniyet

Eğitim Durumu	Komşuluk (%)	Çevre (%)	Donatı (%)	Ekonomi (%)	Konut (%)	Toplam (%)
İlk	82	75	82	80	76	79
Orta	63	77	74	89	89	75
Lise	60	85	74	84	71	74
Üniversite	57	85	87	89	60	76

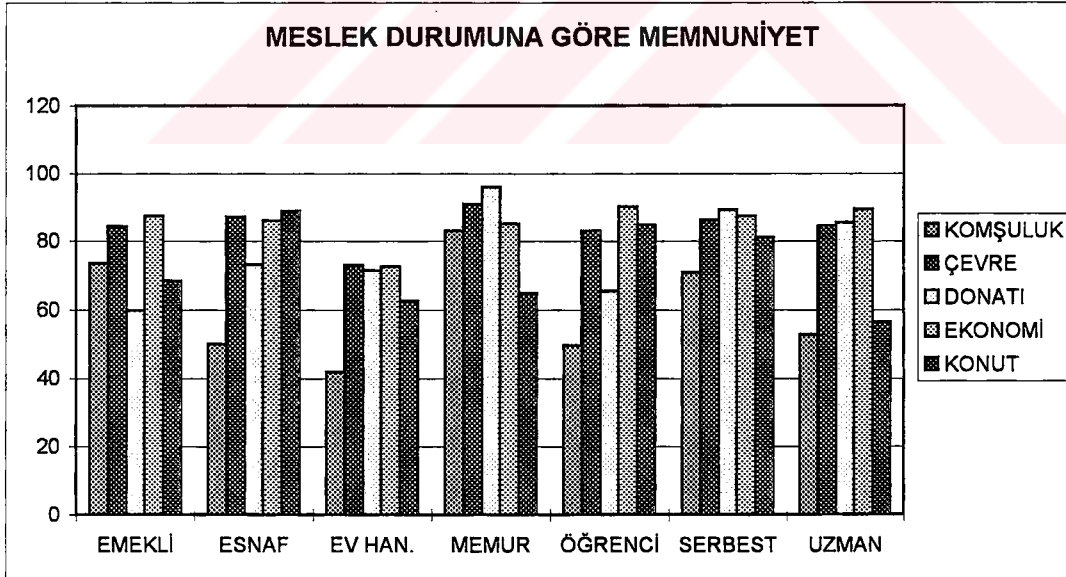

Şekil 6.33. Eğitim Durumuna Göre Memnuniyet

Ataşehir’de eğitim durumuna göre faktörel bazda memnuniyet değerleri incelendiğinde, komşuluk ilişkilerinden en çok ilkökul mezunlarının en az ise üniversite mezunlarının memnun olduğu görülür. İlkokul mezunlarının genelde çalışmaması ve yaşadıkları yerleşme ile daha fazla ilgilenmeleri komşuluk ilişkilerini güçlendirir. Üniversite mezunları ise yerleşimde daha az vakit geçirir ve paylaşımlarını iş arkadaşları, sosyal gruplar vb. ilişkilerde sağlamayı tercih ederler. Diğer belirgin fark konut memnuniyetinde görülür. Burada da yine üniversite mezunlarının memnuniyeti en az seviyededir. Bu kişiler, konutlarının işlevsel ve psikolojik yansımaları sorunlarını daha iyi analiz edebilmekte ve böylece şikayetleri artmaktadır. Çevre, donatı ve ekonomik problemler eğitim durumuna göre belirgin bir farklılık teşkil etmemektedir.

Tablo 6.5. Meslek Grubuna Göre Faktörel Bazda Memnuniyet

	Komşuluk (%)	Çevre (%)	Donatı (%)	Ekonomi (%)	Konut (%)	Toplam (%)
Emekli	74	84	60	88	68	74
Esnaf	50	87	73	86	89	75
Ev Hanımı	42	73	71	73	63	64
Memur	83	91	96	85	65	86
Öğrenci	49	83	65	90	85	71
Serbest	71	86	89	88	81	83
Uzman	53	85	85	89	56	74

Şekil 6.34. Meslek Durumuna Göre Memnuniyet

Ataşehir’de meslek gruplarına göre faktörel bazda memnuniyet değerleri incelendiğinde; komşuluk ilişkilerinden en fazla ücretli çalışanlar (memur) memnun olurken, ev hanımlarının memnuniyet derecesi ise en düşük seviyededir. Ücretli çalışan kesim yerleşimde gün boyu bulunmadığından komşuları ile bir sorun

yaşamamakta ve sınırlı bir komşuluk ilişkisinden mutlu olmaktadır. Gün boyu yaşadıkları çevrede yer alan ev hanımları, bire bir komşu ilişkisinde bulunmakta ve bu ilişki onları tatmin edememektedir. Bunun en önemli nedeni modern yerleşimlerdeki komşuluk kavramının, ısrarla korunması gereken önemli bir değer olmaktan çıkmış olmasıdır. Donatı alanlarından ücretli kesim başta olmak üzere, serbest çalışanlar (burada, ihtisasının dışında serbest bir işde çalışanlardan söz edilmektedir) ve uzmanlar (üniversite eğitimi görmüş ve ihtisasıyla ilgili çalışanlar) memnunken, özellikle öğrenciler ile emekliler şikayetçidir. Birçok toplu konut yerleşmesinde olduğu gibi Ataşehir’de de genç ve yaşlı nüfusa hizmet edecek donanımlar yetersizdir. Bunun en önemli nedeni, toplu konut alanlarının genelde gelir grubu yüksek ve konutlarını yatırım olarak düşünebilecek nüfusa göre planlanmasıdır. Konutlarından memnun olanlar en çok esnaflar, öğrenci ve serbest meslek sahipleridir. Öğrenciler için konuttaki en önemli kullanım kendi özel odalarıdır. Ataşehir’de kullanıcılar ev sahibi olmadan önce, konut büyüklüğünü buna göre tercih etmektedir. Konutundan şikayetçi olanların başında uzmanlar gelir. Bu da daha önce ifade edildiği gibi eğitim durumuyla ilintilidir.

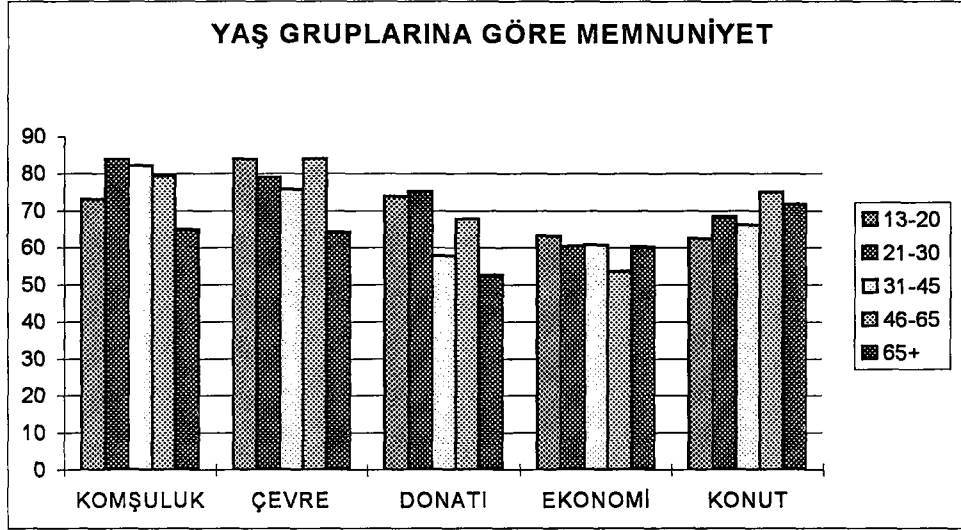
6.2.3.2. KUZGUNCUK’TAKİ MEMNUNİYET SORGULAMALARI

Kuzguncuk’ta sırasıyla yaş grupları (Tablo 6.6 ve Şekil 6.35), cinsiyet (Tablo 6.7 ve Şekil 6.36), eğitim durumu (Tablo 6.8 ve Şekil 6.37) ve mesleğe (Tablo 6.9 ve Şekil 6.38) göre faktörel bazda memnuniyet sorgulamaları yapılmıştır.

Tablo 6.6. Yaş Gruplarına Göre Faktörel Bazda Memnuniyet

Yaş Grupları	Komşuluk (%)	Çevre (%)	Donatı (%)	Ekonomi (%)	Konut (%)	Toplam (%)
13-20	73	84	74	63	63	71
21-30	84	79	75	60	68	73
31-45	82	76	58	61	66	68
46-65	79	84	68	54	75	72
65+	65	64	53	60	72	63

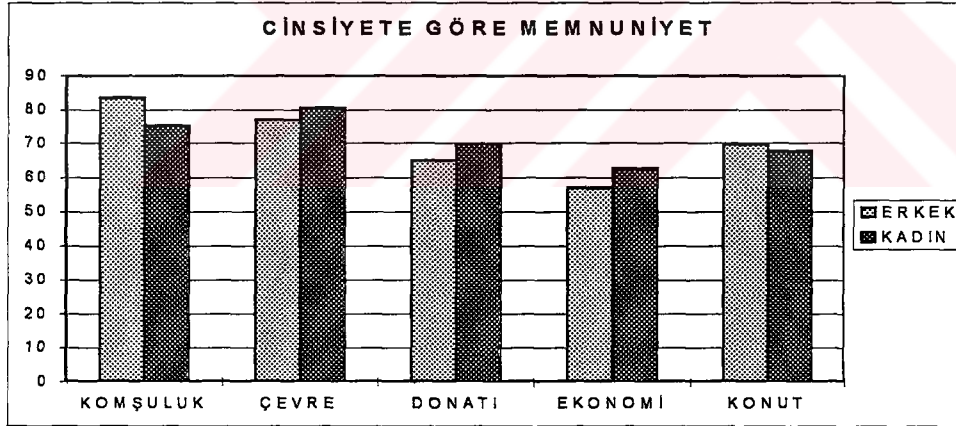
Kuzguncuk’ta yaş gruplarına göre faktörel bazda konut ve yakın çevresindeki memnuniyet değerlerine bakıldığında; komşuluk ilişkilerinden en çok 21-30 yaş grubunun en az ise, 65+ yaş grubunun memnun olduğu görülür. Yaşlı Nüfusun komşuluk ilişkilerinden şikayetçi olmasını değişen toplumsal ilişkilerin geleneksel mahallelerdeki yansımalarına bağlayabiliriz. Kuzguncuk’ta da yaşlı nüfus eski dönemlerdeki komşuluk ilişkilerine özlem duymakta ve yeni sosyal yapıyı benimsememektedir. Nitekim, yaşlı nüfusa göre çevrenin fiziksel değerleri ve donatı alanları da bozulma göstermekte ve bu konulardaki en fazla şikayetçi tavrı onlar sergilemektedir. Ekonomik etmenlerin yansımada yaş gruplarına göre belirgin bir farklılık gözükmemektedir. Konuttan memnuniyetin en az olduğu yaş grubu genç nüfustur. Bu da genç nüfusun daha modern bir konutta yaşama isteği ile açıklanabilir.

Şekil 6.35. Yaş Gruplarına Göre Memnuniyet

Tablo 6.7. Cinsiyete Göre Faktörel Bazda Memnuniyet

Cinsiyet	Komşuluk (%)	Çevre (%)	Donatı (%)	Ekonomi (%)	Konut (%)	Toplam (%)
Erkek	84	77	65	57	70	72
Kadın	75	80	70	63	68	72

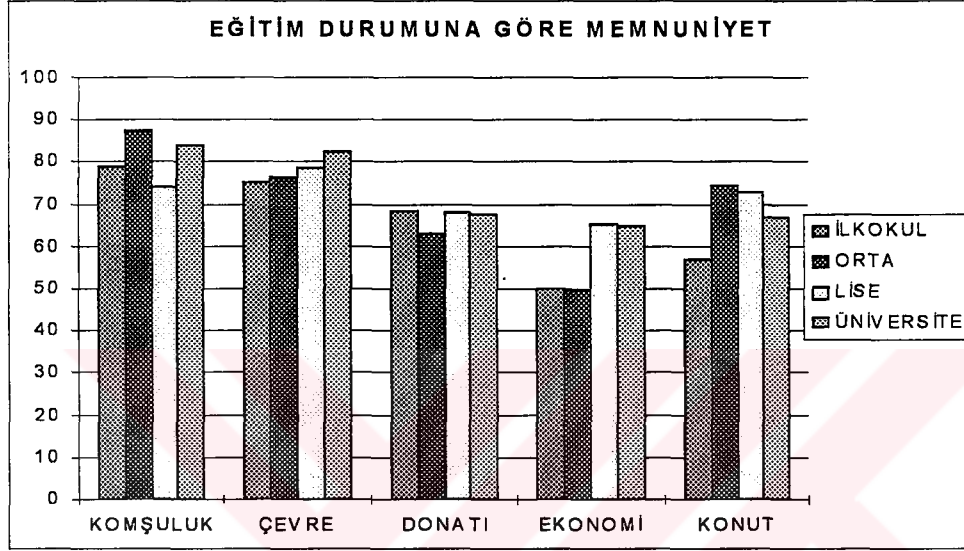

Şekil 6.36. Cinsiyete Göre Memnuniyet

Kuzguncuk'ta cinsiyete göre faktörel bazda konut ve yakın çevresindeki memnuniyet değerlerine bakıldığında; komşuluk ilişkileri, ve konuttan erkek nüfusun daha fazla memnun olduğu görülür. Erkek nüfusun gün boyu daha az konut bölgesinde kaldığından komşuluk ve konut sorunlarından daha uzaktır. Çevre, ekonomi ve donatı alanlarından erkek nüfusu daha çok şikayetçidir. Erkek nüfusu daha çok konut dışına çıktığından çevreleriyle daha fazla ilişkide bulunmaktadır. Bu yüzden donatı alanları ve ekonomik problemlerden daha fazla etkilenmektedir.

Tablo 6.8. Eğitim Durumuna göre Faktörel Bazda Memnuniyet

Eğitim Durumu	Komşuluk (%)	Çevre (%)	Donatı (%)	Ekonomi (%)	Konut (%)	Toplam (%)
İlk	79	75	68	50	57	66
Orta	87	76	63	50	75	70
Lise	74	79	68	65	73	72
Üniversite	84	83	67	65	67	73

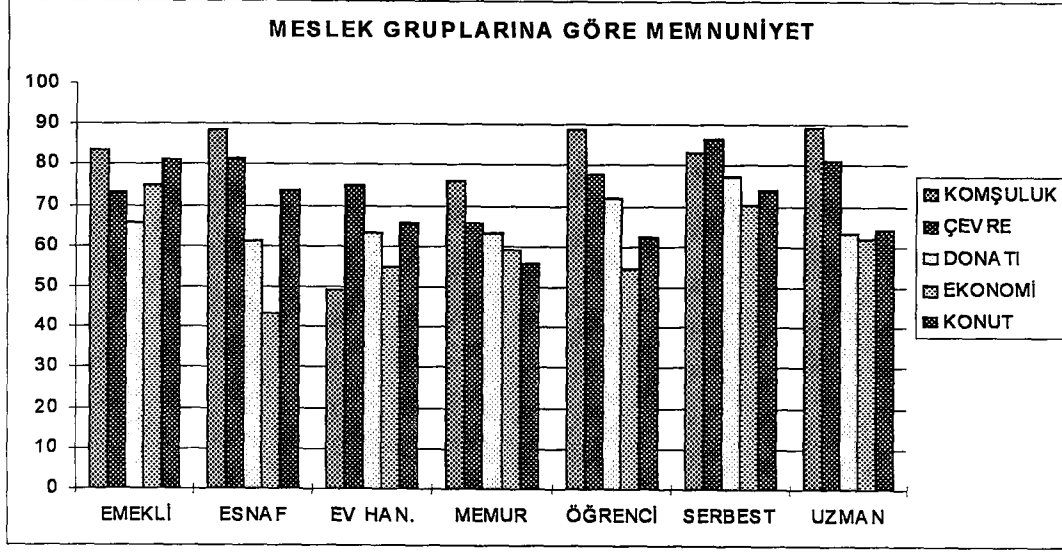

Şekil 6.37. Eğitim Durumuna Göre Memnuniyet

Kuzguncuk'ta eğitim durumuna göre faktörel bazda konut ve yakın çevresindeki memnuniyet değerlerine bakıldığında; komşuluk ilişkilerinden en fazla orta okul, en az ise lise mezunlarının memnun olduğu görülür. Çevre ve donatı alanlarında eğitime göre belirgin bir farklılık görülmemekle birlikte ekonomik sorunlardan en fazla ilk ve orta okul mezunları etkilenmektedir. Bu da ilk ve orta okul mezunlarının daha zor ve daha düşük ücretli işlerde çalışmasını gösterir. Yine konutlarından ilkokul mezunları daha çok şikayetçidir.

Tablo 6.9. Meslek Grubuna Göre Faktörel Bazda Memnuniyet

	Komşuluk (%)	Çevre (%)	Donatı (%)	Ekonomi (%)	Konut (%)	Toplam (%)
Emekli	83	73	66	75	81	75
Esnaf	88	81	61	43	74	72
Ev Hanımı	49	75	63	55	66	62
Memur	76	66	63	59	56	65
Öğrenci	89	78	72	55	63	74
Serbest	83	86	77	70	74	79
Uzman	89	81	63	62	64	74

Şekil 6.38. Meslek Gruplarına Göre Memnuniyet

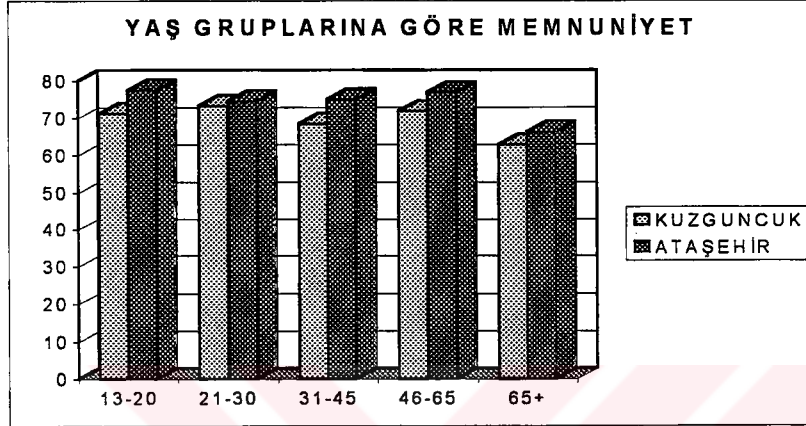
Kuzguncuk'ta meslek durumuna göre faktörel bazda konut ve yakın çevresindeki memnuniyet değerleri incelendiğinde; komşuluk ilişkilerinden en fazla uzmanların, en az ise, ev hanımlarının memnun olduğu görülür. Uzman kesimin genelde çalışması ve Kuzguncuk'ta yaşamayı bilinçli bir şekilde tercih etmesi komşuluk ilişkilerinden memnuniyetlerini artırır. Ev hanımları ise, değişen toplumsal yapının getirmiş olduğu zorluklar ve gün boyu karşılaştıkları sorunlar yüzünden komşuluk ilişkilerinden şikayetçidir. Yine çevrenin fiziksel etkilerinin olumsuz olduğunu düşünenlerin başında ev hanımları gelir. Donatı alanlarından en fazla memnun görünen meslek grubu serbest çalışanlardır. Bunu öğrenciler ve emekliler takip eder. Esnaf, ev hanımı, memur ve uzman kişiler donatı alanlarının kendilerine hitap etmediğini düşünmekte ve bu konuda şikayetçi davranmaktadır. Ekonomik zorluklardan yakınların başında esnaflar gelir. Bunu ev hanımları ve öğrenciler takip eder. Konutlardan şikayetçi olanların başında memurlar gelir. Kuzguncuk'ta emekli ve serbest meslek sahipleri tüm meslek grupları içinde en fazla memnuniyet sergileyen kesimlerdir. Bu da Kuzguncuk yerleşmesinin sakin, ulaşılabilir ve düzenli yanı itibarıyla, özellikle emekliler için güvenilir bir yapıda olduğunu gösterir.

6.2.3.3. KARŞILAŞTIRMALI TOPLAM MEMNUNİYET SORGULAMALARI

Bu bölümde Ataşehir ve Kuzguncuk yerleşmelerinde yaşayanların toplam memnuniyet değerleri sırasıyla yaş grupları (Tablo 6.10 ve Şekil 6.39), cinsiyet (Tablo 6.11 ve Şekil 6.40), eğitim durumu (Tablo 6.12 ve Şekil 6.41) ve meslek gruplarına (Tablo 6.13 ve Şekil 6.42) göre karşılaştırmalı olarak sorgulanmıştır. Buradaki amaç, nüfusun sosyal yapıdaki etkilerini belirlemek, modern (Ataşehir) ve geleneksel (Kuzguncuk) yerleşimlerdeki kullanıcıların konut ve yakın çevresine yönelik ihtiyaçlarını ortaya koymaktır.

Tablo 6.10. Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırmalı Toplam Memnuniyet Değerleri

Yaş Grupları	Kuzguncuk (%)	Ataşehir (%)
13-20	71	78
21-30	73	75
31-45	68	75
46-65	72	77
65+	63	66

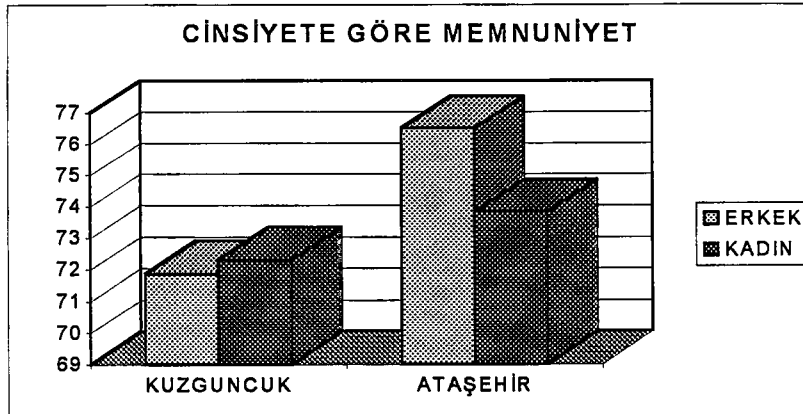

Şekil 6.39. Yaş Gruplarına Göre Toplam Memnuniyet

Kuzguncuk ve Ataşehir'de yaş gruplarına göre toplam memnuniyet değerleri incelendiğinde; beş yaş grubuna göre de Ataşehir'de yaşayanların daha fazla memnun oldukları görülür.

Tablo 6.11. Cinsiyete Göre Karşılaştırmalı Toplam Memnuniyet Değerleri

Cinsiyet	Kuzguncuk (%)	Ataşehir (%)
Erkek	72	77
Kadın	72	74

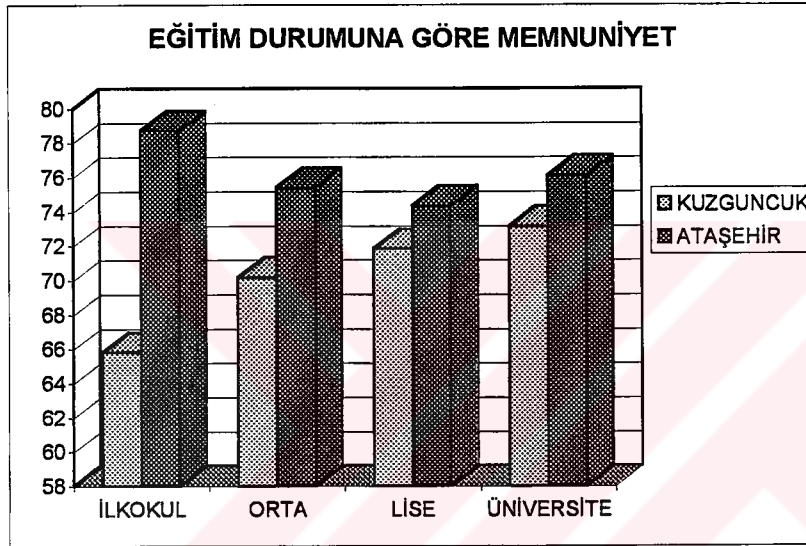

Şekil 6.40. Cinsiyete Göre Toplam Memnuniyet

Kuzguncuk ve Ataşehir’de cinsiyete göre toplam memnuniyet değerleri incelendiğinde; her iki cinse göre Ataşehir’de yaşayanların Kuzguncuk’a oranla daha fazla memnun oldukları görülür.

Tablo 6.12. Eğitime Göre Karşılaştırmalı Toplam Memnuniyet Değerleri

Eğitim	Kuzguncuk (%)	Ataşehir (%)
İlk	66	79
Orta	70	75
Lise	72	74
Üniversite	73	76

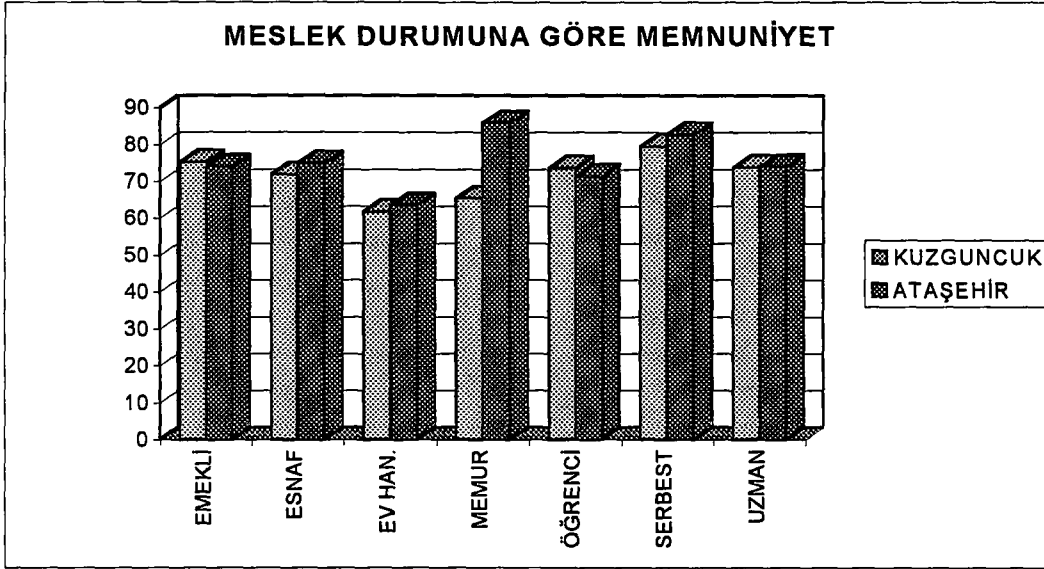

Şekil 6.41. Eğitim Durumuna Göre Toplam Memnuniyet

Kuzguncuk ve Ataşehir’de yaş gruplarına göre toplam memnuniyet değerleri incelendiğinde; tüm eğitim durumlarına göre Ataşehir’de yaşayanların daha fazla memnun oldukları görülür. Kuzguncuk’ta yaşayanlar için, eğitim seviyesindeki artışla memnuniyet arasında doğru orantı söz konusudur.

Tablo 6.13. Mesleğe Göre Karşılaştırmalı Toplam Memnuniyet Değerleri

Meslek	Kuzguncuk (%)	Ataşehir (%)
Emekli	75	74
Esnaf	72	75
Ev Hanımı	62	64
Memur	65	86
Öğrenci	74	71
Serbest	79	83
Uzman	74	74

Şekil 6.42. Meslek Gruplarına Göre Toplam Memnuniyet

Kuzguncuk ve Ataşehir’de meslek gruplarına göre toplam memnuniyet değerleri incelendiğinde; özellikle memur sınıfı altında toplanan çalışan kesimin, Ataşehir’de yaşamaktan Kuzguncuk’ta yaşayanlara oranla daha az şikayetçi olduğu görülür. Belirgin bir fark olmamakla birlikte emekliler ve öğrenciler Kuzguncuk’ta yaşamaktan Ataşehir’e oranla daha memnundur.

6.3. GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇLARIN İRDELENMESİ

Modern yapım sistemiyle oluşmuş Ataşehir ve geleneksel yerleşim dokusuna sahip Kuzguncuk yerleşmelerinde yapılan anket çalışmalarında, kullanıcıların konut ve yakın çevresine ilişkin memnuniyet değerleri temelde üç farklı yöntemle ele alınmış ve ortaya çıkan sonuçlar irdelenmiştir.

Beş ana faktöre göre (komşuluk, çevre, donatı, ekonomi ve konut) düzenlenen anket sorularında ilk olarak, her iki mahalledeki kullanıcıların konut ve yakın çevresine ilişkin değerlendirmeleri soru bazında test edilmiş, daha sonra ise, oluşturulan faktörlere göre memnuniyet değerleri araştırılmıştır. Bu değerlendirmelerden ortaya çıkan önemli sonuçlar şu şekildedir:

- Kuzguncuk’ta yaşayanlar Ataşehir’dekilere oranla kendilerini yaşadıkları yerleşme ile daha fazla bütünleştirmekte ve insani ilişkilerin varlığını dile getirmektedirler.

- Kuzguncuk, her ne kadar geçmişe oranla azalan komşuluk ilişkilerine rağmen, kentsel anlamda komşuluk birimi yanında mahalle kavramının yaşandığı bir yerleşim özelliği göstermektedir.
- Değişen sosyo-ekonomik yapıya paralel olarak, geleneksel mahallelerdeki toplum yapısının da değiştiği ve Kuzguncuk'un giderek artan sayıda sosyal düzeyi yüksek kişilerce yerleşim alanı olarak seçildiği görülmektedir.
- Kuzguncuk'ta geleneksel ilişkilerin çözülmeye başlamasıyla birlikte, geleneksel yerleşim dokusu ve buna bağlı donanımların yetersiz kaldığı, toplumun çeşitli kesimlerine hitap edecek aktivite ve buna bağlı yatırımların azlığı görülmektedir.
- Ekonomik sorunlardan Kuzguncuk'ta yaşayanların büyük çoğunluğunun şikayetçi olduğu, kendilerini ve çevrelerini bu problemlerden ötürü yenileyip, geliştiremedikleri görülür.
- Yine ekonomik zorluklar nedeniyle Kuzguncuk yaşayanları konutlarını da istedikleri standartlara erdirmemektedir.
- Ataşehir, bir çok Batı tipi modern yerleşimlerde olduğu gibi, planlı, standartlara uydu, düzenli ve tahmini gereksinimleri karşılayacak bir yerleşim sunmaktadır.
- Sosyo-ekonomik düzeyi yaklaşık birbirine eşit olan Ataşehir yaşayanları, komşuluk ilişkilerinde düzeyli, mesafeli bir yaklaşım sergilemekte ve Kuzguncuk'a oranla komşularından daha az memnun olmaktadır.
- Konut ve çevresinin yaşanılacak bir yer değil de, daha çok bir yatırım ya da sosyal statü ve güç olarak görüldüğü toplu konut alanlarında olduğu gibi Ataşehir'de de yaşayanlar, kendilerini yaşadıkları mahalle ile bütünleştirmemekte, mahallelerini daha iyi olanaklar oluştuğunda her an değiştirilebilecek bir mekan olarak görmektedir.

- Ataşehir’de çevrenin fiziksel kalitesi ve donatılardan memnuniyet Kuzguncuk’a oranla daha yüksektir. Bununla birlikte, fiziksel çevrenin sosyal yaşamla bütünleştirilemediği, özellikle genç ve yaşlı nüfusa hizmet edecek donanımların yetersizliği dikkat çeker.
- Ataşehir’de yaşayanların mahallelerine yapılan yatırımlardan memnun oldukları ve ekonomik problemlerin yansımalarından etkilenmedikleri görülür.

Soru ve faktörel bazdaki değerlendirmelerden elde edilen bu bulgular haricinde her iki mahalle için yaşa, cinsiyete, eğitim ve meslek durumuna ilişkin yapılan sorgulamalar neticesinde elde edilen önemli sonuçların bazıları ise şu şekildedir:

- Her iki mahalle de yaşlı nüfus, mahallelerinden diğer yaş gruplarına göre daha fazla şikayetçidir. Bu yaşlılar için mahallelerdeki donanım azlığının yanında genel anlamda yaşlılığın vermiş olduğu yaşam memnuniyetsizliği ile açıklanabilir.
- Her iki mahallede de kadın nüfusu komşuluk ilişkileri ile konut kullanımına ilişkin memnuniyet değerlendirmelerinde erkek nüfusuna oranla daha fazla şikayetçidir. Bu durum kadın nüfusunun komşuluk ve konut ilişkilerine daha fazla katılım gösterdiği ve bu yüzden bunların sorunlarını birebir yaşadığı ile açıklanabilir.
- Her iki mahalledeki erkek nüfusunun, donatı alanları ve ekonomik problemlerden kadınlara oranla daha fazla şikayetçi olduğu görülür. Bu da, mahallelerdeki donatıların çoğunlukla erkek nüfusu göz önüne alınarak planlandığını ve yetersizlikleri durumunda erkeklerin daha fazla etkilendiğini gösterir. Aynı zamanda aile ekonomisinden erkek nüfusu daha fazla sorumludur.
- Eğitim seviyesi yükseldikçe toplam memnuniyetin Kuzguncuk’ta arttığı, Ataşehir’de ise azaldığı görülür. Bu da geleneksel mahallerin eğitim seviyesi yüksek kişileri sosyal tatmine, modern yapılaşmaların eğitim seviyesi düşük kişileri iyi bir statüye kavuşturduğu inancı ile açıklanabilir.

- Ev hanımları, her iki mahallenin toplam memnuniyetinde en fazla şikayetçi olan meslek grubunu oluşturur. Bu da, çevredeki sorunların ev hanımlarına direkt yansıdığı anlamını taşır.
- Her iki mahalledeki eğitimli kişilerin, yaşadıkları mahalleyi bilinçli olarak tercih ettikleri görülür.

Tüm bu sonuçlardan sonra mahallerin toplam memnuniyet değerleri kıyaslandığında, değerlendirmelerdeki tutum ve davranışlar birbirinden farklı olmasına rağmen, hem Atşehir’de hem de Kuzguncuk’ta yaşayanların çoğunun yaşadıkları mahalleden memnun olduğu gözlenir. Memnun olunamayan ya da şikayetin yoğunlaştığı durumların, mahalle yaşayanlarının sosyo-ekonomik yapısı ve gelecek beklentileriyle ilintili olduğu görülür. Geleneksel ve modern mahallelerdeki memnuniyet seviyesini arttırılmasına yönelik öneriler, sonuçlar ve öneriler kısmında detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüz kentlerinde insana verilen değerin bir göstergesi olarak konut ve yakın çevresine ilişkin psikolojik ve sosyo-psikolojik kökenli sorunların çözümlerinin aranması sosyal devlet anlayışının ve bilimsel çalışmaların bir gereğidir. Aynı zamanda araştırılan gereksinme ve beklentiler ile konut ve yakın çevresine ilişkin davranış biçimlerinin olası şekilleri, kullanıcının psikolojisine hitap edecek tutarlı çevrelerin yaratılmasını sağlar ve kentsel tasarım ve planlama mesleklerinin işlerliğini denetler.

Bu çalışmada, modern yapım sistemiyle oluşmuş Ataşehir ile geleneksel yerleşim dokusuna sahip Kuzguncuk yerleşmesindeki yaşayanların sosyal, fiziksel ve ekonomik ihtiyaçları ile tercih ve duygusal yapılarının komşuluk, çevre, donatı, ekonomi ve konut beklentilerindeki anlamı irdelenmiş ve yaşadıkları yerdeki memnuniyet kriterleri belirlenmeye çalışılmıştır. Kişilerin konut ve yakın çevresini değerlendirirken yansıttıkları tutumun, sosyo-ekonomik statüyle doğrudan ilintili olduğu görülmüştür.

Birçok toplu konut alanlarında olduğu gibi Ataşehir’de de, apartman hayatının getirmiş olduğu iyi ve kötü yanlar kullanıcıların memnuniyet değerlendirmelerinde etkilidir. Nitekim konutlarını değerlendirirken ferah-aydınlık ya da sıkıcı-karanlık gibi sıfatlar büyük ölçüde yapının çevresiyle ilişkisine bağlıdır (AYDEMİR, 1989). Toplu konut alanında yaşamının belirgin iyi yanlarını; güvenlik duygusu vermesi, düzenli ve planlı bir çevre sunması, yaşama standartlarına uygunluk, konut seçiminde aile büyüklüğünü hedef alması, yaşam şartlarını kolaylaştırması olarak özetleyebiliriz. Kötü yanları fiziksel özelliklerden ziyade sosyal boyuttadır. Bunlar da; insani ilişkilerden kopukluk, sıkıcılığa varan sosyal homojenlik, ortak karar verme zorluğu, özgünlük ve özgürlükten yoksunluk olarak tanımlanabilir.

Kuzguncuk gibi geleneksel dokuya sahip mahallerde yaşamak, olumlu yanlarının yanında bir takım zorlukları da beraberinde getirir. Olumlu yanların başında;

özgünlük ve özgürlüğün olması, mahremiyet duygusu, komşuluk ilişkileri ve dayanışmanın yaşanması gelir. Olumsuz yanlarını çoğunlukla ekonomik zorluklar belirler. Bunlar; konut ve çevresine harcanan masrafların fazlalığı, hizmetlerden yeterince yararlanamama, alt yapı yetersizliği, köhneleşme ve bazı durumlarda sosyal yaptırımlardır.

Kuzguncuk'un da içinde yer aldığı geleneksel yerleşimlerde, mahalle yalnızca bir idari kategori değil, ortak kültüre sahip bir topluluk yaşamını ifade eder. Ama esas önemli olan, mahalle topluluklarının farklı toplumsal tabakalara, zenginlik düzeylerine ve mesleklere sahip kimseleri aynı çatı altında toplamış olmasıdır (ZUBAIDA, 1993). Konut çevresinde oturan kimselerin, içinde bulundukları çevreyi diğerlerinden ayırt ederek, genel bir kimliği paylaştıklarını düşündüklerinde, bu çevrede asgari düzeyde de olsa, bir çeşit 'biz' duygusu ve toplum bağının varlığı açığa çıkar. Diğer bir deyişle, geleneksel yerleşimler, yalnızca ortak bir kimliğe sahip olmakla kalmamakta, bazı ortak çıkarların savunulduğu bir cemaatleşmeye de kaymaktadır. Göreli yoksulluk ve toplum yapısındaki ahlaki, töresel ilişkiler geleneksel yerleşim dokusunun ortak özellikleri olarak görülür. Benzer ekonomik ve kültürel yakınlık cemaat niteliğini pekiştiren unsurlardır.

Geleneksel yerleşimlerde paylaşılan kültürel değerler ve herkesin uyması beklenen kurallar, aileler ve bireyler üzerinde etkili denetim araçları olarak kullanılmakta ve bu yoldan grubun birey üzerindeki güçlü etkisi sağlanmaktadır. Tanıdık-bildik kimselerden oluşan bu yerleşim, bireyi, yabancılarla dolu kent dünyasında bir yer edinmeye götürür ve kentin güvensizlik, istikrarsızlık ve belirsizliklerle dolu düzeninde sınırlı da olsa bir denetim aracı oluşturur.

Ataşehir'in de içinde yer aldığı modern yapılanmalarda komşuluk, birbirleriyle anlaşılan insanlar arasında kurulmaktadır. Bunlar aynı apartman içinde veya hemen yakında oturan kimseler olabilmektedir. Çoğunluk açısından komşuluk ısrarla korunması gereken önemli bir değer olmaktan çıkmıştır. Pratik ve duygusal çıkarların yanı sıra veya bunları meşrulaştırmak için komşuluğun yaşatılması gereken bir gelenek olduğunu açıktan savunma modern yerleşmelerde belirgin şekilde azalmaktadır. Birlikte gezme, yemeye ya da alışverişe çıkma gibi eylemler komşuluk

çevresini aşarak kent yüzeyine yayılmıştır. Bu ilişkilerin başında akrabalık, iş arkadaşlığı, gönüllü kuruluşlar ve formal kurumlar gelir. Modern yerleşimlerde komşuluk ilişkileri daha çok ev kadınları, emekliler ve dullar için önem kazanmaktadır.

Sosyal çevresiyle yoğun ilişkiler içinde yaşayan ülkemiz insanı, bir yandan komşularıyla olan ilişkisinden memnun olduğunu söylemekte, diğer yandan yeterince sosyal dayanışma olmadığından yakınmakta ve çevresiyle daha yakın ilişkinin olmasını arzulamaktadır. İnsanların hem kendileşme hem de çevreleriyle anlamlı ilişkiler kurabilme gereksinimleri vardır. Yaşayanların daha tatmin olabilecekleri bir yerleşim için bu ayrışma ve bütünleşmenin dengelenmesi gerekir (İMAMOĞLU, 1995 s.51). Özellikle yaşanan konutun, evrenin izlendiği nirengi noktası olduğunu kabul edersek, konut ile ilgili bilinçli tasarımların, konut çevresini zenginleştirmede önemli bir basamak olacağı görülür. Bunun için de, konut kavramını ev kavramına taşıyacak bir takım düzenlemelere ihtiyaç vardır. Bunları şu şekilde özetleyebiliriz:

- Evler insanlardan bağımsız, onların duygu ve düşüncelerinden, sosyal referans modellerinden ve toplumdaki simgelerinden ayrı bir biçimde ele alınmamalıdır.
- Evler mekansal, işlevsel, kültürel, sosyal ve psikolojik boyutların tümüne sahip kılınmalıdır.
- İnsanların evleriyle ilişkileri düşünce ve görüşlerinin durağan olmayıp, hayatın çeşitli basamaklarında değişim gösterebileceği göz önüne alınarak, kendini yenileyen ve gelişmelere ayak uydurabilecek tasarımlar desteklenmelidir.
- Mahallelerdeki sosyal bağları kuvvetlendirici, gelişmeye fırsat verecek, fiziki olanaklar yanında, insanlara sosyal ve psikolojik olanaklar tanıyan politikalar geliştirilmelidir.
- Yaşlı ve yalnız yaşayanların hem konut problemini çözmek hem de yaşadıkları yerleşimden memnuniyetini sağlamak için toplu konut uygulamalarında küçük m2'lere ağırlık verilmeli ve bağımsız yaşamlarını sürdürebilecek; ev temizliği,

yemek servisi, arkadaşlık gibi sosyal ve fiziksel ihtiyaçları çözümleyecek önerilere gidilmelidir (KARATAŞ, 1992).

- İnsan, zaman, mekan üçgeninin farklılık ve sürekliliğine duyarlı, kişinin yaşamaya çalışacağı değil, yaşamak isteyeceği, bütünleşebileceği yaşayan çevrelerin oluşturulması hedeflenmelidir.
- Kişiyi kendini ve ailesini en iyi yansıtan, gereksinmelerini en iyi karşılayan konut ve çevresini seçebilme olanağının sağlanması gerekmektedir.

Aynı zamanda özellikle toplu konut alanları için;

- Site içi ortak bir aşçı ve yemek salonu planlanmak,
- Dairelerin profesyonel olarak temizliğini sağlanmak,
- Sitenin uygun yerlerine para ile çalışan ortak kullanıma açık çamaşır yıkama ve kurutma makineleri koymak,
- Genç ve yaşlı nüfusa hizmet edecek aktiviteleri tasarlamak,
- Hırsızlığa karşı ortak güvenlik tertibatı yapmak gerekmektedir.

Konut politikaları üretilirken üzerinde durulması gereken bir nokta da, insanların gereksinimler, beğeniler ve olanaklar gibi yönlerden hayli farklılıklar gösterdiğidir. Konutun şehir merkezine veya iş merkezlerine yakınlığı, konut çevresinde yine konut alanlarının olması, 3-5 kattan yüksek olmaması, yakınında yararlanabileceği donanımların bulunması gibi tercihlerin ne derece önemli olduğu konusunda belirgin farklılıklar gözlenir. Dolayısıyla, farklı insan gruplarının belirli bir konut ve çevre tipine ilişkin memnuniyet ve tercihleri farklı olabildiği gibi, benzer yaşam koşullarına sahip olanların tercihleri de farklı olabilmektedir.

Sonuçta, konut ve yakın çevresine ilişkin kullanıcı memnuniyetini arttırmak için; farklı insan ve aile tiplerine ve gereksinmelerine uygun çeşitlikte, düzeyli konut seçeneklerinin üretilmesi, doğal düzende gözlenen farklılığın ve karşılıklı bağımlılığın insan yapımı mekanlarda da sağlıklı bir biçimde yansımaya olanak tanınması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- ALTMAN, I., (1975) 'The Environmental Social Behavior' Brooks/Cole Publishing Company, California.
- Arkitekt, (1995) 'Kuzguncuk' S.427, Temmuz.
- AYDEMİR, S.E., (1989) 'İmar Mevzuatının İklimsel, Topografik, Psikolojik ve Ekonomik Açidan İrdelenmesi' Planlama S:6, T.M.M.O.B. Şehir Plancıları Odası Yayını, Ankara.
- AYSU, E., (1990) 'İstanbul Anakent Alanında Kent İçi Devingenlik Örüntüsü' Yıldız Üniversitesi Matbaası, Yayın No:215, İstanbul.
- BARDO, J., DÖKMECİ, V., 'Modernization, Traditionalism and the Changing Structure of Community Satisfaction in Two Sub-Communities in İstanbul, Turkey: A Procrustian Analysis' Genetic, Social and General Psychology Monographs.
- BEKTAŞ, C., (1979) 'Kuzguncuk'ta Dört Duvarı Olmayan Bir Ev, Bir de Eyüp Usta' Çevre, S.5, Eylül-Ekim.
- BEKTAŞ, C., (1992) 'Koruma-Onarım' Yem Yayınları, İstanbul.
- BERGER, P., BERGER, B., KELLNER, H., (1973) 'The Homeless Mind: Modernization and Consciousness' N.Y.
- BERLINER, J., (1977) 'Internal Migration: A Comparative Disciplinary view' In A. Brown & E. Neuberger (Eds.)
- BİLGİN, N., (1995) 'Sosyal Psikolojide Yöntem ve Pratik Çalışmalar' Sistem Yayıncılık.
- BLAKE, P. (1977) 'Form Follows Fiasco: Why Modern Architecture Hasn't Worked', Boston, Little Brown.
- BOND, E. (1969) 'The Mechanizm of Mind' Jonathan Cope.
- COOPER, C. (1975) 'Easter Hill Village: Some Social Implications of Desing' Free Press, New York.
- ÇUBUKLU, Y., (1992) 'Sokak ve Ev' Beyaz, S.18.
- EDWARDS, A. (1981) 'The Desing of Suburbia' Pembridge Press Ltd., London.

- GANS, H., (1962) 'Urbanism and Suburbanism as Ways of Life' Human Behaviour and Social Processes, Houghton Mifflin, Boston.
- HOSELITS, B., (1962) ' Sociological Aspects of Economic Growth' Glencoe, IL: Free Press.
- HOWARD, E. (1965) 'Garden Cities of Tomorrow' Feber Editions, London.
- İNKELES, A. & SMITH, D., (1974) 'Becoming Modern: Individual Change in Six Developing Countries' Cambridge, MA: Harvard University Press.
- İŞİK, O., (1993 "Modernizm Kenti / Postmodernizm Kenti", Birikim S.53, Eylül.
- İŞİKPINAR, E., M., (1996) 'İstanbul Metropolü, Dönüşen Kavramlar, Katılım' İstanbul 2020 Sempozyumu, İ.T.Ü. Mimarlık Fak. Şehir ve Bölge Pl. Böl.
- İMAMOĞLU, E.O., (1995) 'Değişim Sürecinde Aile: Evlilik İlişkileri, Bireysel Gelişim ve Demokratik Değerler' Aile Kurultayı-Değişim Sürecinde Aile: Toplumsal Katılım ve Demokratik Değerler, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayını, Ankara.
- İMAMOĞLU, E.O., (1996) 'Individualism Versus Collectivism in a Model and Scale of Balanced Differentiation and Integration' Yayına Hazır Makale.
- JAMESON, F., LYOTARD, J.F., HABERMAS, J., ZEKA, N., (1990) 'Postmodernizm' Kıyı Yayınları.
- KARABEY, H., (1978) 'Kıyı Mekanının Tanımı,Ülkesel Kıyı Mekanının Düzenlenmesi İçin Bir Yöntem Önerisi' Doktora Tezi. ODTÜ Mimarlık Fak. Dergisi, İstanbul.
- KARATAŞ, B. (1992) 'Türkiyede Yaşlıların Konut Sorunu' Yapı:130, Y.E.M.Yayını.
- KELEŞ, R., (1990) 'Housing Policy in Turkey' Housing Policy in Developing Countries. London: Routledge, p. 140
- LAWRENCE, R.J., (1987) 'Housing, Dwellings and Homes' John Wiley and Sons, New York.
- LYNCH, K., (1960) 'The Image of the City' MIT Press.
- MICHELSON, W., (1977) 'Environmental Choice, Human Behavior and Residential Satisfaction' N.Y. Oxford University Press.
- MOORE, W.E., (1963) 'Social Change' Englewood-Cliffs, N.J.
- MULLER, P., (1981) 'The Contemporary Suburban American' Prentice Hall, London.

- ÖZBUDUN, E., (1976) 'Social Change and Political Participarion in Turkey' Princeton, N.J: Princeton University Press.
- PAMİR, A.H., (1979) 'Çevresel Karmaşıklık, Çevresel Bilme, Kişisel ve Toplumsal Çatki Düzeni' Tasarım ve İnsan Bilimleri Semineri Bildirileri, K.T.Ü., Trabzon.
- PELLETIER, L., LEGAULT, L., and TUSON, K., (1996) 'The Environmental Satisfaction Scale: A Measure of Satisfaction with Local Environmental Conditions and Government Environmental Policies' Environment and Behavior, Addison Wesley Pub. Co. U.S.A.
- PORTEOUS, D., (1976) 'Home The Territorial Core' Geographical Review, 66 (4)
- PORTEOUS,D. (1977) 'Environment and Behaviour' Addison Wesley Pub. U.S.A.
- PRIEMUS, H. (1986) 'Housing as a Social Adaptation Process: A Conceptual Scheme' Environmet and Behavior, 18.1 Jan.
- RAPOPORT, A., (1969) 'House Form and Culture' Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, N.J.
- SCOTT, W.A., and SCOTT, R., (1989) 'Adaptation of Immigrants: Individual Differences and Determinents' Oxford: Pergamon Press.
- SÖZEN, G., (1989) 'Nazım'ın Teyzesi Sara' Cumhuriyet Gazetesi 17 Ekim.
- Şehir Planlama Müdürlüğü, (1995) '1/50000 Ölçekli İstanbul Metropoliten Alan Alt Bölge Nazım Planı' İstanbul Büyükşehir Belediyesi, BELBİM A.Ş.
- TÜMERTEKİN, E., (1994) 'Beşeri Coğrafya Giriş', İ.Ü. İletişim Fak. Basımevi ve Film Merkezi, İstanbul.
- WIRTH, L., (1938) 'Urbanism as a Way of Life' Cities and Society, Free Press, New York.
- YANAR, B.Ö. (1994) 'Konut ve Çevresinde Kullanıcı Tatmininin İrdelenmesi' Doktora Tezi, İ.T.Ü.
- Yİ, Chin-chun, (1985) 'Urban Housing Satisfaction in a Transitional Society: A Case Study in Taichung, Taiwan' Urban Studies, Vol.22
- YÜCEL, E., (1975) 'Kuzguncuk' Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni S.50/329, Kasım –Aralık.
- ZOHAR, D., (1990) 'The Quantum The Self' Flamingo, Londra.
- ZUBAIDA, S., (1993) 'İslam The People and The State' I.B. Tauris, London.

EK:A Modern ve Geleneksel Yerleşimlerdeki Konut ve Yakın çevresine ilişkin Kullanıcı Memmuniyeti Anketi

CİNSİYET	ERKEK (...)	KADIN (...)	YAŞ- MESLEĞİNİZ	20(...)	21-30(...)	31-45(...)	45-65(...)	65+(...)
EĞİTİMİNİZ								
KAÇ YILDIR BURADA OTURUYORSUNUZ?								
HANEDEKİ KİŞİ SAYISI								

1- Bu mahallede gerçek dost bulmak zor.	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
2- Burada herkesden farklı olursanız sizinle alay edilir.	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
3- Herkes burada birbirlerinin özel hayatına karışır	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
4- Burası beni yeteri kadar oyalamıyor	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
5- Başka bir semtte yaşamak isterdim	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
6- Kendimi buralı hissediyorum	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
7- Çevrede görüşülecek doğru-dürüst komşu yok	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
8- Bu mahalle çok sakın ve düzenli	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
9- Burada kimse çevrenin görünümüne aldırmaz	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
10-Burası yaşamak için çok iyi bir yer	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
11-Bu mahallede çoğunluk evini zamanında badana yaptırır.	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
12-Bu mahallede çoğunluk bahçesine bakmaz.	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
13-Buraya dışarıdan gelenler aradıkları adresi kolay bulurlar.	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
14-Buradaki binalar çok sıkışık	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
15-Okullarımız öğrencileri üniversiteye iyi hazırlar	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
16-Yeşil alanlar her türlü ihtiyacımı karşılamaktadır.	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
17-Diğer semtlere nazaran burada mükemmel alış-veriş tesisleri var	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
18-Buradaki sosyal hizmetler İstanbul ortalaması üstündedir	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
19-Sağlık tesisleri diğer semtlerdeki kadar iyi değildir	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
20-Diğer bölgelere nazaran burada daha az suç işlenir.	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
21-Belediye bu mahalle ile yeteri kadar ilgilenmiyor.	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
22-Burada çok az kişinin yeterli geliri var	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
23-Burada kendimizi kabul ettirebilmemiz için çok para harcamalıyız	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
24-Ulusal ekonomik problemler buradaki yaşam kalitesini etkiliyor	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
25.Buradaki ekonomik canlılık diğerlerinden daha çok gelişim gösterir.	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
26-Bu ev daha önce oturduğuktan daha iyi	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
27.Evimin oda sayısı ve büyüklüğü yeterli.	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
28-İmkanım olsa evde tadilat yapardım	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)
29-Evimin bakımış olduğu yön uygun	Katılıyorum (...)	Kararsızım (...)	Katılmıyorum (...)

EK: B-1a

Anket Dökümü

Kuzguncuk'ta Konut ve Çevresindeki Kullanıcı Memnuniyetinin Değerlendirilmesi

NO	CİNS	YAŞ	EĞİTİM	MESLEK	SORULAR																											TOPLAM	[%]		
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29		
1	E	31-45	LİSE	ESNAF	2	0	0	2	2	2	2	2	2	2	1	0	0	2	0	0	0	2	2	2	0	1	1	0	1	2	2	2	0	34	59
2	E	65+	ORTA	EMEKLİ	2	2	1	2	2	2	2	1	1	2	2	1	1	2	0	0	1	1	2	1	1	1	2	1	2	2	2	2	0	41	71
3	K	65+	LİSE	EV HAN.	0	0	0	2	1	0	2	2	2	2	2	0	2	1	0	1	1	1	2	1	1	2	0	2	1	1	2	2	33	57	
4	K	31-45	LİSE	MEMUR	2	0	0	2	2	2	2	2	2	2	1	0	0	2	0	0	0	2	2	2	0	1	1	0	1	2	2	2	0	34	59
5	E	65+	LİSE	EMEKLİ	2	2	0	2	2	2	2	0	0	2	0	0	0	0	1	2	2	2	0	0	0	0	2	0	2	2	2	2	0	31	53
6	E	46-65	ORTA	ESNAF	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	0	2	0	0	2	2	2	1	2	0	0	1	2	2	2	45	78	
7	E	46-65	İLKOKUL	ESNAF	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	0	2	0	2	2	2	2	48	83	
8	E	31-45	ORTA	MEMUR	2	2	1	1	2	2	2	1	2	2	2	0	0	1	0	2	2	2	2	0	0	1	2	0	2	2	1	2	0	38	66
9	K	21-30	İLKOKUL	EV HAN.	0	0	0	2	2	0	0	0	2	1	2	0	2	1	0	0	0	2	2	2	1	2	0	0	2	2	1	0	28	48	
10	E	46-65	İLKOKUL	ESNAF	2	2	0	2	0	0	2	2	1	1	0	0	2	0	1	2	2	0	2	0	0	1	2	0	0	0	2	2	0	28	48
11	K	31-45	ÜNİVERS.	UZMAN	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	0	2	0	0	2	2	2	1	2	2	0	1	2	0	45	78	
12	K	21-30	ÜNİVERS.	SERBEST	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	0	0	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	0	2	48	83	
13	E	13-20	ORTA	ÖĞRENCİ	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	0	2	2	2	0	51	88	
14	K	21-30	İLKOKUL	SERBEST	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	52	90	
15	E	21-30	ORTA	MEMUR	2	0	0	0	2	1	2	0	0	1	0	2	2	2	2	2	0	0	2	2	2	0	1	0	2	2	0	0	1	30	52
16	K	21-30	LİSE	ÖĞRENCİ	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	0	2	2	2	0	47	81	
17	E	21-30	ÜNİVERS.	UZMAN	2	2	2	0	2	2	1	2	2	2	2	2	1	0	0	2	2	2	2	2	2	1	2	2	0	2	0	2	43	74	
18	K	21-30	LİSE	ÖĞRENCİ	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	0	0	1	2	2	2	2	2	0	1	2	0	0	2	2	0	41	71	
19	E	21-30	ÜNİVERS.	ÖĞRENCİ	1	2	2	2	0	2	0	2	2	2	2	1	0	2	2	1	2	1	2	0	0	2	0	1	0	1	0	2	36	62	
20	K	21-30	ÜNİVERS.	UZMAN	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	0	2	0	2	2	2	2	2	2	2	0	0	0	2	2	0	41	71	
21	E	13-20	ÜNİVERS.	SERBEST	2	2	0	2	0	2	0	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	1	48	83	
22	E	31-45	LİSE	MEMUR	1	0	2	2	2	0	2	2	2	2	2	2	0	1	0	1	0	1	2	1	1	1	1	0	0	2	1	0	31	53	
23	K	46-65	ORTA	EV HAN.	2	1	0	2	2	0	2	1	2	0	1	2	1	2	2	0	1	0	2	1	0	0	2	0	0	2	2	2	34	59	
24	E	21-30	LİSE	SERBEST	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	1	2	2	2	1	1	50	86	
25	K	46-65	LİSE	EMEKLİ	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	2	2	55	95	
26	K	65+	İLKOKUL	EV HAN.	0	2	2	0	0	0	2	2	1	1	0	2	1	0	0	2	2	2	2	0	2	2	0	0	2	2	2	1	1	33	57
27	E	31-45	ÜNİVERS.	SERBEST	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	2	0	2	2	0	2	2	2	0	2	2	0	2	2	0	0	2	42	72
28	E	21-30	LİSE	ÖĞRENCİ	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	0	1	0	0	2	2	0	2	2	2	2	2	2	1	0	0	41	71	
29	E	31-45	ÜNİVERS.	UZMAN	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	0	2	1	2	2	2	2	0	1	2	0	1	1	0	1	2	39	67
30	E	46-65	LİSE	EMEKLİ	2	2	2	1	1	1	0	2	2	1	2	2	2	0	1	2	2	1	0	2	2	2	2	0	2	2	2	0	2	42	72
31	K	0-20	ORTA	ÖĞRENCİ	2	2	2	2	1	2	2	2	2	0	2	2	2	2	1	1	2	1	1	2	2	2	1	2	2	1	2	0	2	47	81
32	K	31-45	ORTA	EMEKLİ	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	1	2	0	1	0	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	48	83	
33	E	21-30	ÜNİVERS.	SERBEST	2	2	2	1	2	1	1	2	2	0	2	2	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	49	84
34	E	31-45	LİSE	SERBEST	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	0	2	2	2	0	2	1	2	2	0	2	48	83
35	K	21-30	ÜNİVERS.	UZMAN	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	0	2	52	90	
36	E	65+	LİSE	EMEKLİ	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	0	2	1	2	2	2	0	0	0	0	0	2	0	2	2	0	0	41	71
37	E	46-65	ORTA	ESNAF	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	0	2	0	0	2	2	2	1	2	0	0	1	2	2	45	78	
38	E	46-65	İLKOKUL	ESNAF	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	0	2	0	2	2	0	2	48	83
39	K	21-30	LİSE	ÖĞRENCİ	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	0	2	2	0	47	81	
40	E	21-30	ÜNİVERS.	UZMAN	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	0	2	2	1	0	0	2	2	2	2	2	2	1	2	2	0	2	0	2	46	78
41	K	21-30	LİSE	ÖĞRENCİ	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	0	2	0	1	2	2	2	2	2	0	1	2	0	0	2	2	0	43	74
42	K	21-30	ORTA	EV HAN.	1	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	0	2	2	2	2	0	2	0	2	0	0	2	2	0	2	2	41	71
43	K	31-45	ÜNİVERS.	UZMAN	2	2	2	0	2	2	2	1	0	1	2	2	1	2	1	1	2	1	1	2	1	0	2	2	1	1	0	2	1	38	66
44	K	46-65	LİSE	EMEKLİ	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	0	0	2	2	2	2	2	0	2	2	2	0	0	2	42	72	
45	E	31-45	İLKOKUL	MEMUR	2	2	2	2	2	2	0	0	1	1	2	2	1	2	0	0	2	2	0	2	1	2	2	0	0	0	1	0	35	60	
46	K	13-20	İLKOKUL	EV HAN.	0	2	0	1	2	1	2	2	2	1	2	2	0	2	2	1	2	2	0	1	1	2	1	1	0	1	1	0	34	59	
47	E	31-45	ORTA	ESNAF	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	0	2	0	0	2	2	2	1	2	0	0	1	2	2	2	45	78	
48	E	46-65	İLKOKUL	ESNAF	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	0	2	0	1	2	2	48	83	
49	K	31-45	LİSE	SERBEST	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	0	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	0	0	1	49	84
50	E	31-45	İLKOKUL	SERBEST	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	1	2	51	88	
51	E	13-20	İLKOKUL	ÖĞRENCİ	2	2	2	2	2	2	0	1	1	2	1	1	2	0	1	2	1	1	2	2	1	1	2	2	0	2	1	1	42	72	
52	K	21-30	İLKOKUL	EV H																															

EK: B-1b

Anket Dökümü

Kuzguncuk'ta Konut ve Çevresindeki Kullanıcı Memnuniyetinin Değerlendirilmesi

NO	CİNS	YAŞ	EĞİTİM	MESLEK	SORULAR																											TOPLAM	(%)			
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29			
77	K	65+	LİSE	EV HAN.	0	0	0	0	2	1	0	2	2	2	2	0	0	2	1	0	1	1	1	2	1	1	2	0	2	1	1	2	2	33	67	
78	K	31-45	LİSE	MEMUR	2	0	0	2	2	2	2	2	2	2	1	0	0	2	0	0	0	2	2	2	0	1	1	0	1	2	2	2	0	34	69	
79	E	65+	LİSE	EMEKLİ	2	2	0	2	2	2	2	0	0	2	0	0	0	0	1	2	2	2	0	0	0	0	2	0	2	2	2	2	0	31	53	
80	E	46-65	ORTA	ESNAF	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	0	2	0	0	2	2	2	1	2	0	0	1	2	2	2	46	78		
81	K	13-20	İLKOKUL	EV HAN.	0	2	0	1	2	0	0	2	2	1	2	2	0	2	2	1	2	0	0	1	1	2	1	1	0	2	1	2	0	32	65	
82	E	46-65	ORTA	ESNAF	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	0	2	0	0	2	2	2	1	2	0	0	1	2	2	2	44	76	
83	E	31-45	ORTA	ESNAF	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	1	0	2	0	2	0	0	2	0	2	2	2	0	2	43	74	
84	E	46-65	ORTA	ESNAF	2	2	1	1	2	2	1	2	2	2	2	0	0	1	0	2	2	0	2	2	0	0	1	2	0	2	1	2	0	38	66	
85	K	46-65	İLKOKUL	EV HAN.	0	0	2	0	2	2	0	0	2	1	2	2	0	2	1	0	0	0	2	2	2	1	2	0	0	2	2	1	0	28	48	
86	E	46-65	İLKOKUL	ESNAF	2	2	0	2	0	0	0	2	2	1	1	0	0	2	0	1	2	2	0	2	0	1	2	0	0	0	0	0	0	24	41	
87	K	31-45	ÜNİVERS.	UZMAN	2	2	2	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	0	2	0	0	0	2	2	2	1	2	2	0	2	2	2	47	81		
88	K	21-30	ÜNİVERS.	UZMAN	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	0	0	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	0	2	48	83		
89	E	13-20	ORTA	ÖĞRENCİ	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	0	2	2	2	2	0	51	88		
90	K	21-30	LİSE	SERBEST	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	2	0	62	90		
91	E	21-30	ORTA	MEMUR	2	0	0	0	2	1	2	0	0	1	0	2	2	2	2	0	0	2	2	2	0	1	0	2	2	0	0	1	30	62		
92	K	21-30	İLKOKUL	ESNAF	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	0	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	0	2	0	46	79		
93	E	21-30	ÜNİVERS.	UZMAN	2	2	2	0	2	2	1	2	2	2	0	2	2	1	0	0	2	2	2	2	2	1	2	2	0	2	0	2	2	43	74	
94	K	21-30	LİSE	ÖĞRENCİ	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	0	0	0	1	2	2	1	2	0	1	2	0	0	2	2	2	0	40	69	
95	E	21-30	ÜNİVERS.	ÖĞRENCİ	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	0	2	2	1	2	1	2	0	0	2	0	1	0	1	0	2	39	67		
96	K	13-20	ÜNİVERS.	UZMAN	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	0	2	0	2	2	1	1	2	49	84		
97	K	46-65	LİSE	EMEKLİ	2	0	2	0	2	1	1	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	1	2	1	2	46	79	
98	E	21-30	LİSE	MEMUR	2	1	1	2	2	2	1	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	0	2	2	1	2	2	2	1	2	48	83
99	K	46-65	LİSE	EV HAN.	0	1	2	0	2	0	0	2	1	2	2	2	1	2	2	0	2	2	2	2	0	2	0	1	2	2	2	0	38	66		
100	E	21-30	LİSE	ESNAF	2	2	2	0	2	2	1	2	2	1	2	0	2	2	1	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2	1	1	46	78	
101	K	21-30	ORTA	SERBEST	2	0	2	2	1	2	1	2	0	2	2	0	0	2	2	0	0	2	2	2	0	2	2	2	0	2	2	2	2	40	69	
102	E	31-45	ÜNİVERS.	UZMAN	0	2	2	2	1	2	2	2	0	2	2	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2	0	2	2	2	2	0	32	65		
103	K	31-45	LİSE	EV HAN.	2	1	2	1	2	0	2	2	2	0	2	2	0	2	0	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2	0	2	40	69		
104	E	31-45	LİSE	ESNAF	2	0	0	2	2	2	2	2	2	2	1	0	0	2	0	0	0	2	2	2	0	1	1	0	1	2	2	2	0	34	69	
105	E	65+	ORTA	EMEKLİ	2	2	1	2	2	2	2	1	1	2	2	1	1	2	0	0	1	1	2	1	1	1	2	1	2	2	2	0	41	71		
106	K	65+	LİSE	EV HAN.	0	0	0	0	2	1	0	2	2	2	2	2	0	2	1	0	1	1	1	2	1	1	2	0	2	1	1	2	33	67		
107	K	31-45	LİSE	MEMUR	2	0	0	2	2	2	2	2	2	2	1	0	0	0	2	0	0	2	2	2	0	1	1	0	1	2	2	0	34	69		
108	K	46-65	LİSE	EMEKLİ	2	0	2	0	2	1	1	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	1	2	1	2	46	79	
109	E	21-30	LİSE	MEMUR	2	1	1	2	2	2	2	1	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	0	2	2	1	2	2	2	1	2	48	83
110	K	46-65	LİSE	EV HAN.	0	1	2	0	2	0	0	2	1	2	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	0	2	0	1	2	2	2	0	38	66		
111	E	21-30	LİSE	MEMUR	2	2	2	0	2	2	1	2	2	1	2	0	2	2	1	2	2	2	1	2	1	2	2	1	2	2	2	1	1	46	79	
112	K	46-65	LİSE	EV HAN.	0	1	2	0	2	0	0	2	1	2	2	2	1	2	2	0	2	2	2	2	0	2	0	1	2	2	2	0	38	66		
113	E	21-30	LİSE	ESNAF	2	2	2	0	2	2	1	2	2	1	2	0	2	2	1	2	2	2	1	2	1	2	2	1	2	2	2	1	1	46	79	
114	K	21-30	ORTA	SERBEST	2	0	2	2	1	2	1	2	0	2	2	0	0	2	2	0	0	2	2	2	0	2	2	0	2	2	2	2	0	40	69	
115	E	31-45	ÜNİVERS.	UZMAN	0	2	2	2	1	2	2	0	2	2	2	1	0	0	0	0	2	0	0	0	2	0	0	2	2	2	2	0	32	65		
116	K	31-45	LİSE	EV HAN.	2	1	2	1	2	0	0	2	2	2	0	2	2	0	0	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2	0	0	2	40	69	
117	E	31-45	LİSE	ESNAF	2	0	0	2	2	2	2	2	2	1	0	0	2	0	0	0	2	2	0	1	1	0	1	2	2	2	2	0	34	69		
118	E	31-45	ORTA	MEMUR	2	2	1	2	2	1	2	0	0	1	1	2	2	1	2	0	0	2	2	2	0	2	1	2	0	0	0	1	0	33	67	
119	K	13-20	İLKOKUL	EV HAN.	0	2	0	1	2	1	2	2	2	1	2	2	0	2	2	1	2	2	0	1	1	2	1	1	0	1	1	0	34	69		
120	E	46-65	ORTA	ESNAF	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	0	2	0	0	2	2	2	1	0	0	0	1	2	2	2	42	72	
121	E	46-65	İLKOKUL	ESNAF	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	0	2	0	2	0	0	2	0	2	2	2	0	2	44	76		
122	K	31-45	LİSE	SERBEST	1	1	2	2	1	0	2	2	2	2	2	2	1	0	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	0	0	1	44	76		
123	K	31-45	ÜNİVERS.	UZMAN	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	0	2	0	0	2	2	2	1	2	2	0	1	2	0	2	45	78	
124	K	21-30	ÜNİVERS.	UZMAN	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	0	0	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	0	2	48	83		
125	E	13-20	ORTA	ÖĞRENCİ	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	0	2	2	2	2	0	51	88		
126	K	21-30	LİSE	SERBEST	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	0	62	90		
127	K	21-30	LİSE	ÖĞRENCİ	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	0	0	0	1	2	2	2	2	0	1	2	0	0	2	2	2				

EK: B-2a

Anket Dökümü

Ataşehir'de Konut ve Çevresindeki Kullanıcı Memnuniyetinin Değerlendirilmesi

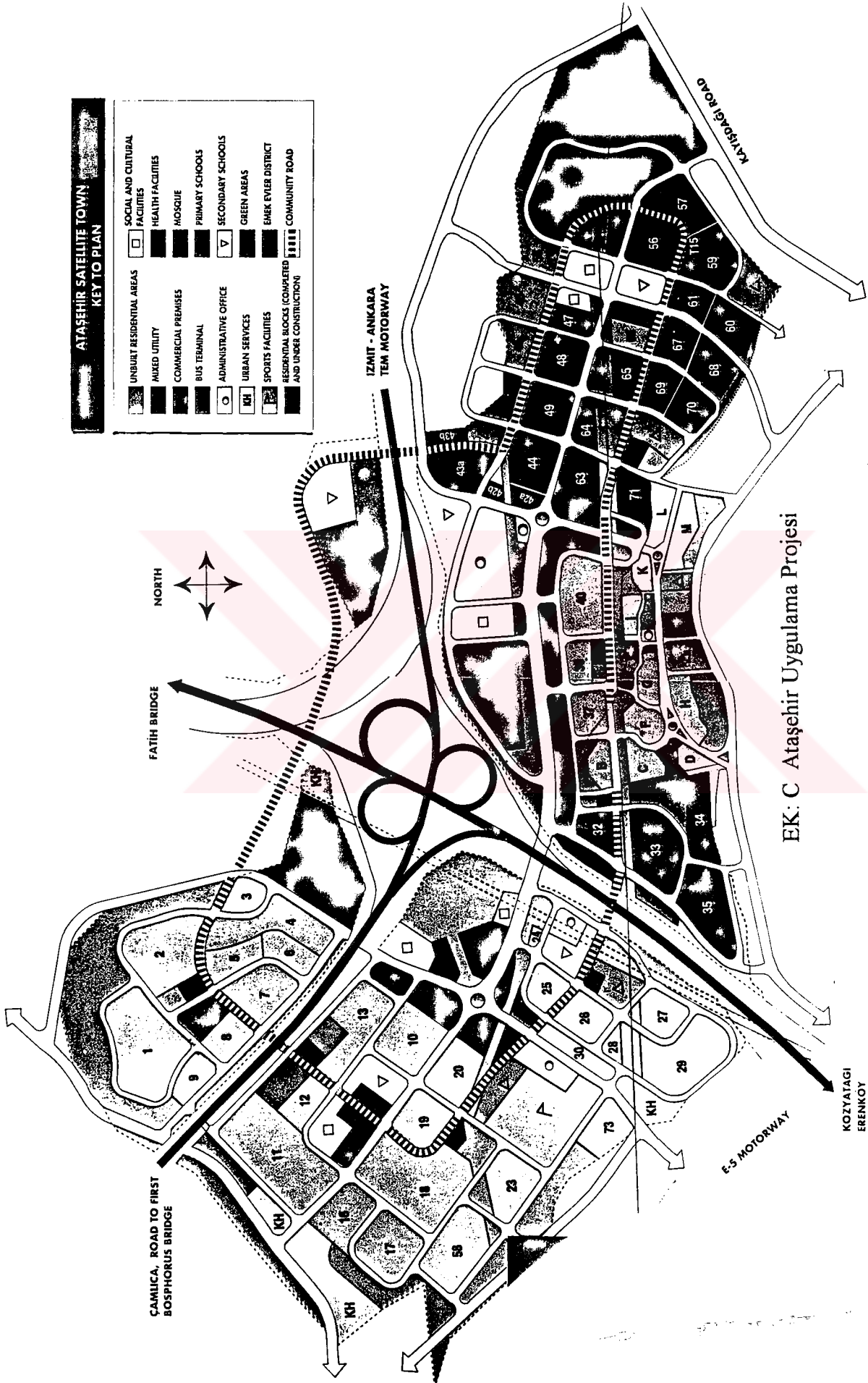
NO	CİNS	YAŞ	EĞİTİM	MESLEK	SORULAR																													TOPLAM	(%)	
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29			
1	E	31-45	ÜNİVERS.	UZMAN	2	1	2	2	2	0	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	0	1	2	50	86	
2	K	31-45	LİSE	EV HAN.	0	0	2	0	2	0	0	2	2	1	2	1	2	0	1	2	2	2	1	2	0	2	1	0	0	2	0	1	1	31	63	
3	E	65+	LİSE	EMEKLİ	2	2	2	2	0	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	0	2	0	2	0	2	2	2	2	2	2	2	0	46	78		
4	K	21-30	ÜNİVERS.	UZMAN	0	2	2	1	1	1	0	2	2	2	2	2	0	1	2	2	1	0	2	2	2	2	2	2	2	1	2	0	1	41	71	
5	K	21-30	ÜNİVERS.	UZMAN	0	0	2	0	1	0	0	0	2	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	0	2	38	66		
6	E	46-65	LİSE	EMEKLİ	2	2	2	0	1	1	2	2	2	2	1	2	1	1	0	2	0	2	0	2	0	2	0	2	2	2	0	0	2	37	64	
7	K	65+	ÜNİVERS.	UZMAN	0	2	2	1	2	1	1	2	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	0	2	2	2	0	0	43	74	
8	K	31-45	LİSE	EV HAN.	0	2	1	0	2	0	0	2	2	2	1	2	1	0	0	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	1	0	2	38	66	
9	E	46-65	İLKOKUL	SERBEST	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	0	2	64	83	
10	K	13-20	LİSE	ÖĞRENCİ	1	0	0	0	2	1	0	2	2	0	1	2	2	1	2	1	2	1	0	2	0	2	2	1	1	2	2	2	2	36	62	
11	K	46-65	ÜNİVERS.	MEMUR	2	2	1	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	1	2	1	49	84	
12	E	21-30	LİSE	SERBEST	2	2	2	0	2	0	2	2	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	52	90	
13	K	46-65	LİSE	EMEKLİ	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	52	90	
14	K	65+	İLKOKUL	EV HAN.	0	2	0	2	0	2	0	2	2	0	2	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	2	0	2	2	1	2	0	28	48	
15	E	46-65	ÜNİVERS.	SERBEST	2	1	2	2	2	0	1	2	2	2	1	2	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	49	84	
16	E	21-30	LİSE	ÖĞRENCİ	0	2	2	0	0	0	1	2	2	0	2	2	2	2	0	1	0	0	2	2	2	2	0	2	2	2	2	1	2	2	37	64
17	E	31-45	ÜNİVERS.	UZMAN	0	2	1	2	2	1	0	2	2	2	1	1	0	2	1	2	0	2	2	2	2	1	2	2	1	1	0	1	1	2	38	66
18	E	31-45	ÜNİVERS.	UZMAN	2	2	1	0	1	0	1	2	2	1	2	2	2	0	2	2	2	2	1	2	2	2	2	0	1	2	0	0	0	38	66	
19	K	21-30	ORTA	EV HAN.	0	0	0	2	2	0	2	2	0	2	2	0	2	2	2	2	0	2	2	2	0	0	0	2	1	0	2	1	0	2	33	57
20	K	31-45	ÜNİVERS.	UZMAN	1	1	2	0	2	1	0	1	0	1	2	2	1	2	1	2	1	1	2	1	0	2	2	1	1	0	2	1	0	33	57	
21	K	46-65	LİSE	EMEKLİ	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	0	2	0	0	2	0	2	0	2	2	2	2	2	0	0	2	42	72	
22	E	21-30	ÜNİVERS.	UZMAN	2	1	1	1	0	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	0	2	47	81	
23	E	31-45	ÜNİVERS.	UZMAN	2	0	0	1	2	1	0	2	2	1	0	2	0	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	42	72	
24	E	13-20	LİSE	ÖĞRENCİ	2	1	0	1	2	1	0	2	1	2	2	2	2	2	1	2	1	0	2	0	2	2	1	2	2	2	1	2	2	42	72	
25	K	21-30	LİSE	EV HAN.	0	1	0	0	2	1	1	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	1	2	42	72	
26	E	21-30	LİSE	ESNAF	2	1	1	0	0	1	2	1	2	1	1	2	2	1	2	2	1	2	2	1	2	1	2	2	1	2	2	1	2	43	74	
27	E	31-45	ÜNİVERS.	UZMAN	0	0	2	1	2	2	1	1	1	1	0	2	2	1	2	2	1	0	0	2	2	2	2	1	0	2	2	2	1	37	64	
28	K	31-45	LİSE	SERBEST	2	2	1	2	2	0	1	2	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	0	2	2	49	84	
29	E	46-65	ÜNİVERS.	EMEKLİ	2	2	2	1	2	2	1	2	1	1	2	2	2	1	2	1	2	2	1	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	48	84	
30	K	13-20	ORTA	ÖĞRENCİ	2	2	0	1	2	2	2	1	2	2	2	0	1	0	0	0	0	0	1	1	2	1	2	2	2	1	2	2	1	39	67	
31	K	31-45	LİSE	EV HAN.	0	2	2	0	1	0	1	2	2	0	2	0	2	0	1	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2	0	0	2	37	64	
32	K	31-45	LİSE	MEMUR	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	0	2	0	51	88	
33	E	46-65	İLKOKUL	SERBEST	2	2	0	0	2	1	0	2	2	0	1	2	2	1	2	1	2	1	2	1	2	2	2	2	1	1	2	2	1	2	42	72
34	K	13-20	ÜNİVERS.	UZMAN	0	0	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	50	86	
35	K	46-65	LİSE	EMEKLİ	2	2	0	1	2	1	1	1	2	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2	2	1	2	2	1	2	47	81	
36	E	31-45	LİSE	MEMUR	2	1	1	2	2	2	2	1	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	61	88	
37	K	46-65	LİSE	EV HAN.	0	1	2	1	2	1	0	2	1	2	2	2	1	2	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	0	44	76	
38	E	31-45	LİSE	MEMUR	2	2	0	2	2	1	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	51	88	
39	E	65+	LİSE	EMEKLİ	1	0	2	0	2	0	0	2	2	0	2	2	0	2	1	2	2	0	2	2	2	2	1	1	2	1	1	0	1	35	60	
40	E	21-30	LİSE	ESNAF	2	0	1	0	2	0	1	2	2	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	1	2	2	1	2	2	2	1	2	44	76	
41	K	21-30	ORTA	SERBEST	2	0	2	2	1	2	1	2	1	2	2	2	2	2	0	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	49	84		
42	E	31-45	ÜNİVERS.	UZMAN	0	2	2	1	1	2	0	2	2	2	2	2	1	0	2	0	2	2	0	2	2	2	2	0	2	2	2	0	41	71		
43	K	31-45	LİSE	EV HAN.	2	1	2	1	2	0	0	2	1	2	1	2	0	0	2	2	1	2	2	1	2	2	1	2	2	0	0	2	39	67		
44	E	31-45	İLKOKUL	ESNAF	0	2	2	0	1	2	1	1	2	2	2	2	2	0	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	47	81	
45	E	46-65	LİSE	EMEKLİ	0	2	2	1	2	1	2	2	2	1	2	2	0	1	2	2	2	0	2	2	2	2	0	2	2	2	0	2	44	76		
46	K	13-20	ORTA	ÖĞRENCİ	0	2	2	0	1	0	0	2	2	0	0	2	2	0	1	1	2	1	1	2	2	1	2	2	1	2	2	0	2	36	62	
47	K	46-65	ORTA	EMEKLİ	2	2	2	0	1	2	2	2	1	2	1	2	0	1	0	2	2	1	2	2	1	2	0	2	2	2	2	2	2	44	76	
48	E	21-30	ÜNİVERS.	SERBEST	1	2	2	1	2	2	1	2	2	0	2	2	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	49	84	
49	E	31-45	LİSE	SERBEST	0	2	1	1	2	0	2	2	2	2	2	2	0	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	47	81	
50	K	21-30	ÜNİVERS.	UZMAN	2	2	1	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	0	2	49	84		
51	K	31-45	LİSE	MEMUR	2	2	1	2	1	2	1	2	2	2	2																					

EK: B-2b

Anket Dökümü

Ataşehir'de Konut ve Çevresindeki Kullanıcı Memnuniyetinin Değerlendirilmesi

NO	CİNS	YAŞ	EĞİTİM	MESLEK	SORULAR																													TOPLAM	[%]	
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29			
67	E	31-45	ÜNİVERS.	UZMAN	2	1	1	1	0	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	0	47	81	
68	E	21-30	ÜNİVERS.	UZMAN	2	0	0	1	2	1	0	2	2	2	0	2	0	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	43	74	
69	K	21-30	LİSE	EV HAN.	0	1	0	0	2	1	1	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	1	1	2	42	72	
70	E	31-45	LİSE	ESNAF	2	1	1	0	0	1	2	1	2	2	1	1	2	2	1	2	2	2	2	1	2	1	2	2	1	2	2	2	1	2	43	74
71	K	46-65	LİSE	EMEKLİ	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	0	2	0	0	2	2	2	0	2	2	2	2	2	0	0	2	42	72	
72	E	21-30	LİSE	ESNAF	2	0	1	0	2	0	1	2	2	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	1	2	2	1	2	2	2	1	2	44	76	
73	E	13-20	LİSE	ÖĞRENCİ	2	1	0	1	2	1	0	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	0	2	0	2	2	1	2	2	2	2	2	44	76	
74	K	21-30	ORTA	SERBEST	2	0	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	62	80	
75	K	31-45	LİSE	MEMUR	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	64	83	
76	E	46-65	İLKOKUL	SERBEST	2	2	0	0	2	1	0	2	2	0	1	2	2	1	2	1	2	1	2	2	2	2	2	1	1	2	2	1	2	42	72	
77	K	13-20	ÜNİVERS.	UZMAN	0	0	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	80	86	
78	E	13-20	ORTA	ÖĞRENCİ	2	2	2	1	2	1	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	82	90	
79	K	21-30	İLKOKUL	SERBEST	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	2	0	84	93	
80	E	21-30	LİSE	MEMUR	2	2	0	2	2	1	2	2	2	1	0	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	2	1	0	2	2	0	0	1	42	72	
81	K	21-30	LİSE	ÖĞRENCİ	2	1	2	2	0	0	1	2	2	2	2	0	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	0	0	43	74	
82	K	21-30	ÜNİVERS.	UZMAN	0	0	2	0	1	0	0	0	2	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	0	2	0	2	38	66	
83	E	46-65	LİSE	EMEKLİ	2	2	2	0	1	1	2	2	2	1	2	1	1	0	2	0	2	0	2	0	2	0	2	2	2	2	0	0	2	37	64	
84	K	65+	ÜNİVERS.	UZMAN	0	2	2	1	2	1	1	2	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	0	0	43	74		
85	K	31-45	LİSE	EV HAN.	0	2	1	0	2	0	0	2	2	2	1	2	1	0	0	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	1	0	2	38	66	
86	E	31-45	LİSE	MEMUR	1	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	1	1	2	61	88
87	E	46-65	İLKOKUL	SERBEST	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	65	95	
88	E	31-45	LİSE	ESNAF	2	1	1	0	0	1	2	1	2	2	1	1	2	2	1	2	2	2	1	2	1	2	2	1	2	2	2	1	2	43	74	
89	K	21-30	ÜNİVERS.	UZMAN	0	2	2	1	1	1	0	2	2	2	2	2	0	1	2	2	1	0	2	2	2	2	2	2	1	2	0	1	41	71		
90	K	21-30	ÜNİVERS.	UZMAN	0	0	2	0	1	0	0	0	2	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	0	2	0	2	38	66	
91	E	21-30	ÜNİVERS.	SERBEST	2	1	1	1	0	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	49	84	
92	E	31-45	ÜNİVERS.	UZMAN	2	0	0	1	2	1	0	2	2	2	0	2	0	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	43	74	
93	E	13-20	LİSE	ÖĞRENCİ	2	1	0	1	2	1	0	2	1	2	0	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	46	78	
94	K	21-30	LİSE	EV HAN.	0	0	0	0	2	1	1	1	2	1	2	0	2	0	2	0	2	2	0	2	1	2	0	2	2	1	2	1	2	36	60	
95	E	46-65	LİSE	EMEKLİ	2	2	2	0	1	1	2	2	2	2	2	1	2	1	1	0	2	0	2	0	2	0	2	2	2	2	0	0	2	37	64	
96	K	13-20	ÜNİVERS.	UZMAN	0	0	1	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	48	83	
97	K	13-20	ORTA	ÖĞRENCİ	0	2	2	0	1	0	0	2	2	0	2	2	2	0	1	1	2	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	41	71	
98	K	31-45	İLKOKUL	EV HAN.	2	1	2	0	2	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	0	2	1	2	2	2	48	83	
99	K	46-65	ÜNİVERS.	UZMAN	2	1	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	0	2	49	84	
100	E	13-20	ÜNİVERS.	SERBEST	2	2	0	2	0	2	0	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1	48	83	
101	E	31-45	LİSE	SERBEST	2	2	1	2	1	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	62	90	
102	K	21-30	ÜNİVERS.	SERBEST	1	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	2	2	0	0	2	2	48	83	
103	E	31-45	ÜNİVERS.	SERBEST	2	2	2	1	2	2	0	2	1	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	0	0	2	46	79
104	K	46-65	ÜNİVERS.	MEMUR	2	2	1	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	1	2	49	84	
105	E	21-30	LİSE	SERBEST	2	2	2	0	2	0	2	2	2	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	0	1	2	2	2	1	1	47	81	
106	K	46-65	LİSE	EMEKLİ	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	62	90	
107	K	65+	İLKOKUL	EV HAN.	0	2	0	2	0	2	0	2	2	2	0	2	1	0	0	0	0	2	0	0	0	2	2	0	2	2	1	2	0	28	48	
108	K	21-30	ORTA	SERBEST	2	0	2	2	1	2	1	2	0	2	2	0	0	2	2	0	0	2	2	2	0	2	2	2	0	2	2	2	2	40	69	
109	E	31-45	ÜNİVERS.	UZMAN	0	2	2	2	1	2	2	2	0	2	2	2	1	2	0	0	0	2	0	0	0	2	2	0	2	2	2	2	0	36	62	
110	K	46-65	LİSE	EV HAN.	2	1	1	1	2	0	0	2	2	2	0	2	2	0	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2	0	0	2	39	67	
111	E	31-45	LİSE	ESNAF	2	0	0	2	1	2	1	2	2	2	1	0	2	2	0	0	0	2	2	2	0	1	1	0	2	2	2	2	0	36	60	
112	K	21-30	LİSE	ÖĞRENCİ	2	1	2	2	0	0	1	2	2	2	2	0	2	0	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	0	0	43	74	
113	K	21-30	ÜNİVERS.	UZMAN	0	0	2	0	1	0	0	0	2	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	0	2	0	2	38	66	
114	E	46-65	LİSE	EMEKLİ	2	2	2	0	1	1	2	2	2	2	1	2	1	1	0	2	0	2	0	2	0	2	0	2	2	2	0	0	2	37	64	
115	E	21-30	LİSE	ESNAF	2	0	1	0	2	0	1	2	2	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	1	2	2	1	2	2	2	1	2	44	76	
116	E	13-20	LİSE	ÖĞRENCİ	2	1	0	1	2	1	0	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	0	2	0	2	2	1	2	2	2	2	2	2	44	76	
117	K	21-30	ORTA	SERBEST	2																															

ÖZGEÇMİŞ

Ramazan ÖZBEK, 1968 yılında Kastamonu’da doğdu. Orta öğrenimini İstanbul, Örnek Lisesi’nde tamamladıktan sonra, 1986-90 yılları arasında Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü’nde lisans eğitimi gördü. 1993 yılında İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı, Şehirscl Tasarım Programı’nda yüksek lisans eğitime başladı.

